

**Oppilaiden kokemuksia vahvuuksiin perustuvasta opetuksesta.
Pitkittäistutkimus alakouluikäisten poikien kokemuksista posi-
tiivisesta pedagogiikasta**

Helsingin yliopisto
Kasvatustieteiden maisteriohjelma
Yleinen ja aikuiskasvatustiede
Pro gradu -tutkielma 30op
Kasvatustiede
toukokuu 2020
Hannamari Salkola

Ohjaaja: Patrik Scheinin

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Kasvatustieteellinen tiedekunta, Kasvatustieteiden maisteriohjelmia		
Tekijä - Författare - Author Hannamari Salkola		
Työn nimi - Arbetets titel Oppilaiden kokemuksia vahvuuksiin perustuvasta opetuksesta. Pitkittäistutkimus alakouluikäisten poikien kokemuksista positiivisesta pedagogiikasta		
Title Students' experiences of teaching based on character strengths. Longitudinal study on the experiences of boys of lower school age in positive pedagogy.		
Oppiaine - Läroämne - Subject kasvatustiede		
Työn laji/ Ohjaaja - Arbetets art/Handledare - Level/Instructor Pro gradu -tutkielma / Patrik Scheinin	Aika - Datum - Month and year toukokuu 2020	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 72 s + 2 liitettä
Tiivistelmä - Referat - Abstract <p><i>Tavoitteet. Tutkimukseni tavoitteena on tutkia tuntevatko alakouluikäiset pojat omat luonteen- vahvuutensa, käyttävätkö he luonteenvahvuuksia oman oppimisensa tukena sekä vahvis- taako positiivinen pedagogiikka oppilaiden minäkäsitystä ja itsetuntoa tavoitteidensa mukai- sesti. Positiivinen pedagogiikka on tällä hetkellä kasvatuksen ja opetuksen kentällä paljon pinnalla oleva opetuksen ja kasvatuksen suuntaus. Se on merkittävästi myös esillä perusope- tuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014, jossa korostetaan hyvinvoinnin ja vahvuuksien huomioimisen tärkeyttä. Opetusta ja pedagogiikkaan tehdään lasten oppimisen hyväksi, ha- lusin tämän vuoksi tällä tutkimuksella tuoda esille lasten näkökulmaa positiivisesta pedago- giikasta ja sen toimivuudesta.</i></p> <p><i>Menetelmät. Tutkimus toteutettiin laadullisena pitkittäistutkimuksena sekä puolistrukturoituna teemahaastatteluna. Tutkimusta varten haastateltiin pääkaupunkiseutulaisten koulun erään luokan poikia 2. vuosiluokalla ja 4. vuosiluokalla. Ensimmäisellä haastattelukerralla haasta- teltiin seitsemää (n=7) luokan poikaa. Toisen haastattelukerran haastatteluihin osallistuivat luokan kaikki pojat (n=16). Analyysimenetelmänä tutkimuksessa käytettiin teemoittelua.</i></p> <p><i>Tulokset ja johtopäätökset. Tutkimuksen tutkimustulokset vahvistavat, että positiivinen peda- gogiikka on vahvistanut haastatteluihin osallistuneiden poikien omien luonteenvahvuuksien tuntemusta ja heidän minäkäsityksensä oli myös vahva. Pojat tunsivat luonteenvahvuudet yksittäisinä vahvuuksina, mutta eivät laajemmassa merkityksessä. Luonteenvahvuuksista myötätunto nousi erityisesti esille poikien vastauksista. Pojat kokivat positiivisen palautteen antamisen tärkeäksi ja he kertoivat viihtyvänsä koulussa. Minäkäsityksen ja itsetunnon vah- vuus näkyi positiivisena ajatteluna itsestä ja omista kyvyistä, omien vahvuuksien ja heikkouk- sien tuntemisena sekä uskona omaan tulevaisuuteensa.</i></p>		
Avainsanat - Nyckelord positiivinen psykologia, positiivinen pedagogiikka, luonteenvahvuudet, minäkäsitys		
Keywords positive psychology, positive pedagogy, character strengths, self-concept		
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited Helsingin yliopiston kirjasto – Helda / E-thesis (opinnäytteet)		
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information		

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Educational Sciences		
Tekijä - Författare - Author Hannamari Salkola		
Työn nimi - Arbetets titel Oppilaiden kokemuksia vahvuuksiin perustuvasta opetuksesta. Pitkittäistutkimus alakouluikäisten poikien kokemuksista positiivisesta pedagogiikasta		
Title Students' experiences of teaching based on character strengths. Longitudinal study on the experiences of boys of lower school age in positive pedagogy		
Oppiaine - Läroämne - Subject Education		
Työn laji/ Ohjaaja - Arbetets art/Handledare - Level/Instructor Master's Thesis / Patrik Scheinin	Aika - Datum - Month and year May 2020	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 72 pp. + 2 appendices
Tiivistelmä - Referat - Abstract <p>Objectives. My study examines whether boys of primary school age are familiar with their own character strengths, whether they use their own character strengths to support their learning and whether positive pedagogy strengthens the mindset and self-esteem of these boys, as is its goal. Positive pedagogy is currently a very popular pedagogical trend in Finland. It is also well discussed in the Finnish basic education curriculum, which considers it important to take well-being and the strengths of character into account. Teaching and pedagogy are being carried out to teach children, which is why I wanted to study children in my study and to highlight their perspective in relation to a positive pedagogical and whether positive pedagogy works.</p> <p>Methods. This study is a qualitative long-term study and has been conducted as a half-structured theme interview. In the study, I interviewed one-class students from a school in the capital region twice. The first-time boys were in 2nd grade and the second time they were in 4th grade. The first time I interviewed seven (n=7) boys and the second time interviewed all the boys from the class (n=16). As an analysis method, I used themes.</p> <p>The results and conclusions. According to the results of my research, positive pedagogy has taught boys to know their own character strengths and made their self-concepts and self-esteem strong. Boys feel character strengths as individual character strengths, but they do not feel character strengths in a broad sense. These boys think it's important to give positive feedback and they like it at school. Compassion became an important strength of character in boys' answers. Self-concepts and self-esteem are strong for boys, because boys thought of themselves positively, they think they do many things well, and they believe that they have a good future ahead of them.</p>		
Avainsanat - Nyckelord positiivinen psykologia, positiivinen pedagogiikka, luonteenvahvuudet, minäkäsitys		
Keywords positive psychology, positive pedagogy, character strengths, self-concept		
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited Helsinki University Library – Helda / E-thesis (theses)		
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information		

Sisällys

1	JOHDANTO.....	2
2	POSITIIVINEN PSYKOLOGIA.....	7
3	POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA.....	11
3.1.	LUONTEENVAHVUUDET.....	13
3.2.	POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA OPETUKSESSA.....	17
4	LAPSEN MINÄKÄSITYS.....	21
4.1.	LAPSEN MINÄKÄSITYS JA POSITIIVINEN PEDAGOGIIKKA.....	25
5	TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	30
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	31
7	TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TULKINTA.....	38
8	LUOTETTAVUUS.....	65
9	POHDINTA.....	68
	LÄHTEET.....	73
	LIITTEET.....	78

" Strength grows in the moments when you think you can't go on but you keep going anyway"

-Unknown

Tämä pro gradu on omistettu näille rohkeille, innokkaille, viisaille ja valloittaville pojille, jotka osallistuivat kaikki suurella aitoudella, ilolla, innostuksella ja rohkeudella haastatteluihini. Heistä jokainen on ainutlaatuinen ja yllätti minut haastattelijana huumorillaan ja ennen kaikkea rohkealla, syvällisen viisaalla tietoudellaan omasta itsestään. Haluan myös omistaa tämän pro gradun poikien koulun alkutaipaleen luokanopettajalle Anne-Marille, jonka kautta löysin luonteenvahvuudet ja positiivisen psykologian elämääni.

1 Johdanto

Positiiviseen psykologiaan pohjautuva positiivinen pedagogiikka on pedagoginen suuntaus, joka on ollut jo jonkun aikaa merkittävästi pinnalla suomalaisen koulutuksen kentällä. Positiiviseen pedagogiikkaan kuuluvat teemat, kuten hyvinvointi, vahvuudet ja vahva luonne ovat vahvasti esillä myös tällä hetkellä voimassa olevassa perusopetuksen opetussuunnitelmassa (POPS 2014.) Myös opettajat ovat Leskisenojan (2016, s. 27) mukaan osoittautuneet laajasti positiivisen pedagogiikan kannattajiksi, mutta mitä mieltä ovat lapset, joiden oppimista varten opetusta, opetussuunnitelmia ja koulutuksen kehittämistä tehdään? Ovatko he samaa mieltä opettajien kanssa siitä, että tämä pedagoginen suuntaus on toimiva tapa toteuttaa opetusta ja tukea heidän oppimistaan, kasvamistaan, kehittymistään sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia?

Olen itse henkilökohtaisesti positiivisen psykologian ja pedagogiikan vahva kannattaja, mutta halusin tällä tutkimuksella haastaa näitä tutkimussuuntauksia ja saada varmistusta niiden toimivuudesta. Tutkimuksen näkökulmaksi valitsin lasten näkökulman, heidän ollessa niitä, kenelle opetusta teemme ja kehitämme. Tutkin tällä tutkimuksella tuntevatko tutkimushaastatteluihini osallistuneet pojat omat luonteenvahvuutensa ja osaavatko he käyttää omia vahvuuksiaan oppimisensa tukena. Lisäksi tutkin positiivista pedagogiikkaa minäkäsityksen ja itsetunnon näkökulmasta. Tutkin, miten minäkäsityksen ja itsetunnon tärkeys esiintyy poikien kertoessa omista luonteenvahvuuksistaan.

Tutkimukseni on lyhyt pitkäaistutkimus, jota varten haastattelin erään pääkaupunkiseudulla sijaitsevan koulun yhden luokan poikia 2. vuosiluokalla ja 4. vuosiluokalla. Haastattelut toteutettiin keväällä 2017 ja keväällä 2019. Juuri tämän luokan pojat valikoituivat tutkimusjoukokseni, sillä he ovat olleet koko koulutaipaleensa ajan opetuksessa, jossa on käytetty vahvasti positiivista pedagogiikkaa. Heillä on tämän vuoksi kokemusta positiivisen pedagogiikan käytöstä opetuksessa oppilaan näkökulmasta. Pitkäaistutkimukseeni osallistui ensin puolet luokan pojista ($n=7$) ja toisella kertaa kaikki luokan pojat ($n=16$). Tutkimukseni tuo esille alakouluikäisten poikien näkökulman positiiviseen pedagogiseen suuntaukseen. Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoituivat pojat, sillä kasvatuksen kentällä on tällä hetkellä valloillaan suuri huoli poikien oppimisesta. Opetus ja kulttuuriministeriön (OKM 2019) viime joulukuussa julkaisemissa tuoreimmista OECD:n Pisa 2018 tuloksissa, poikien oppiminen tyttöjen oppimiseen verrattuna oli laskenut huomattavasti. Pro gradun pohdintaosiossa pohdin, voisiko positiivinen pedagogiikka olla ratkaisu näihin poikien laskeviin oppimistuloksiin.

2 Positiivinen psykologia

Positiivinen psykologia on tieteellinen suuntaus, joka toimii positiivisen pedagogiikan taustateoriana. Se tutkii esimerkiksi ihmisten onnellisuutta ja hyvinvointia. Positiivisen psykologian tarkoituksena ei ole toimia perinteisen psykologian vastakohtana, vaan täydentää Uusitalo-Malmivaaran (2011, s. 603) mukaan perinteistä psykopatiaan keskittyntä lähestymistapaa. Positiivisen psykologian taustalla on sama ajatus kuin Maria Johodan vuonna 1958 kehittämä ajatus ”Hyvinvoinnin saavuttaminen vaatii muutakin kuin pahoinvoinnin poistamisen”. Positiivisen psykologian tutkimuksen tekeminen sai uuden alkunsa amerikkalaisten tutkijoiden Martin Seligmanin ja Mihali Csikszentmihalyin, kirjoittaessa yhdessä 15 kollegansa kanssa aiheen keskeisistä teemoista vuosituhaten alussa *American Psychologist*-lehteen (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000, s. 5-14.)

Martin Seligman oli aiemmin keskittynyt tutkimaan muun muassa masentuneisuutta. Tyttärensä kanssa käydyn keskustelun jälkeen Seligman sai kuitenkin uudenlaisia ajatuksia, niin tieteeseen kuin käytännön psykologin työhönsä. Tytär kertoi viisivuotiaana päättäneensä lopettaa valittamisen ja näin oli myös tehnyt, miksei näin myös isä voisi lopettaa äreänä mörököllinä oloa? Tämän keskustelun seurauksena Seligman koki niin sanotun kirkastumisen ja ymmärsi, ettei psykologian lähtökohtana pitäisi olla vain yksilön sairauksiin, heikkouksiin tai vaurioihin keskittyminen, vaan psykologia on myös omien vahvuuksien ja hyveiden oppimista ja tunnistamista. Parantamisen ei pitäisi myöskään vain korjata, mikä on pielessä, vaan sen pitäisi myös rakentaa vielä paremmaksi, sitä mikä on kunnossa (Seligman, 2002, s. 3-9; Uusitalo-Malmivaara, 2015, s. 18-26.)

Seligmanin tavoin (2002, 9) muutkin psykologian tutkijat olivat aiemmin keskittyneet mielisairauksien tutkimiseen. Onnistuneiden tutkimusten tuloksena onnistuttiin saamaan kattava tutkimusaineisto, jonka avulla pystyttiin mittaamaan monia mielen sairauksia, kuten masennusta, alkoholismia ja skitsofreniaa hyvinkin tarkasti, pystyen samalla lieventämään näiden sairauksien oireita. Onnistuminen elämäntilanteiden aiheuttajien lieventämisessä, on kuitenkin aiheuttanut sen, että samalla on syrjäytetty niiden asioiden tavoittelu, jotka tekevät elämästä elämisen arvoista. Ihmisten halutessa yhä enemmän

vain korjata heikkouksiaan sen sijaan, että edistettäisiin niitä asioita, jotka korottaisivat oman elämän arvoa.

Esimerkiksi Suomessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimusten (2017) mukaan lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen käyttö ja terveydenhuollossa annettujen diagnoosien määrä, on kasvanut viimeisen vuosikymmenen aikana. Myös suomalaisista nuorista joka viidennellä on todettu mielenterveyden häiriöitä. Mielenterveyden häiriöt ovatkin nousseet Suomen mielenterveysseuran (2018) mukaan, Suomessa nuorten yleisimmäksi terveysongelmaksi. Lasten mielenterveyden hoidoissa ovat lisääntyneet, esimerkiksi psyykelääkkeiden käyttö ADHD-diagnoosin hoidossa. Lasten ja nuorten lisääntyntä mielenterveyspalvelujen ja lääkityksen käyttöä on selitetty ongelmien paremmalla tunnistamisella ja, että niihin haetaan hoitoa entistä useammin (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2017.) Vaikka lasten ja nuorten mielenterveysongelmia on onnistuneemmin diagnosoitu, ongelmakeskeinen lähestyminen ja niiden puutteiden korjaaminen, eivät ole pystyneet Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, s. 17) mukaan tutkimustuloksista päätellen lisäämään heidän inhimillistä kukoistustaan.

Kukoistuksella tarkoitetaan Coreyn & Lopezin (2002, s. 48-50) mukaan hyvinvointia, joka muodostuu emotionaalisesta, sosiaalisesta ja psykologisesta hyvinvoinnista. Emotionaalinen hyvinvointi tarkoittaa ihmisen myönteisten tunteiden kokemista, niin että ne ovat tasapainossa negatiivisten tunteiden kanssa. Sosiaalisella hyvinvoinnilla tarkoitetaan puolestaan elämää, jossa ihmisellä on myönteisiä ja merkityksellisiä ihmissuhteita. Näissä myönteisissä ja merkityksellisissä ihmissuhteissa ihminen kokee arvostusta ja, että hänen omalla toiminnallaan on merkitystä ryhmälle, johon hän kuuluu. Psykologisen hyvinvoinnin ajatukseen kuuluu puolestaan keskeisesti, että ihminen hyväksyy itsensä sellaisena kuin hän on eli omana itsenään, tuntien omat vahvuutensa, uskaltuen ottaa haasteita vastaan sekä koki oman elämänsä itselleen merkitykselliseksi. Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, s. 37) mukaan jokaisen näistä kolmesta hyvinvoinnin alueesta tulisi toteutua, jotta ihminen pystyy kokemaan oman kukoistuksensa. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että opetuksessa toteutettaisiin lapsille hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.

Positiivisen psykologian tavoitteena on tutkia ”hyvää luonnetta”, joka on kiinteässä yhteydessä hyvinvointiin ja onnellisuuteen. Se tutkii myös ihmisten kykyä selviytyä elämän ongelmista ja haasteista, sekä sitä, miten ihmisen hyvinvointia voidaan edistää. Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, 21) sanoin: ”Hyvä luonne” näkyy luonteenvahvuuksissa, moraalisia ulottuvuuksia sisältävissä persoonallisuudenpiirteissä, jotka itsessään

ovat oikeutettuja.” Seligmanin (2002, s. 5) ja hänen tutkijaryhmänsä tutkimustulosten mukaan, vahvuudet toimivat ikään kuin puskureina mielensairauksia vastaan.

Martelan (2015, s. 30) mukaan positiivista psykologiaa kutsutaan onnellisuuksien psykologiaksi, sillä sen syvimpänä tarkoituksena on tutkia, mikä tekee ihmiset onnelliseksi. Onnellisuudesta onkin tullut nykypäivänä länsimaalaisen kulttuurin yksi keskeisistä tavoittelunkohteista. Ehkä juuri tästä syystä Harvardin yliopiston kauppatieteiden yksi suosituimmista kursseista on ollut positiivisen psykologian kurssi, joka käsittelee ihmisen onnellisuutta, täyttymystä ja kukoistusta (Green, 2008, s. 5).

Barbara Fredricksonin (2001, s. 218-226) sanoin positiivisen psykologian tehtävänä on myös ymmärtää ja edistää tekijöitä, joiden avulla yksilöt, yhteisöt ja yhteiskunnat voivat saavuttaa oman kukoistuksensa. Positiivisten tunteiden rooli on toimia kukoistuksen tai optimaalisen hyvinvoinnin suunnan näyttäjinä hetkissä, joille ihmisten elämässä on ominaista positiivisten tunteiden kokeminen, kuten ilon, kiinnostuksen ja rakkauden hetkissä, joissa heitä eivät vaivaa negatiiviset tunteet, kuten ahdistus, suru tai viha.

Fredrickson (2001, s. 221-222) yhdessä kollegoidensa kanssa testasi tutkimuksilla negatiivisten ja positiivisten tunteiden vaikutusta. Näiden tutkimusten tutkimustulosten mukaan parhaiten objektiivista onnellisuutta voidaan mitata seuraamalla ihmisten hetkellisiä kokemuksia hyvissä ja negatiivisissa tunteissa. Kyseisten tutkimustulosten mukaan juuri positiiviset tunteet merkitsevät ja tuottavat kukoistusta. Näin ei tapahdu vain miellyttävissä hetkissä, vaan lisäksi tarvitaan myös aikaa. Positiivisia tunteita tulisi tämän vuoksi viljellä, ei ainoastaan saavutettuna tilana hetkellisesti, vaan myös keinona saavuttaa pitkäaikainen henkinen ja psykologinen kasvu, joka parantaa omaa hyvinvointia ajan myötä.

Negatiivisilla tunteilla puolestaan samassa tutkimuksessa todettiin Fredricksonin (2001, s. 221-222.) mukaan olevan vaikutusta, esimerkiksi ihmisen subjektiiviseen hyvinvointiin, kaventamalla hetkellistä ajatustoiminnan repertuaaria, johon positiiviset tunteet toimivat tasapainottajina. Negatiiviset tunteet myös lisäsivät ihmisten sydämen toiminnan aktiivisuutta, joka jakaa verenkiertoa merkityksellisiin luustolihaksiin sekä ahdistuneisuuteen kuuluvaa subjektiivista kokemusta, johon liittyy esimerkiksi sydämen sykkeen nousua.

Ojasen (2015, s.119) mukaan ihmisen aivot ovat kehittyneet aikakaudella, jolloin elämä oli merkittävästi rankempaa ja alkukantaista. Näistä ajoista nykypäivän ihmiselle ovat periytyneet aivot, jotka hakevat jatkuvasti vihjeitä vaarasta. Vaaran merkkejä hakevien

aivojen seurauksena ihmisen luonne on taipuvaisempi kiinnittämään enemmän huomiota negatiivisiin asioihin. Tämän vuoksi jokainen ihminen voi huomata, kuinka oma ajatus kiinnittyy vain yhteen negatiiviseen asiaan, vaikka saman päivän aikana olisi tapahtunut 99 hyvää asiaa. Uusitalo- Malmivaaran (2015) mukaan ihmiskunnan säilymisen kannalta on ollut merkityksellistä, että ihmisaivot ovat kehittyneet kiinnittämään huomiota enemmän negatiivisiin asioihin ja vaaroihin. Näistä alkukantaisista ajoista ihmisen aivot ovat Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, s. 19) mukaan kehittyneet kehityksen mukana eteenpäin ja ihmisen biologinen tapa aistia vaaroja keskittymällä negatiivisiin asioihin on nykypäivän aikakaudella kääntynyt ihmisiä itseään vastaan. Tämä johtuu siitä, että herkkyyys negatiivisuudelle syö ihmisen mielen kuntoa ja aiheuttaa samalla pahoinvointia.

Liisa Keltikangas-Järvinen toteaa teoksessaan Hyvä itsetunto (1994, 160), että lasta ei voi liiaksi kehua, eikä hänestä voi tehdä kehumalla ylimielistä, joka kuvittelee itsestään liikoja, sillä kyllä muut aikuiset ja lapset ympärillä pitävät huolen siitä, että lapsi ei pääse ylipistymään. Myös Uusitalo-Malmivaara (2015, s. 18) nostaa esille saman toteamalla ”hyvää kannattaa helliä, sillä paha pitää kyllä huolen itsestään”.

Positiivisen psykologian on katsottu Ojasen (2015, s. 122) mukaan suhtautuvan negatiivisesti negatiivisuuteen ja antavan mielikuvan, että negatiivisuutta pitäisi torjua, jotta asioita voitaisiin tarkastella ainoastaan positiivisessa valossa. Tämä ei ole kuitenkaan positiivisen psykologian tavoite, mikä herättää ajatuksen onko positiivisen psykologian tavoite ymmärretty väärin. Positiivinen psykologia ei kiellä negatiivisia ajatuksia tai tunteita, ne ovat positiivisessa psykologiassa yhtä arvokkaita kuin positiiviset ajatukset ja tunteukset. Positiivisen psykologian tavoite on tukea ihmistä löytämään positiivisten ja negatiivisten asioiden sekä tunteiden tasapaino, jotta ihminen on tarpeeksi vahva kohdataan vastoinkäymisiä ja palautumaan niistä neutraaliin mielentilaan (Uusitalo-Malmivaara 2015.)

Ojanen (2015, s. 10-27) nostaakin esille, ettei positiivinen psykologia ole kuitenkaan tiede, joka keskittyy vain naivisti hyvien asioiden esiintuomiseen, vaan tutkimuksen kohteena on tutkia, mikä tuottaa onnellisuutta, mielihyvää sekä, kuinka hyveitä ja vahvuuksia voidaan edistää, joiden tutkiminen on aikaisemmin jäänyt psykologiassa taka-alalle. Uusitalo-Malmivaara (2014, s. 21) huomauttaa myös, ettei positiivisella psykologialla tarkoiteta vain positiivista elämänasennetta, joka kuuluu kyllä positiivisen psykologian tutkimuksen tutkimuskohteisiin. Martela (2015, s. 349) nostaa puolestaan esille, että onnelli-

suuden tutkimuksessa onnellisuudella tarkoitetaan kolmea seikkaa, joilla puolestaan tarkoitetaan positiivisia tunteita, elämäntyytyväisyyttä sekä onnellisuusperspektiivejä, joiden kautta ihminen katsoo oman elämänsä arvokkuutta laajemmin kuin ainoastaan yksittäisten tunteiden näkökulmasta.

3 Positiivinen pedagogiikka

Positiivisessa pedagogiikassa positiivisen psykologian tuoma tiede on viety opetuksen ja koulussa tehtävän kasvatustyön lähtökohdaksi. Näin opetuksessa ja kasvatuksessa keskitytään opettajan johdolla vahvistamaan oppilaiden itsetuntoa ja minäkäsitystä, tietoisuutta omista kyvyistä ja vahvuuksista sekä kasvua kohti hyvää ja kykyä kohdata elämän tuomia vastoinkäymisiä. Positiivisessa pedagogiikassa, positiivisen psykologian lailla keskitytään tietoisesti siihen, mikä on lapsessa hyvää ja toimivaa sekä nimetään ja mitataan asioita, jotka tuottavat onnistumisia ja parhaan version jokaisesta lapsesta (Uusitalo-Malmivaara 2016, 158.)

Leskisenojan (2016, s. 27) mukaan onnellisuus ja hyvinvointi ovat tällä hetkellä suuria kiinnostuksen aiheita kasvatuksen ja koulutuksen kentällä ympäri maailman. Kumpulainen, Mikkola, Rajala, Hilppö & Lipponen (2015, 227) tuovat esille, että positiivisen pedagogiikan tavoite on tukea lasten oppimista ja hyvinvointia koulujen ja päiväkotien arjessa. Positiivisessa opetuksessa on heidän mukaansa tärkeää tukea jokaisen lapsen kasvamista yksilöllisesti ja huomata, kun lapsi oppii uuden asian. Tällöin Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, 70) mukaan opettaja niin sanotusti huomaa uuden asian oppimisen ja kannustaa oppilasta tekemään tätä juuri opittua taitoa jatkossakin. Opettajan noteeratessa oppimisen hetket ja nostaessa esiin asioita, joissa oppilaat menestyvät, lapset oppivat omia vahvuuksiaan ja oppivat käyttämään niitä erilaisissa tilanteissa.

Lappalaisen & Soinnun mukaan (2013, s. 5) oppilaan saadessa myönteistä palautetta omista vahvuuksistaan ja onnistumisistaan, hänen minäkäsityksensä vahvistuu ja itsetunto sekä itseluottamus lisääntyvät. Vaikeuksien ja vastoinkäymisten merkitystä ei Kumpulaisen ym. (2015, s. 228) mukaan jätetä huomiotta, vaan niitä lähestytään positiivisesta näkökulmasta. Vaikeudet eivät ole positiivisessa pedagogiikassa positiivisen psykologian ajatuksen tavoin ihmistä rikkovia, vaan niiden katsotaan olevan kasvattavia ja lasta eheyttäviä.

Seligmanin, Ernstin, Gillhamin, Reivichin, Linkinsin (2009, s. 291- 311) sekä Uusitalo-Malmivaaran (2016) mukaan positiivista pedagogiikkaa toteuttavissa kouluissa keskitytään opettamaan hyvää ja toimivaa luonnetta. Heidän mukaansa myös tietoisesti vaalittaessa kaikissa lapsissa olevaa hyvää, voidaan saavuttaa paljon oppimisen tasolla. Opettajien ja vanhempien osoittaessa luottamusta oppilaan taitoihin ja kykyihin sekä huomaamalla oppilaan vahvuuksia, lisätään Lappalainen & Soinnun (2013, s. 7) mukaan oppilaiden sisäsyntyistä motivaatioita ja innokkuutta oppimiseen, joka heijastuu myönteisesti oppilaiden käsitykseen itsestä oppijana.

Sandberg & Vuorinen (2015) tuovat esille, että heidän mukaansa keskeistä positiivisessa pedagogiikassa on tiedostaa, kuinka voidaan tukea lapsen hyvää kasvua vahvuuksien avulla ja kuinka opetuksessa voidaan tukea lasten hyvää kasvua kohti sellaista elämää, jota jokainen lapsi itselleen toivoo, sekä miten lapset voivat vahvuuksien kautta löytää intohimoa lähteä toteuttamaan itseään peruskoulun jälkeen. Positiivinen pedagogiikka opettaa Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaansa peruskoulussa oleville lapsille heistä itsestään ja heidän parhaista puolistaan sekä heidän luonteenvahvuuksistaan. Ei vain siitä, että he ovat hyviä jossakin kouluaineessa, vaan mitä inhimillisyyden puolia heissä on. Myötätunto, myötätunnon opettaminen ja oppiminen ovat Sandberg & Vuorisen (2015) mukaan tärkeä osa positiivista pedagogiikkaa, joka näkyy siinä, että oppilaat opetetaan koulussa näkemään heissä itsessään sekä muissa niitä asioita, joissa he ovat hyviä.

Kumpulaisen ym. (2015, s. 227- 228) mukaan positiivisen pedagogiikan myötä Suomessa kasvatustieteen kenttä on laajentunut. Nyt tutkimuksen ja pedagogisen toiminnan keskiössä ovat lasten osallisuus, vahvuudet ja myönteiset tunteet. Virheiden kartoittamisen sijaan, positiivisen psykologian tavoin pedagogiikan lähtökohdaksi ovat nousseet asiat, jotka kannattelevat lapsia, tekevät oppimisesta mielekästä ja saavat lapset tuntemaan oppimisen iloa.

Martin Seligman tutki tutkimusryhmänsä kanssa 15 vuoden ajan positiivisen pedagogiikan metodien käyttöä koulujen opetuksessa. He kehittivät kaksi hyvinvoinnin parantamisen ohjelmaa kouluihin: The Penn Resilience Program ja Strath Haven Positive Psychology Curriculum, joita he testasivat käytännössä kouluissa. Näiden tutkimustulosten mukaan Penn Resilience Program tutkimusohjelma lisäsi oppilaiden kykyjä käsitellä stressitekijöitä sekä ajattelua sekä kykyä kohdata realistisemmin ja joustavammin ongelmia. PRP myös vähensi useiden lääketieteellisten tutkimusten mukaan nuorten masennusoireita kahden vuoden seurannan aikana. Strath Haven Psychology Curriculum ohjelma

lisäsi lasten oppimisen iloa ja sitoutumista opiskeluun. Tutkimusta varten tehtyjen opettajien raporttien mukaan ohjelma paransi lasten oppimiseen liittyviä vahvuuksia sekä heidän sosiaalisia taitojaan (Seligman ym. 2009, 298.)

3.1. Luonteenvahvuudet

Petersonin & Seligmanin (2004, s. 46) mukaan positiiviseen pedagogiikkaan keskeisesti kuuluvat luonteenvahvuudet pohjautuvat antiikin Kreikan Nikomakhoksen etiikkaan ja Aristoteleen oppeihin yksilön hyvinvoinnin ja onnellisuuden saavuttamisesta. Parkin, Petersonin & Seligmanin (2004, s. 607-608) mukaan Aristoteleen hyveet perustuvat hänen oppi-isänsä Platonin hyveiden luetteloon, johon hän lisäsi alkuperäiseen neljän luetteloon kaksi hyvettä. Hyvän luonteen saavuttaminen näkyi näin jo antiikin ajan aatteissa.

Aristoteles painotti opeissaan Uusitalo-Malmivaaran (2015, s. 64) sekä Peterson & Seligmanin (2004, 46) mukaan ihmisen hyveellisen käyttäytymisen kokonaisvaltaisuutta yksittäisten hyveellisten tekojen asemasta. Näistä antiikin Kreikan hyveajatuksista on kehittynyt Uusitalo-Malmivaaran (2015, s. 64) mukaan nykyinen hyveajattelu, jossa edelleen tavoitellaan hyvää luonnetta. Hyvä luonne on kiinteässä yhteydessä hyvinvointiin ja hyvä luonne näkyy, esimerkiksi ihmisen omista vahvuuksissa.

Luonteenvahvuudet ovat Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, s. 28-29) sanoin sukoa ja osittain päällekkäisiä monien muiden oppimiseen myönteisesti vaikuttavien ominaisuuksien ja kykyjen kanssa. Esimerkiksi itsesäätelytaitojen ja motivaation tutkimus tutkii ei-kognitiivisia piirteitä, jotka ennustavat oppimista. Myös resilienssin eli sinnikkyyden kestävyys ja tehtävään sitoutuneisuuden mittaaminen antavat tietoa, kuinka ihminen jaksaa ponnistella haasteita kohdatessaan. Positiivisessa pedagogiikassa lapsille opetetaan Uusitalo-Malmivaaran (2014) mukaan hyvää luonnetta, jossa jokainen oppii näkemään hyvän itsessään ja omista vahvuuksissaan, sekä saman myös muissa ihmisissä ja haluaa muille hyvää, tämä näkyy myötätuntoisina tekoina sekä pärjäämisenä vastoinkäymisten tullessa vastaan.

Seligman (2002, 163) nostaa teoksessaan esille, etteivät luonteenvahvuudet ole sama asia kuin lahjakkuus, vaikka molemmat kuuluvat positiivisen psykologian tutkimuksen kohteisiin. Vahvuuksien ja lahjakkuuksien ero on kuitenkin Seligmanin mukaan (2002) siinä, että vahvuuksia pystytään kehittämään heikoistakin lähtökohdista ja kehittämistä

pystytään jatkamaan, kun taas puolestaan lahjakkuudet ovat myötäsyttyisempiä ja useimmissa tapauksissa lahjakkuus joko on tai sitä ei ole. Lahjakkuuksia myös pystytään kehittämään vain vähän, eikä ole samanlainen oppimisen ja kehittämisen jatkumo kuin vahvuuksien kehittäminen.

Positiivisten piirteiden määrittelemiseksi Martin Seligman ja Christopher Peterson kehittivät Values in Action (VIA) Classification of Strengths vahvuusluokittelun, joka toimii heidän positiivisen pedagogiikan toteuttamisen lähtökohtana (Park, ym. 2004, s. 604.) VIA-vahvuusluokittelun pohjana toimivat Aristoteleen opeista tutut kuusi päähyvettä: viisaus, rohkeus, inhimillisyys, oikeudenmukaisuus, kohtuullisuus ja henkisyys. Luonteenvahvuudet toimivat Petersonin & Seligmanin (2004, s. 46) mukaan näiden hyveiden toteuttamisen välineinä, joiden kautta toteutetaan hyveitä.

Vahvuusluetteloa varten Peterson ja Seligman (2004, s. 53- 89) kertovat tehneensä valtavasti suuren katsauksen ja perehtymisen kirjallisuuteen sekä tutkimuksiin, joissa testattiin vahvuusluettelon toimivuutta. Työntuloksena Peterson ja Seligman (2004) saivat kertomansa mukaan pelkistettyä 10 kriteeriä, joiden katsottiin tärkeäksi toteutua, jotta luetteloon pääsystä vahvuutta voitiin kutsua luonteenvahvuudeksi. Vahvuusluettelon 24 vahvuudesta vain puolet täyttää kaikki kriteerit, mikä kertoo Uusitalo-Malmivaaran (2015, s.66) mukaan siitä, etteivät kaikki arviointiperusteet ole välttämättömiä tai määrittele täydellisesti jokaista luonteenvahvuutta. Jokaisessa luettelon luonteenvahvuudessa on kuitenkin hänen mukaansa riittävä määrä yhteisiä tekijöitä, joiden mukaan ne luetaan luonteenvahvuuksiksi.

Seligmanin & Petersonin (2004, s. 53- 89) luonteenvahvuuksien määrittelyssä käytettiin kriteerejä, jotka olivat 1) vahvuudella on merkitystä täyttymyksellisen, hyvän elämän luomisessa yksilölle itselleen ja muille, 2) jokaisella luonteenvahvuudella on itsessään moraalinen arvonsa, 3) luonteenvahvuuden näkyminen ei heikennä ketään muuta, 4) luonteenvahvuudelle ei ole aina helppo löytää vastakohtaa, 5) vahvuuden on näyttävä, 6) vahvuus poikkeaa muista luokitelluista vahvuuksista, eikä vahvuutta voi purkaa osiksi, jotka sisältyisivät muihin vahvuuksiin, 7) luonteenvahvuudet näkyvät laajasti hyväksytyissä esikuvissa, 8) vahvuuden ihmelapsia on olemassa, tämä kyseinen kriteeri pätee Vuorisen ja Uusitalo-Malmivaaran (2016) mukaan vain osaan vahvuuksista, 9) myös vahvuuksien puuttumista tavataan ja 10) luonteenvahvuuksien kehittymistä tuetaan erilaisin toimenpitein.

VIA- luonteen vahvuudet Petersonin & Seligmanin 2004 mukaan:

hyve	luonteen vahvuudet
viisaus	luovuus uteliaisuus arviointikyky oppimisen ilo näkökulmanottokyky
rohkeus	urheus sinnikkyys rehellisyys innokkuus
inhimillisyys	rakkaus ystävällisyys sosiaalinen älykyys
oikeudenmukaisuus	ryhmäytötaidot reiluus johtajuus
kohtuullisuus	anteeksiantavaisuus vaatimattomuus harkitsevaisuus itsesäätely
henkisyys	kauneuden ja erinomaisuuden arvostus kiitollisuus toiveikkuus huumorintaju hengellisyys

Seligmanin ja Petersonin VIA-luonteen vahvuustaulukossa vahvuudet on listattu hyveiden mukaan, joka näkyy niihin liitetyissä luonteen vahvuuksissa. Yläpuolella olevasta VIA-luonteen vahvuustaulukosta nähdään, että viisauden hyve näkyy luovuudessa, uteliaisuudessa, arviointikyvyssä, oppimisen ilossa ja näkökulmanottokyvyssä, jotka ovat kognitiivisia vahvuuksia ja ilmenevät tiedon hankintana ja hyvän elämän saavuttamisena (Uusitalo-Malmivaara 2015, s. 71; Peterson & Seligman 2004, s. 95.) Monilla VIA-luokituksen vahvuuksilla on Seligmanin & Petersonin (2004, s. 95) mukaan kognitiivisia näkökohtia, näitä ominaisuuksia on esimerkiksi, sosiaalisella älykyydellä, oikeudenmukaisuudella, toiveikkuudella, huumorilla ja hengellisyydellä, minkä vuoksi monet hyveestä kiinnostuneet filosofit pitävät viisautta tai järkeä tärkeimpänä hyveenä, joka mahdollistaa kaikki muut luonteen vahvuudet.

Seligmanin & Petersonin (2004, s. 199) mukaan urheus, sinnikkyys, rehellisyys ja innokkuus ilmentävät rohkeuden hyvettä. Näiden vahvuuksien avulla voi saavuttaa sisäisiä ja

ulkoisia tavoitteita vastoinikäymisistä huolimatta eli ovat yhteydessä resilienssiin, jolla tarkoitetaan Mastenin & Reedin (2002, s. 74- 85) mukaan muutosjoustavuutta, joka auttaa selviytymään elämän vaikeuksista ja ponnauttamaan takaisin negatiivisista koettelemuksista positiiviseen mielentilaan.

Inhimillisyyden hyvettä ilmentävät vahvuudet liittyvät Seligmanin & Petersonin (2004, s. 291, s. 357) mukaan sosiaaliin ja ihmissuhteissa toimimiseen. Ne näkyvät heidän mukaansa niin kahdenkeskisissä sosiaalisissa tilanteissa, kuten yhteisössä toimimisessa sekä toisen huolehtimisena. Oikeudenmukaisuuden hyve ilmenee heidän sanoin myös vahvuuksina, jotka näkyvät ihmissuhteisiin liittyvissä taidoissa. Oikeudenmukaisuutta ilmentävät vahvuudet näkyvät Seligmanin & Petersonin (2004) mukaan erityisesti ihmissuhteissa, jotka ovat merkityksellisiä yksilön, ryhmän tai yhteisön optimaalisen vuorovaikutuksen kannalta ja näkyvät Uusitalo-Malmivaaran (2015, s. 71) mukaan inhimillisyyden vahvuuksia enemmän yksilön ja yhteisön välisissä suhteissa, kuten johtajuuden ja ryhmätyötaidon vahvuudessa.

Kohtuullisuuden hyveen luonteenvahvuudet suojaavat ylettömyydeltä ja Peterson ja Seligman (2004, s. 431) kutsuvat niitä maltillisuuden vahvuuksiksi. Niiden avulla pyritään suojautumaan esimerkiksi vihalta, jota vastaan anteeksiannon vahvuus pyrkii suojelemaan tai itsesääteily, jonka tavoitteena on suojella kaikenlaisilta epämääräisiltä emotionaalisilta tunnekuohuilta. Kohtuullisuuden hyveen vahvuuksien ei ole tarkoitus Uusitalo-Malmivaaran (2015, s. 71) mukaan lakkauttaa kyseisiä tunteita vaan enemmänkin hillitä niitä. Viimeisenä, mutta ei vähäisimpänä henkisyiden hyve, jonka vahvuudet korostavat Seligmanin & Petersonin (2004, s. 519) mukaan yhteyttä laajempaan, ihmisyyden ylittävään maailmankaikkeuteen ja antaa näin merkityksen elämälle.

Jokainen voi selvittää omat luonteenvahvuutensa VIA-vahvuusmittarikyselyn avulla. VIA-mittarikyselyssä jokaista vahvuutta koskevia väittämiä arvioidaan Leskisenojan (2016, s. 69) mukaan Likert-tyyppisellä asteikolla. Vastausten mukaan jokainen saa kyselyn vastauksena luettelon omista, joista viisi ensimmäistä ovat Seligmanin (2002, s. 195) mukaan vastaajan ydinvahvuuksia eli vahvuuksia, jotka ovat vastaajan vahvimmat vahvuudet. VIA-vahvuusmittari testi on mahdollista tehdä myös suomeksi, sen ovat Uusitalo-Malmivaaran (2014) mukaan suomentaneet Helsingin yliopiston erityispedagogiikan opiskelijat.

3.2 Positiivinen pedagogiikka opetuksessa

Positiivinen pedagogiikka on melko uusi pedagoginen suuntaus, jonka tarkoituksena on nostaa hyvinvointi yhtä tärkeäksi toiminnaksi kouluissa kuin oppiminen on. Positiivinen pedagogiikka antaa opettajille Kumpulaisen ym. (2015, s. 225) sanoin opetus- ja kasvatustyön arkeen soveltuvia toimintatapoja, jotka vahvistavat lapsen myönteistä minäkuvaa, lisäävät lasten koulussa viihtymistä ja jaksamista sekä kehittävät koulun yhteisöllisyyttä. Positiivisen pedagogiikan tarkoituksena on tehdä Vuorisen, Erikiven & Uusitalo-Malmivaaran (2019, s. 45) mukaan omat vahvuudet näkyväksi lapsille itselleen. Luonteenvahvuuksien kannalta on tärkeää, että vahvuuksia voidaan harjoittaa ja kehittää, sillä luonteenvahvuudet eivät ole muuttumattomia. Ne voivat kadota, Leskisenojan (2016, s. 70) mukaan, jos niitä ei harjoiteta tai vahvisteta. Tämän vuoksi on tärkeää, että luonteenvahvuudet ovat aktiivisessa käytössä lapsuus- ja nuoruusiässä, jotta ne säilyvät kehityksen kuluessa mukana aikuisuuteen.

Luonteenvahvuudet ovat kuitenkin Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017, s. 9) mukaan muokkautuvia ja ne kehittyvät ja voimistuvat, kun niitä käytetään. Luonteenvahvuuksien voidaan mielikuvallisesti ajatella olevan kuin muokkautuvat lihakset. Kukaan ei synny hauras valmiiksi pullottaen, mutta tehdessä harjoituksia ne kehittyvät ja kasvavat. Ensin on kuitenkin tunnistettava omat luonteenvahvuutensa, joita lähteä vahvistamaan.

Positiiviseen pedagogiikkaan perustuvassa opetuksessa hyvän huomaaminen, arvostava ja positiivinen vuorovaikutus, hyvien hetkien dokumentointi, kannustaminen ja oppilaan yksilöllinen huomioiminen, positiivinen palaute ja vahvuuksien sanallistaminen ovat Kumpulaisen ym. (2015, s. 224- 239) sekä Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017, s. 17-18) mukaan esimerkkikeinoja, joilla hyvää voidaan vaalia opetuksessa.

Hyvän huomaaminen opetuksessa on oppilaiden onnistumisen huomaamista ja niihin reagoimista esimerkiksi kannustuksella. Oppilaan tullessa huomatuksi onnistumisiensa kautta (Vuorinen & Uusitalo-Malmivaara, 2016, s. 59) ja saadessaan myönteistä palautetta, hänen minäkäsityksensä vahvistuu sekä itsetunto ja itseluottamus kasvavat (Lappalainen & Sointu, 2013, s. 5). Myönteinen palaute koulussa ja kotona kannustavat lasta yrittämään ja muodostamaan kuvaa omasta oppimisestaan, mikä tukee hänen itsetuntoaan (Vuorinen & Sandberg, 2015).

Positiiviseen pedagogiikkaan kuuluva arvostava ja positiivinen vuorovaikutus näkyy Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017, s. 17) sekä Leskisen (2017, s. 107-108) mukaan opettajan toiminnassa ja tavassa puhua oppilailleen. Ystävällisellä, kuuntelevalla ja läsnä olevalla puhetavalla Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017, s. 17) mukaan opettaja voi osoittaa oppilaille heidän merkityksellisyytään, jolla on lapselle suuri merkitys, antaen samalla oppilaille mallin puhetavasta, jota he voivat mallintaa omassa vuorovaikutuksessaan. Keskeistä on Leskisen (2017, s.107-108) mukaan osoittaa lapselle, että puutekeskeisyyden sijaan hän on opettajalle onnistuva ja arvokas yksilö. Myötätuntoisessa kohtaamisessa lapsi tuntee olonsa turvallisiksi, joka on tärkeää lapsen hyvinvoinnin kannalta. Opettajat ja vanhemmat voivat lisätä Natalen (2007, s. 44) mukaan lasten sisäsyntyistä motivaatiota ja innostusta oppimiseen sekä hänen positiivista käsitystä oppijana osoittamalla luottamusta lapsen taitoihin ja kykyihin sekä sen, että he ovat tunnistanee lapsen vahvuudet.

Kumpulaisen ym. (2015, s. 228-234) mukaan hyvien hetkien dokumentointi rohkaisee ja kannustaa lapsia jakamaan ja tarkastelemaan omaa elämäänsä eri ympäristöissä eri toimijoiden, kuten muiden lasten, opettajien ja omien vanhempiensa kanssa. Positiivisten tunteiden dokumentointi luo perustan myönteiselle vuorovaikutukselle, mikä edistää kokonaisvaltaista oppimista ja hyvinvointia. Dokumentoitujen tunnetilojen kautta lapsi visualisoi ja tallentaa hetkiä, jotka olivat merkityksellisiä hänelle. Dokumentoinnissa voidaan käyttää menetelmänä, esimerkiksi piirtämistä, valokuvia tai videoita. Dokumenttien avulla myös aikuiset näkevät lapsen tunnetiloja ja sitä kautta voivat ymmärtää lapsen mielenmaisemaa hänen näkökulmastaan. Dokumenttien avulla lapsen on helppo myös päästä sanoittamaan omia tunteitaan ja ajatuksiaan. Ikävän tunteen palatessa voidaan dokumenttien avulla palauttaa lapsen mieleen ne onnistumisen tunnekokemukset, positiivinen muisto tai omat vahvuudet, jonka jälkeen lapsi saa taas vahvistusta omasta tärkeystään Tällainen omien tunteiden tunnistaminen dokumenttien kautta lisää sinnikkyyttä, joka auttaa lasta sietämään pettymyksiä ja muita negatiivisia tunteita (Kumpulainen ym. 2015.)

Positiivisessa pedagogiikassa voidaan myös käyttää erilaisia harjoituksia, joiden kautta lapsi oppii tunnistamaan hyvää. Martin Seligman (2009, s. 301) tutkimusjoukkoon esittelivät harjoituksen nimeltä kolme hyvää. Tehtävässä oppilaita pyydetään kirjoittamaan viikon ajan kolme hyvää asiaa, joita heille oli tapahtunut päivän aikana. Näiden asioiden ei tarvitse olla suuria. Oppilas voi esimerkiksi kirjoittaa, että vastasi vaikeaan tehtävään kokeessa hyvin, kaveri, jota ei ollut nähnyt pitkään aikaan pyysi jätskille tai teimme kotona perheen kanssa yhdessä ruokaa. Jokaisen kirjoitetun positiivisen asian

viereen oppilaat vastaavat vielä kysymyksiin, miksi kyseinen asia tapahtui heille ja mikä merkitys sillä on minulle, kuinka voin vaikuttaa siihen, että samanlaisia hyviä asioita tapahtuu minulle jatkossakin. Tehtävän kautta lapsi oppii tunnistamaan onnistumisia ja hyviä asioita, huomamaan hyvien asioiden merkityksiä itselle sekä hän myös oppii havaitsemaan, mikä merkitys hänen omalla toiminnalla on, jotta hänelle tapahtuu hyviä asioita.

Luonteenvahvuuksien sanallistaminen havainnollistaa lapselle Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017, s. 18) mukaan, että aikuinen luottaa hänen taitoihinsa ja kykyihinsä ja aikuinen näkee hänessä potentiaalia, mikä lisää lapsen uskoa itseensä oppijana. Vuorinen & Uusi-talo-Malmivaara (2017) korostavat, että positiivisen palautteenantamisen on oltava lapselle aitoa, sillä aidon kohtaamisen kautta, lapsi tulee tietoseksi omista taidoistaan ja kyvyistään. Jokaisella ihmisellä on taipumus kasvaa sellaiseksi, joiksi ympärillä innostetaan ja kannustetaan. Tietoinen lapsen osaamisen esiin nostaminen on lapselle tärkeää, koska kaikkien taitojen ja kykyjen esiin nostaminen tuntuu parhaalta silloin, kun siitä saa tunnustusta itselle merkityksellisiltä ihmisiltä. Kannustavalla ja rohkaisevalla palautteella lasta ohjataan ymmärtämään, mikä sujui hyvin ja missä on vielä lisää opittavaa.

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa 2014 vahvuudet ja positiivisen pedagogiikka ovat näkyvästi mukana. Perusopetuksen opetussuunnitelmassa korostetaan jokaisen lapsen ainutlaatuisuutta, kannustuksen tärkeyttä sekä arvostavaa kohtaamista. Lapsella on oikeus hyvään opetukseen, jossa hänen onnistumisensa huomataan. Onnistumisensa kautta lapsi oppii rakentamaan minäkuvaansa ja omaa identiteettiä sekä paikkaansa maailmassa. Hyvän elämän rakentaminen ja hyvinvointi ovat myös keskeinen lähtökohta lapsen kasvatustyössä. Lapsen kokonaisvaltaista hyvinvoinnista tulee voimassa olevan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan huolehtia kodin ja koulun välisestä yhteisestä arvopohdinnasta ja arvokkaasta kohtaamisesta (POPS 2014, s. 15.)

Perusopetuksen tulee voimassa olevan perusopetuksen opetussuunnitelman (POPS 2014, s. 15-16) mukaan tukea oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Lapsella tulee olla kykyjä käsitellä elämän haasteita ja rohkeus puolustaa hyvää sekä taitoa kohdata muita ihmisiä myötätuntoisesti ja arvostavasti.

Koulu ja opettajien antama palaute erityisesti vaikuttavat voimassa olevan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan keskeisesti siihen, minkälaisen käsityksen lapsi muodostaa itsestään oppijoina ja ihmisinä. Lapsen minuus kehittyy vuorovaikutuksessa toisten kanssa ja hänelle kehittyy kuva omasta itsestään pitkälti muilta saadun palautteen

kautta, minkä vuoksi aito myönteinen palaute on tärkeää. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta innostavat lasta oppimaan ja innostavat kehittämään omaa osaamista (POPS 2014, s. 17.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 osiossa 2.2 Perusopetuksen arvoperustassa on erillinen kappale: Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen. Kyseisessä kappaleessa mainitaan, että ”Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas sellaisena kuin hän on.” ”—oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään.” ”Jokaisella oppilaalla on oikeus opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä.” Tässä kappaleessa näkyy erityisesti positiivisen pedagogiikan ajatus (POPS 2014, s. 15.)

Myös Paatsila (2017, s. 67) näkee perusopetuksen opetussuunnitelman 2014 sisältävän useilta osin positiivista pedagogiikkaa. Hänen mukaansa positiivisen pedagogiikan näkyminen perusopetuksen opetussuunnitelmassa tukee positiivisen pedagogiikan toteuttamista koulujen toiminnassa ja opetustyössä. Paatsilan (2017) mukaan on kuitenkin vahvasti opettajasta kiinni hyödyntääkö hän positiivisen pedagogiikan valmiuksia omassa opetuksessaan, opettajan voidessa tuoda vahvuuksia huomioon ottavaa opetusta luokkaansa, juuri niin paljon kuin haluaa ja haluamallaan tavalla. Oli lasten vahvuuksia huomioiva opetus sitten, huumoriin, leikkimielisyyteen, syvällisiin keskusteluihin tai pohdintoihin, ajatteluun ja tunteisiin herättelevää, videoita tai musiikkia, opettaja voi ideoita Paatsilan (2017) mukaan valitsemaansa näkökulmaan sopivia toteutustapoja oman tapansa mukaan. Jokaisen oppitunnin rakentuessa vahvuuksien huomioon ottamiseen, oppilaille voidaan opettaa konkreettisesti taitoja, kuten sinnikkyyttä, ryhmäytymistaitoja ja oppimisstrategioita, jolloin oppilaille opetetaan samalla yhteisessä tarvittavia taitoja akateemisten taitojen ohessa.

Vahvuuksien huomaamista opettaja voi Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017, s. 44) sanoin opettaa lapsille. Tätä voidaan tehdä heidän mukaansa, opettamalla lapsia, esimerkiksi antamaan spontaanisti ja avoimesti hyvää palautetta toisilleen. Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017) mukaan on tärkeää, että opetettaessa lapsille vahvuuksien huomaamista, tulee opettajan suhtautua positiiviseen palautteen antamiseen luonnollisesti. Ennen kuin lapset voivat aloittaa vahvuuksien huomaamista, täytyy lasten tuntea vahvuussanasto, jotta he tiedostavat mitä he keskittyvät huomaamaan toisistaan. Opettaja voi aloittaa itse hyvän huomaamisen tuomalla aktiivisesti ja tietoisesti vahvuussanat

osaksi omaa puhettaan opetuksessa ja kasvatustyössä. Tämän hän voi tehdä, esimerkiksi miettimällä missä pienissä arjen pienissä hetkissä hän voi huomata oppilaidensa käytöksessä vahvuuksien piirteitä. Huomatessaan omissa oppilaissaan rohkeutta, it-sesäätelyä, ystävällisyyttä tai luovuutta opettaja voi kertoa jo samassa hetkessä, kun huomaa oppilaan käyttävän kyseistä vahvuutta toiminnassaan. Tällainen vahvuuksien sanallistaminen ja tilanteisiin tuominen kehittää Vuorisen & Uusitalo-Malmivaaran (2017) mukaan paitsi lapsen ajattelua myös hänen omaa myönteistä sisäistä puhettaan myönteiseen ja rakentavaan suuntaan.

4 Lapsen minäkäsitys

Minäkäsityksellä tarkoitetaan ihmisen omaa tuntemusta omasta itsestään. Minäkäsitys on Aron, Järviluoman, Mäntylän, Mäntysen, Määtän & Paanasen (2014, s.14) sekä Ahon (1996, s. 9) mukaan persoonallisuuden ydin ja keskeisin rakenne, joka syntyy vähitellen lapsen oppiessa tarkkailemaan itseään. Aron, ym. (2014) mukaan lapsen tarkastellessa itseään, hän käy läpi millaiset ovat taitoni, kykyeni, tunteeni, vahvuuteni, heikkouteni, asenteeni ja ulkonäköni. Minäkäsitys on heidän mukaansa eräänlaista asennoitumista itseensä, jolloin minäkäsitykseen kuuluvat lapsen omat tiedot hänestä itsestään. Tämä on Ahon (1996) mukaan lapsen kognitiivista tarkastelua, mutta samalla myös lapsen affektiivista ja arvioivaa suhtautumista itseensä, jolla tarkoitetaan sitä, onko lapsi tyytyväinen katsoessaan itseään peilistä ja arvostaako hän itseään. Tämä ohjaa Aron ym. (2014, s.10) mukaan lapsen toimintaa enemmän kuin hänen omat taitonsa tai kykynsä.

Lapsen voidaan Ahon (1996, s. 9) mukaan katsoa omaavan vahvan itsetunnon, lapsen suhtautuessa myönteisesti itseensä ja tulevaisuuteensa. Itsetunnonltaan vahva lapsi tuntee Ahon (1996, 10) mukaan myös hyvin itsensä ja tiedostaa sekä hyväksyy heikkoutensa ja ajattelee itsestään positiivisesti. Ollessaan tällä tavoin vahva itsetunnonltaan, lapsen käyttäytyminen ja ajattelu on optimistista ja positiivista. Lapsi on myös tulevaisuuteen suuntautunut ja haasteita vastaanottava. Tämän vuoksi vahva itsetunto ja realistinen positiivinen minäkäsitys tarkoittavat Ahon (1996) mukaan samoja asioita.

Minäkäsitys muovautuu Aron ym. (2014, s. 10) mukaan lapsen kehityksen ja kokemusten myötä. Lapsen minäkäsityksen muutokset ovat heidän mukaansa yhteydessä hänen kognitiiviseen kehitykseensä, jotka luovat kehityksen sille, millaisin rakentein lapsi tarkas

telee itseään eri ikävaiheessaan. Lapsi käyttää Aron ym. (2014) mukaan minäkäsityksensä rakentamiseen omia kokemuksiaan ja muilta ihmisiltä saamaansa palautetta itsestään. Oman kehityksensä myötä lapsi alkaa itse huomaamaan ja laittamaan itselleen merkkejä sisäisiä ominaisuuksiaan ja hänen oma käsityksensä itsestään alkaa muotoutua eri elämän alueilla erilaisiksi. Tällä tavoin hänelle muodostuu useita erilaisia käsityksiä itsestään. Samalla tapahtuu se, että lapsi alkaa vähitellen erottaa todellisen minänsä omasta toiveminäkuvasta, joita hän pystyy myös vertailemaan keskenään.

Lapsen itsetunnon rakentuminen jo hänen syntymästään lähtien ja toimii Keltikangas-Järvisen (1994, 158) mukaan lapsen itsetunnon lähtökohtana siinä, miten muut ihmiset lasta kohtaan toimivat. Itsetunnon kehittyminen jatkuu lapsen koko kehityksen ajan. Myönteistä itsetunnon kehitystä voidaan edistää kehumalla lapsen tekemää kaikenlaista toimintaa. Aikuisten ei tarvitse Keltikangas-Järvisen (1994) mukaan kuitenkaan pelätä, että kehumisen myötä lapsesta tulisi ylimielinen, sillä sisarukset, kaverit ja muut ihmiset lapsen ympärillä pitävät hänen mukaansa kyllä huolen siitä, ettei lapsi pääse ylimielistymään.

Kouluiässä lapsen minäkäsitys liittyy ikätyypillisen kehityksen myötä yhä vahvemmin käsityksiin itsestä suhteessa muihin. Elämänpiirin laajentuessa kodin ulkopuolisten ihmisten tullessa yhä vahvemmaksi osaksi lapsen elämää ja alkaen samalla muovata lapsen käsitystä itsestään. Lapsi tulee tämän myötä yhä tietoisemmaksi ympäristön kohdistuvista odotuksista häntä kohtaan. Lapsen huomatessa varsin herkästi ympäristön viestejä, hänellä on samalla suuri motivaatio pyrkiä vastaamaan ympäristön viesteihin. Omien vanhempien, luokkakavereiden ja opettajien asenteet, arvostukset ja odotukset vaikuttavat lapsen minäkäsitykseen ja itsetuntoon lapsen rakentaessa minäkuvaansa heidän kanssaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Lapsen saatua suurimmaksi osin kielteistä palautetta, hänelle saattaa syntyä kuva itsestä huonona ja kykenemättömänä oppimaan. Tämän vuoksi lapselle läheisten ihmisten käsitykset ovat merkityksellisiä (Aron ym. 2014, 11.)

Ympäristöllä on Aron ym. (2014, s. 10) mukaan pitkään iso merkitys siinä, millainen kuva lapselle muokkautuu hänestä itsestään. Koulun ja oppimisen ollessa kouluikäisen lapsen elämässä lähes päivittäinen osa elämää, on koulunkäynnin sujuminen yksi merkittävimmistä vaikuttavista asioista lapsen elämässä. Myönteinen palaute koulussa ja kotona kannustavat Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan lasta yrittämään ja muodostamaan todellista kuvaa omasta oppimisestaan, mikä samalla kohottaa lapsen itsetuntoa. Lapset mieltävät oman osaamisensa sekä omat tuen tarpeensa pääasiassa koulussa opittavien

oppiaineiden kautta, minkä vuoksi Sandbergin & Vuorisen (2015) mielestä olisi tärkeää, että lapsia ohjattaisiin jo varhaisessa vaiheessa lopputuloksen sijasta arvioimaan omaa toimintaansa ja osaamistaan. Tällöin huomion tulisi Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan kohdentua yrittämiseen, hyvien valintojen tekemiseen ja positiivisen sisäisen puheen kehittymiseen.

Ahon (1996, s. 9-10) mukaan lapsen ollessa hyvin itsensä tunteva ja itsetunnoltaan vahva, hänen käyttäytymisensä on optimistista ja positiivista sekä tulevaisuuteen suuntaavaa ja hän ottaa mielellään haasteita vastaan. Itseohjautuvan oppimisen kannalta Ahon (1996) mukaan keskeisintä on toiminta, joka lähtee oppilaasta itsestään ja että hän omilla valinnoillaan pystyy vaikuttamaan omiin asioihinsa. Hirvosen (2013, s. 569) mukaan lapsen motivaation säilyttämisen kannalta tärkeää on, tukeeko lapsen ympäristö hänen luontaista pyrkimistä itsenäiseen oman elämän vaikuttamiseen ja oman oppimisen itsenäiseen ohjaamiseen. Myönteinen palaute, avoimuus ja rohkaiseva palaute ovat hänen mukaansa yksinkertaisimpia tapoja tukea lapsen itseohjautuvaa toimintaa.

Lapsen oppimisen kannalta Piaget (1988, s. 57-58) pitää kiinnostusta tärkeänä. Tehtävän alkaessa kiinnostus toimii energian säätelijänä ja saa lapsessa liikkeelle sisäisiä voimareservejä, mikä saa oppimisen tuntumaan hänestä helpolta. Tämän vuoksi lapset, joilla on suuri kiinnostus, saavuttavat parempia oppimistuloksia. Kiinnostus saadaan näissä lapsissa herätettyä vireille kun, opituksi asetetut tiedot vastaavat heidän omia tarpeitaan. Kiinnostuksen on todettu Piaget'n (1988) mukaan vahvistavan myös minäkäsitystä, antamalla lapselle uusia arvoja uusien kiinnostavien opittujen asioiden kautta. Samaa mieltä näiden Piaget'n tulosten kanssa ovat Martin Seligman, Peter Railton, Roy F. Baumeister ja Chandra Sripada (2013, s. 127). Heidän mukaansa halu tai kiinnostus saa aikaan myös motivaatiota ja halua sen ylläpitämiseen.

Oppimisen arvostaminen ja siitä saatua mielihyvää voidaan Hirvosen (2013, s. 570) mukaan pitää lähtökohtana lapsen motivoituneelle toiminnalle. Oppimisen arvostus ja kiinnostus ovat yhteydessä Hirvosen (2013) mukaan niihin valintoihin, joita lapsi tekee eri tilanteissa ja millaisia oppimisstrategioita lapsi käyttää, sekä siihen, kuinka sinnikkäästi lapsi paneutuu tehtäviin ja miten lapsi yrittää pitää omaa mielenkiintoaan yllä. Lapsen kokiessa opiskelemansa oppiaineen itselleen mielenkiintoiseksi ja kiinnostavaksi, Hirvosen (2013) mukaan hänen sitoutumisensa opiskeluun on syvempää ja hän panostaa oppimiseensa. Mielenkiintoa ja kiinnostusta oppiainetta kohtaan lisää Hirvosen (2013)

mukaan se, jos lapsi uskoo pystyvänsä vaikuttamaan omaan oppimiseensa. Oman kiinnostuksensa lisäksi oppimaansa asiaa kohtaan, lapsi tarvitsee myös luottamusta ja uskoa itseensä toimiakseen onnistuneesti oppimistilanteissa.

Keltikangas-Järvinen (1994, s. 159) pitää huolestuttavana, että suomalaiseen kasvatuskulttuuriin ei kuulu kiittäminen. Hänen mukaansa sen sijaan, että aikuinen kehuisi, aikuisen tulisi kannustaa lasta suorituksiin asettamalla tavoitteita, joita lapsi ei itse ole kiinnostunut saavuttamaan. Esimerkiksi, lapsen asettaessa kirjat vierekkäin hyllyyn. Tämän jälkeen aikuinen tulee tilanteeseen, joka korjaa toisen kirjan asentoa suuremmaksi ja toteaa lapselle, että hän saisi vielä kolmannen mahtumaan hyllyyn, jos lapsi laittaa ensimmäisen kirjan suuremmaksi. Tästä alkaa ja jatkuu vielä aikuisena Keltikangas-Järvisen (1994) mukaan itsetunnon ongelma, jossa ihminen ei uskalla asettaa itselleen tavoitteita ja olla tyytyväinen omiin suorituksiinsa, vaikka ne olisivat vähäisiä, koska tavoitteet tulevat aina ulkopuolelta.

Jotta itsetunto ei olisi riippuvainen ulkoa asetuista tavoitteista ja onnistumisista eivät säätelisi ulkopuolelta tulevat, on Keltikangas-Järvisen (1994, s. 16-161) mukaan tärkeämpää jo lapsen varhaisessa kehitysvaiheessa käyttää kiitosta lisäämään lapsen itsetuntoa, kuin antaa todenmukaista palautetta suorituksista, niin että hyvää palautetta saa vain silloin, kun jokin asia on tehty todella hyvin, eikä suorituksessa ole mitään korjattavaa. Ylenpalttinen kiittäminen ei tue Keltikangas-Järvisen (1994) mukaan lapsen itsetuntoa tai sen kehittymistä. Kiitosta voi kuitenkin hänen mukaansa antaa lapselle hänen suorituksensa ollessa hyvä, ei vain silloin, kun se on todella hyvä. Kiitoksen antaminen lisää Keltikangas-Järvisen (1994) mukaan lapsen itsetunnon lisäksi minäpystyvyyden tunnetta.

Minäpystyvyyden on Hirvosen (2013, s. 570) mukaan todettu tutkimusten mukaan edistävän lapsen sinnikkyyttä ja tehokkaampien oppimismenetelmien käyttöä. Lapset, jotka uskovat itseensä asettavat hänen mukaansa itselleen haastavampia tavoitteita, kokeilevat rohkeammin erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja ja etenevät toiminnassaan suunnitelmallisemmin. Itseensä uskovat lapset uskaltavat Hirvosen (2013) mukaan myös ottaa riskejä, eivätkä he lannistu epäonnistuessaan, vaan näkevät epäonnistuneet tilanteet haasteina. Lapsen pystyvyyden kokemus rakentuu Hirvosen (2013) mukaan hänen aiempien oppimiskokemusten, niistä tehtyjen tulkintojen ja hänen ympäriltään keräämiensä havaintojen kautta. Se, millaista palautetta lapsi saa muilta ihmisiltä onnistumisien ja epäonnistumisien jälkeen, vaikuttaa Hirvosen (2013) mukaan hänen käsityksiinsä omasta kyvykkydestään ja yrittämisen merkityksestä.

4.1 Lapsen minäkäsitys ja positiivinen pedagogiikka

Opettajien toiminnalla on Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan suuri merkitys oppilaiden luonteen sekä vahvan itsetunnon kehittymiselle. Heidän mukaansa opettajilta puuttuu edelleen käytäntöjä, kuinka huomioida oppilaidensa myönteinen kehitys, erityisesti erityisoppilaiden kohdalla. Keskityttäessä parantamaan heikkouksia ja lapsesta käytetyn kielen ollessa ongelmakeskeistä, opettajan ja vanhempien saattaa olla Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan vaikea nähdä lapsen parhaita puolia, toimivampia kykyjä ja vahvuuksia. Lapselle voi koitua heidän mukaansa tästä psyykkisiä seuraamuksia, jos heikkoihin osa-alueisiin tai taitopuutteisiin kiinnitetään jatkuvasti huomiota ja, jos lapsi kokee olevansa keltoton oireidensa kanssa, ilman, että hänen vahvuuksiaan tuodaan esiin. Tämä voi johtaa heidän mukaansa alisuoriutumiseen ja negatiivisen käsityksen muodostumiseen itsestä usealla elämän osa-alueella.

Lapsen saadessa myönteistä palautetta vahvuuksistaan, hänen minäkäsityksensä vahvistuu ja itsetunto sekä itseluottamus kasvavat. Harterin (1999) kehityksellisen minäkäsitysteorian mukaan minäkäsityksen yksi määritelmistä on, että se on kuva, jonka jokainen ihminen muodostaa itsestään. Minäkäsitys voidaan Harterin (1999) mukaan jakaa akateemiseen ja ei-akateemiseen minäkäsitykseen. Lappalaisen & Soinnun (2013) mukaan akateeminen minäkäsitys muodostuu oppijaminäkuvasta, johon liittyvät eri taidot ja lapsen omat vahvuudet. Lapsen oppijaminäkuva muodostuu heidän mukaansa siitä, millainen kuva lapsella on itsestään, millainen hän on oppijana ja millaisia uskomuksia ja päämääriä hänellä on omaan oppimiseensa liittyen. Oppijaminäkuva vaikuttaa Lappalaisen & Soinnun (2013) mukaan lapsen kognitiiviseen toimintaan ja motivaatioon, jolla tarkoitetaan sitä, kiinnostuuko lapsi opiskeltavista asioista ja kuinka paljon hän jaksaa ponnistella oppimisensa vuoksi, minkä vuoksi oppijaminäkuva on tärkeä. Lapsella on Lappalaisen & Soinnun (2013) mukaan positiivinen oppijaminäkuva silloin, kun hän on tyytyväinen omiin koulusuorituksiinsa ja hän arvioi, niin itseään kuin omia kykyjään myönteisestä näkökulmasta.

Myös voimassa oleva perusopetuksen opetussuunnitelma (POPS 2014, s.30) korostaa positiivisen minäkuvan tärkeyden tukemista. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 mukaan onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa ovat tärkeitä ja ne innostavat oppilaita sekä edistävät oman osaamisen kehittämistä. Oppimisympäristöjen kehittämisessä pitääkin Perusopetuksen ope-

tussuunnitelman perusteiden 2014 (s.30) mukaan ottaa huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Monipuoliset työtavat tuovat voimassa perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (s. 61) pitää vahvuuksia opetuksen ja tuen järjestämisen lähtökohtana. Vahvuuksien tunnistamiseen ja nimeämiseen liittyy perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan myönteinen lataus itsessään. Lapsen tuntiessa omat vahvuutensa, hän pystyy Lappalaisen & Soinnun (2013) mukaan suhteuttamaan ne muuhun osaamiseensa, kuten laskemiseen tai tietokonepelien pelaamiseen, eikä koettu vahvuus ole näin enää altis muiden arvioinneille, jolloin vahvuus voi nousta lapsen tärkeäksi voimavaraksi ja hänen itsearvostusta tukevaksi.

Nykypäivän koulussa opettajan työnkuva ei ole enää Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2017, s. 184) mukaan pelkästään toimia tiedonjakajana, vaan myös ohjata oppilaiden kasvua kokonaisvaltaisesti. Oppilaat tarvitsevat heidän mukaansa kokonaisvaltaisessa kasvussaan opettajan eli aikuisen läsnäoloa. Kokonaisvaltaisen kasvun saavuttamiseksi opettajan on tärkeää saada lapsi huomaamaan ja tuntemaan, että hän on tullut kuulluksi ja tukea lasta oman paikan löytämisessä. Opettajalla on aikuisena Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2017) mukaan tällä tavoin suuri merkitys lapsen minäkäsityksen kehityksessä. Opettajan myötätunnon kokeminen on heidän mukaansa erittäin merkityksellistä, niin lapsen minäkäsityksen tulemisen kannalta kuin lapsen vahvuustaitojen oppimisen kannalta, sillä myötätuntoon ja itsemyötätuntoon kykenemättömän opettajan on vaikea opettaa näitä taitoja oppilailleen, jos hän ei itse omaa näitä kyseisiä taitoja.

Turvalliselle oppimisympäristölle, jossa jokainen lapsi uskaltaa oppia on Terhi Ojalan väitöksen (2017, 15) mukaan perusedellytys, että luokassa vallitsee myönteinen tunne-tila, jonka opettaja luo luokkaansa omalla olemuksellaan ja toiminnallaan. Oppilaan ja opettajan välinen vuorovaikutussuhde sekä opettajan lämmin myötätuntoisuus vaikuttavat merkitsevällä tavalla Ojalan (2017) väitöksen mukaan oppilaan viihtymiseen koulussa, motivaatioon oppimisessa, hyvinvointiin ja käyttäytymiseen.

Lasten tyytymättömyys kouluun liittyy Uusitalo-Malmivaaran (2011, 605) sanoin erilaisiin koulua ja vanhempia koskeviin ongelmiin sekä psykologisiin ja fyysikaalisiin oireisiin, kuten masennukseen, päänsärkyyn ja väsymykseen. Itsetunto, sisäinen, matalan neurotismin, ahdistuksen ja tunnetason vakauden on Uusitalo-Malmivaaran (2011) mukaan osoi-

tettu olevan lasten ja nuorten tyytyväisyyden korkeimpia ennusteita. Sosiaalisten suhteiden, vertaisryhmien suosion, liikunnan ja hengellisyyden on osoitettu taas puolestaan liittyvän myönteisesti lasten onnellisuuteen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) julkaisi joulukuussa 2019 raportin OECD:n (Organisation for Economic and Cultural Development) PISA (Programme for International Student Assessment) tutkimustuloksista, joiden mukaan suomalaiset 15-vuotiaat nuoret, jotka osallistuivat vuoden 2018 tutkimukseen voivat hyvin. Hyvinvointia tarkasteltiin tutkimuksessa kokonaisuutena, johon kuuluivat oppilaaseen itseensä, hänen kouluympäristöönsä ja koulun ulkopuoliseen ympäristöön sijoittuvat osatekijät. Uusitalo-Malmivaaran (2011, 605) mukaan tarvitaan kuitenkin lisää tutkimusta siitä, mikä tekee lapsista ja nuorista onnellisia. Vaikka tuoreimpien Pisa-tulosten (OKM 2019) mukaan nuoret kertovat olevansa onnellisia, ei vielä ole tehty tutkimusta, jossa lapsilta ja nuorilta kysyttäisiin suoraan, mikä tekee heidät onnelliseksi.

OECD:n PISA 2018 tuloksiin (OKM 2019) verrattuna YK:n lapsen oikeuksien komitean pyynnöstä Päivi Harisen ja Juha Halmeen tekemä selvitys (2012, s. 3) suomalaislasten heikosta kouluviihtyvyydestä on toisenlaista luettavaa. Selvityksessä selvitettiin syitä suomalaislasten heikkoon kouluviihtyvyyteen, joka oli noussut huolen aiheeksi YK:n lapsen oikeuksien komiteassa kansainvälisten vertailujen seurauksena. Harisen & Halmeen (2012) tekemästä selvityksestä käy ilmi, että suomalaiset lapsen viihtyvät koulussa huonosti huonon kouluympäristön, koulukiusaamisen, työrauhaongelmien vuoksi. Tutkimuksen mukaan erityisesti lasten kouluviihtyvyyttä laskee osallisuuden heikko toteutuminen, mikä tarkoittaa Harisen & Halmeen (2012) mukaan oppilaiden heikkoa mahdollisuutta saada äänensä kuuluviin heitä itseään koskevissa asioissa, joka aiheuttaa lasten kielteistä suhtautumista opettajiin.

Koulussa työskennellään ja opiskellaan yhdessä jokaisena arkipäivänä koulun lukuvuoden ajan, minkä vuoksi Ojalan (2017, s. 15) mukaan opettajalla on suuri merkitys lapsen elämässä. Opettajien ja oppilaiden hyvinvoinnin takaamiseksi ja edistämiseksi on Ojalan (2017) mukaan merkityksellistä hyödyntää kaikki mahdollisuudet edistää lasten myönteistä kehitystä ja hyvinvointia koulussa, jossa lapsi viettää suurimman osan ajastaan viikossa. Tämän vuoksi koulun merkitystä lapsen kehitykselle ja kasvuille sekä mielen-terveyden edistäjänä ei voida vähätellä. Pulkkinen (2002, 210-211) näkee koulun oppilasta suojaavana tekijänä. Koulu voi hänen mukaansa toimia suojaavana tekijänä tuemalla lapsen omien voimavarojen kehitystä. Opettaja voi tukea Pulkkinen (2002) mukaan

lapsen omien voimavarojen kehitystä, ymmärtävällä suhtautumisella oppilasta kohtaan. Opettajan ymmärtäväinen suhtautuminen luo Pulkkinen (2002) mukaan näin lapseen suojaavan tekijän ja puskurimaisen vaikutuksen erityisesti sellaisten lasten kohdalla, jotka ovat eläneet riskiolosuhteissa.

Myönteisen itsearvostuksen on todettu Korpisen, Jokiahon & Tikkasen (2003, s. 68) mukaan olevan yhteydessä hyvään koulumenestykseen ja saavutuksiin. Tämän olisi heidän mukaansa tärkeää, että koulussa opettavien perusoppiaineiden lisäksi, lapsille opetettaisiin luottamusta omaan kykyihinsä. Lapsen tuntiessa itsensä osaavaksi, hän viestii itselleen omaa itseluottamuksestaan, joka synnyttää lapsessa tunteen, joka kantaa hänessä pitkälle tulevaisuuteen.

Korpisen ym. (2003) mukaan lapsen toteuttaessa itsearviointia opettajan ohjauksessa, hän löytää vahvuutensa, joka saa hänet asettamaan tavoitteensa saavutettavalle tasolle. Tämä poikii Korpisen ym. (2003) mukaan sen, että omien tavoitteiden saavuttaminen saa lapsen innostumaan oppimisesta ja pyrkimään yhä parempiin saavutuksiin. Lapsen omat arviot omista onnistumisista ja epäonnistumisista vaikuttavat Piaget'n (1988, s. 58-59) mukaan lapsen koko kehitykseen. Osaksi lapsen itsetuntoa tallentuvat, niin onnistumiset kuin epäonnistumiset, jotka tekevät aaltoilevaa liikettä, menestymisen nostaessa tulevan toiminnan tavoitteita ja vastaiskujen laskiessa näitä. Oppimista ajatellen Korpisen ym. (2013) mukaan tähän epäonnistumisien ja onnistumisien aiheuttamaan itsetunnon aaltoilevuuteen edesauttaa myönteinen käsitys itsestä ja omista kyvyistä, sillä hyvään suoritukseen tarvittavat taidot tarvitsevat lisäksi myös lapsen uskoa omaan kykyihinsä.

Taloustieteen Nobel-palkitujen James J. Heckmanin ja Yona Rubinsteinin (2001, s. 145) mukaan on yleisesti tiedossa, että motivaatio, sinnikkyys ja luotettavuus ovat tärkeitä elämänmenestyksen piirteitä. Heidän mukaansa, se, että on nero, on prosentin verran innoituksen ja 99 prosenttia työn tulosta. Heckman & Rubinstein (2001) ovat siksi yllättyneitä, että akateemisissa keskustellessa osaamisesta ja osaamisen muodostamisesta, keskitytään lähes yksinomaan kognitiiviseen osaamiseen liittyviin toimenpiteisiin ja sivuutetaan ei-kognitiiviset taidot. Heidän tutkimustensa mukaan sinnikkyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus ovat koulun arvosanojen tärkeimpiä ennustajia. Heckmanin & Kautzin (2013, s. 9) mukaan luonteentaidot eli ei-kognitiiviset taidot näyttävät ennustavan menestystä yhtä hyvin kuin ajattelun taidot. Näillä taidoilla on työelämässä Heckmanin & Rubinsteinin (2001, s. 145) mukaan suurempi merkitys ja näitä taitoja arvostetaan työelämässä enemmän.

Voisi sanoa, että ainakin lähtökohtaisesti suomalainen koulutusjärjestelmä on pitkään rakentanut hyvää pohjaa koulutukselle, joka tukee hyvinvoivaa oppimista. Suomalaisten kasvatusinstituutioiden keskeinen tavoite on ollut Korpisen, ym. (2013, s. 67) mukaan jo 1970-luvulta lähtien terveen itsetunnon, myönteisen ja realistisen minäkuvan sekä minäkäsityksen kehittäminen. Kansainvälisesti suomalaista koulutusta tunnetuksi tehnyt Pasi Sahlberg, on menestyksekkäästi kiertänyt ympärimaailmaa kettomassa, mikä on suomalaisen koulutuksen menestyksen salaisuus. Sahlberg (2015, s.15-30) mainitsee, että on viisi syytä, miksi suomalainen koulutusjärjestelmä on menestynyt. Yksi niistä on hänen mukaansa se, että 1970-luvulta lähtien suomalaisessa koulutuspolitiikassa on vaikuttanut kolme keskeistä elementtiä. Yksi näistä elementeistä on, että meille suomalaisilla on innostava visio hyvästä koulusta. Suomalaisen koulutusjärjestelmän tavoitteena on ja on ollut tarjota jokaiselle lapselle hyvää peruskoulua. Peruskoulua, jossa on sitouduttu tarjoamaan jokaiselle lapselle tarkoitettua julkista koulutusta ja järjestämään jokaiselle lapselle tarpeellinen tuki oppimisen edellytykseksi. Suomalaista peruskoulua tukee Sahlbergin (2015) mukaan myös Suomen hyvinvointivaltiomalli, jonka perusajatuksena toimii ihmisen kokonaisen hyvinvoinnin tukeminen.

Voimassa olevassa perusopetuksen opetussuunnitelmassa korostetaan opetuksessa lasten hyvinvoinninminäkäsityksen tärkeyttä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 (s.15) kannustetaan opettajaa rohkaisevaan, kannustavaan ja arvostavaan vuorovaikutukseen oppilaiden kanssa. Myös YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa korostetaan lapsen oikeutta tulla kuulluksi ja nähdyksi kouluympäristössään (YK 1989).

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 (s.49) mukaan positiivinen pedagogiikka ja sen tavoite vahvistaa lasten minäkäsitystä, näkyvät selkeästi oppilaan oppimisen eri vaiheiden tukemisen huomioimisen esille tuomisessa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 (s.49) mukaan opettajan tulee huolehtia oppilaiden palautteen saamisesta alusta lähtien, jonka tulee olla oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta. Oppilaan tulee saada opetussuunnitelman mukaan myös tietoa omasta edistymisestään ja osaamisestaan. Onnistumisen kokemukset kannustavat Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 (s. 49) mukaan oppilasta oppimaan lisää, mutta myös epäonnistumiset ovat osa oppimisprosessia, joita tulee hyödyntää opetuksessa oppimista edistävällä tavalla ja oppilaita kunnioittavalla tavalla.

Suomen Perusopetuslaki 628/1998, 2-3§ mukaan on tärkeää, että lapsen kasvua ihmisytyteen tuetaan ja annetaan lapselle tietoja ja taitoja, jota elämässä tarvitaan. Perusopetuslaissa myös mainitaan, että opetuksen tulee edistää lapsen sivistystä, tasa-arvoisuutta, sekä edistää koulutukseen osallistumista ja niitä taitoja, joiden avulla lapsi pystyy kehittämään itseään elämänsä aikana. Perusopetuslaki 628/1998, 22§ velvoittaa, että oppilaan taitoja ohjataan ja oppimista kannustetaan niin, että oppilas osaa toteuttaa itsearviointin tavoin arvioida omaa osaamistaan. Laissa ei kuitenkaan ole ohjausta keinoista, millä tavoin lapsen itsearviointin tavoitteita saavutetaan.

Se hyödynnetäänkö ja pystytäänkö hyödyntämään kaikkea sitä potentiaalia, jota suomalainen koulutusjärjestelmä ja hyvinvointivaltio malli pystyy mahdollistamaan, on Uusitalo-Malmivaaran (2016, s. 128) mukaan toinen kysymys. Opetuksen rakentaminen suunnitellusti jokaisen luokan oppilaan vahvuuksien ympärille on Uusitalo-Malmivaaran (2016) mukaan palkitsevaa, mutta tarkoittaa kasvavaa monimuotoisuutta luokassa, mikä vaatii opettajalta omaa panostamista työhönsä ja uudenlaisia työmuotoja. Tämä edellyttää myös vanhempien tarkastelunäkökulman uusiutumista ja vahvuuskeskeisen opetustavan omaksumista niin vanhemmille kuin opettajille.

5 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa tutkin positiivisen pedagogiikan toimivuutta tutkimalla vahvistaako lasten näkökulmasta positiivinen pedagogiikka tavoitteidensa mukaisesti lasten omien luonteenvahvuuksien tuntemusta sekä heidän minäkäsitystään ja itsetuntoa. Tutkimuksella halusin haastaa suomalaisen kasvatuksen kentällä suureksi ilmiöksi noussutta pedagogiikan suuntausta (Leskisenoja 2016). Positiivinen pedagogiikka on vahvasti levinnyt myös kansalliseen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014, ja on siksi merkittävä pedagoginen suuntaus ja mielenkiintoinen tutkimuksen aihe. Positiivinen pedagogiikka näkyy perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 monella eri tapaa. Erityisesti hyvinvoinnin tärkeys ja kannustaminen oppilaiden vahvuuksien vahvistamiseen, näkyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 yleisessä osassa (POPS 2014, s. 14-96).

Myös minäkäsityksen vahvistamisen merkitys nousee perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 (s. 27) esille. Minäkäsityksen ja itsetunnon halusin tutkimukseen

toiseksi kulmakiveksi, sillä sen tärkeys on merkittävä lapsen oppimisen kannalta. Minäkäsitys ja siihen liittyvä minäpystyvyys, jolla tarkoitetaan lapsen arvioita omista kyvyistään ja pystyvyydestään suoriutua, esimerkiksi oppimisen tilanteista vaikuttavat Aron ym. (2014, s. 18) mukaan lapsen motivaatioon ja siihen, kuinka paljon vaivaa ja aikaa lapsi on valmis näkemään haastavan tehtävän tekemiseen. Lapsi, joka jaksaa ponnistella ja tehdä tehtäviä, harjoittelee Aron ym. (2014, s. 18) mukaan enemmän ja samalla työstää opittua tietoa pidemmälle kuin puolestaan lapsi, joka luovuttaa kohdatessaan epäonnistumisen tai haasteen. Sandbergin & Vuorisen (2015) sekä Lappalaisen & Soinnun (2013) mukaan positiivisella pedagogiikalla onkin tärkeä tavoite minäkäsityksen ja itsetunnon vahvistamisessa. Esimerkiksi oppilaiden mieltäessä itseään oman osaamisensa, vahvuksiensa ja heikkouksiensa kautta. Tämän vuoksi oli mielestäni tärkeää tuoda esille minäkäsityksen ja itsetunnon vahvistamisen näkökulmaa tässä tutkimuksessa.

Tarkemmat tutkimuskysymyksetni olivat:

1. Tuntevatko tutkimukseen osallistuneet pojat omat luonteenvahvuutensa? Millaisia luonteenvahvuuksia haastateltavat pojat kertovat tunnistavansa itsessään?
2. Millä tavoin ja millaisissa tilanteissa pojat kertovat käyttävänsä omia luonteenvahvuuksiaan?
3. Miten minäkäsityksen ja itsetunnon tärkeys esiintyy poikien kertoessa omista luonteenvahvuuksistaan?

6 Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen toteutin laadullisena pitkäikäistutkimuksena. Tutkimusaineiston keräsin haastattelemalla kahdesti tutkimusjoukkoon osallistuneita poikia. Tutkimusta varten haastattelin pääkaupunkiseudulla sijaitsevan koulun yhden luokan poikia molemmilla haastattelukerroilla. Ensimmäisen kerran osaa luokan pojista haastattelin heidän 2.vuosi-
luokan keväällä, vuonna 2017 ja toisen kerran kaikkia luokan poikia heidän 4. vuosi-
luokan keväällä, vuonna 2019. Haastattelujen määrää kasvatin toisella haastatteluker-
ralla, sillä halusin varmistaa laadullisen tutkimuksen luotettavuuden. Ensimmäisen haas-
tattelukerran tutkimusjoukossa oli kahden vuoden aikana tapahtunut myös pieniä muu-
toksia, sillä yksi pojista oli ehtinyt vaihtaa haastattelukertojen välissä toiseen kouluun. Alkuperäinen tutkimusjoukko olisi näin pienentynyt. Myös osa tallennetuista ensimmäi-
sen kerran haastattelujen haastattelunauhoista olivat kahden vuoden aikana kadonneet

tietokoneeni tiedostoista, minkä vuoksi halusin varmistaa tutkimuksen luotettavuuden toisella haastattelukerralla. Haastatteluvastauksia keräsin tämän vuoksi merkittävästi enemmän.

Ensimmäistä haastatteluosuutta varten haastattelin luokan seitsemää ($n=7$) poikaa. Näistä haastatteluvastauksista analysoin tutkimusta varten viiden pojan vastauksia, kahden pojan haastatteluaineistojen oltua täysin kadonneita tietokoneeltani. Pitkittäistutkimuksen toisen kerran haastatteluja varten haastattelin luokan kaikkia poikia ($n=16$). Molemmilla haastattelukerroilla poikien haastattelut toteutin haastattelemalla heitä puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. Haastattelut nauhoitin omalla puhelimellani aineiston käsittelyä ja litterointia varten. Kaikissa haastatteluissa, molemmilla haastattelukerroilla käytin tukena vahvuuksien havainnollistamisessa Kaisa Vuorisen ja Lotta Uusitalo-Malmivaaran tekemiä Huomaa Hyvä! – luonteenvahvuuskortteja (2017).

Pojat valikoituivat tutkimukseni tutkimusjoukoksi, sillä kasvatuksen kentällä tällä hetkellä puhutaan huolestuneeseen sävyyn poikien oppimistulosten laskusta. Huolestunutta keskustelua tukevat Opetus ja kulttuuriministeriön (2019) julkaisemat viimeisimmät kansainvälistä oppimista mittaavat Pisa 2018 tulokset, joiden mukaan pojat menestyivät tyttöjä huomattavasti heikommin. Näiden tulosten seurauksena halusin tutkimuksellani alustavasti herättää ajatusta, voisiko positiivisesta pedagogiikasta olla apua poikien oppimisen tukemisessa.

Tutkimuksen analyysissä vastauksia analysoitaessa pohjatietona toimi tutkimuksen teoriaosa ja aineisto sekä luonteenvahvuuksia tutkineiden Kaisa Vuorisen ja Lotta Uusitalo-Malmivaaran Huomaa Hyvä! - luonteenvahvuuksien määritelmät, jotka listasin tähän tutkimuksen toteutusosion loppuun, jotta myös jokainen tutkimuksen lukija voi ymmärtää tutkimuksessa käytettyjen luonteenvahvuuksien määritelmät.

Tutkimushaastattelujen puolistrukturoitu teemahaastattelurunko oli teemoiteltu kahteen teemaan, joita olivat luonteenvahvuudet ja minäkäsitys. Haastattelurungon teemoittelu helpotti myös aineiston analyysin toteutusta. Aineiston analyysiä varten litteroin haastattelut kirjalliseen versioon. Aineiston analyysin aloitin luokittelemalla aineiston vielä neljään teemaan, joita olivat: luonteenvahvuudet, minäkäsitys, tulevaisuuteen suuntautuminen ja kouluviihtyvyys. Tämä mahdollisti molempien aineistojen vertailun sekä jäsennettiin tulkittavaa ilmiötä. Teemat värikoodasin jokaisen pojan haastattelun litteroituun tiedostoon. Jonka jälkeen jokaisen pojan haastattelut kävin vielä läpi värikoodaamalla kes-

keisiä kohtia liittyen tutkimuksen tutkimuskysymyksiin ja niiden keskeisiin tuloksiin. Tutkimuksen analyysi toteutin itse käsin poimimalla ja listaamalla muistiin paperille samoja vastauksia. Aineiston vertaustulosten saamiseksi esiin, molempien haastatteluiden aineistoja vertasin toisiinsa (Hirsjärvi & Hurme 2009, s.143 -147.)

Tutkimuksen analyysin pohjana toimineiden Kaisa Vuorisen ja Lotta Uusitalo-Malmivaa-
ran (2017) Huomaa Hyvä! – materiaaleihin kuuluvien toimintakorttien luonteenvahvuuk-
sien määritelmät ovat seuraavat:

Luovuus

Nautit ratkaista ongelmia omaperäisesti. Osaat ilmaista itseäsi usealla tavalla. Näet aina paljon vaihtoehtoja toimia silloinkin, kun muiden mielestä mitään ei ole tehtävissä. Kyl-
lästyt, jos asiat toistuvat samanlaisina. Uudenlaiset ihmiset ja kokemukset inspiroivat si-
nua. Osaat kehittää uusia laitteita, vaatteita, tietokoneohjelmia, ruokia tai toimintatapoja.

Uteliaisuus

Haluat nähdä ja kokea mahdollisimman paljon. Kyllästyt nopeasti, jos et pääse ottamaan
selvää asioista. Olet kiinnostuneesti mukana uusissa tehtävissä. Et malta odottaa, että
saat kuulla salaisuudesta. Tutkit tarkoin ympäristöäsi. Haluat tietää, mistä asiat johtuvat
ja miksi jotakin tapahtuu. Viihdyt monissa paikoissa, koska ne tarjoavat tilaisuuden eri-
laisiin elämyksiin.

Arviointikyky

Tutkit asiaa sen kaikilta puolilta ja punnitset tarkoin vaihtoehtoja. Et ryntää tekemään
päätöksiä etkä anna tunteelle ylivaltaa. Selvität kaikki tosiseikat mahdollisimman tarkasti.
Olet varovainen sanoissasi. Et arvostele ketään ensivaikutelman perusteella etkä anna
toisten mielipiteiden tai painostuksen kääntää päätäsi. Tarkastelet kriittisesti myös omaa
toimintaasi. Näet metsän puilta.

Oppimisen ilo

Olet kiinnostunut lukuisista asioista. Haluat tietää enemmän kaikesta mitä ympärilläsi
tapahtuu. Et mieti, mihin jotakin tietoa tarvitaan, vaan yksinkertaisesti pidät tietämisestä
ja osaamisesta. Nautit suuresti ymmärtäessäsi jotain uutta ja hakeudut paikkoihin, joissa
on paljon informaatiota. Jokaisesta tilanteesta voi mielestäsi saada jotain mielenkiin-
toista irti.

Näkökulmanottokyky

Pystyt ajattelevaan ensivaikutelmaa pidemmälle ja arvioimaan tilannetta laajasti. Et takerru pikkuasioihin. Osaat antaa myös muille uutta ajateltavaa. Kykenet punnitsemaan eri vaihtoehtoja ja löytämään tilanteisiin uusia ratkaisuja. Ymmärrät, että ihmiset ovat erilaisia ja jokaisella on syynsä ajatella omalla tavallaan. Osaat perustellusti ratkaista kiperiäkin ongelmia.

Rohkeus

Uudet asiat eivät pelota sinua. Pystyt ehdottamaan omintakeisia ratkaisuja. Kokeilet mielelläsi jännittäviä urheilulajeja etkä säikähdä riskienkään ottoa. Olet urhoollinen puolustaessasi muita. Heittäydyt toimintaan kyselemättä liikoja. Et arastele kertoa epäkohdista.

Sinnikkyys

Teet loppuun, minkä aloitat. Vaikka haasteita ilmenisi ja muut eivät aina tukisi toimiasi, pusket perille asti. Olet yritteliäs ja innokas löytämään uusia reittejä toteuttaa suunnitelmiasi. Tarvittaessa sinulta löytyy ylimääräinen vaihde toteuttaa melkein mitä vain. Nautit ponnisteluista ja löydät motivaatiota työllesi. Toiset pitävät sinua usein väsymättömänä.

Itsesääätely

Pysyt suunnitelmissasi ja sovituissa asioissa. Osaat vastustaa kiusauksia ja työskennellä kurinalaisesti. Tiedät, mikä kulloinkin on tärkeää. Sinulla on kyky sopeuttaa käytöstäsi aina tilanteen mukaan. Et hermostu pienistä etkä ala turhaan räyhätä. Pystyt lykkäämään nautintoja tietäessäsi päämääräsi. Osaat jakaa voimasi ja kuunnella järjen ääntä.

Sisukkuus

Et lamaannu mahdottomaltakaan tuntuvaan tehtävän edessä vaan käärit hihat ja toimit. Säilytät halusi vastata haasteisiin, vaikka vastoinkäymisten puhurit tuivertaisivat. Toimit lahjomattomasti oikeina pitämiesi asioiden puolesta. Sinulla on kyky laittaa ylimääräinen vaihde silmään, kun tilanne niin vaatii. Luotat kykyihisi, vaikka muut eivät luottaisi. Ajattelet usein, että pystyt mihin vain.

Rehellisyys

Sinulla on voimakas oikeudentunto ja puolustat totuutta kaikissa tilanteissa. Vaikka itse joutuisit ongelmiin, sanot asiat niin kuin ne oikeasti ovat. Et kaunistele asioita vaan pysyt tosiseikoissa. Näet vaivaa saadaksesi totuuden selville. Olet rehellinen myös itsellesi. Saatat puhua joskus liiankin suoraan, koska haluat ilmaista, miten asiat ovat.

Innostus

Mielialasi ja energiasi kohenevat helposti erilaisista asioista. Suhtaudut avoimen uteliaasti uuteen. Keksit nopeasti myönteisiä ratkaisuja ja pystyt käyttämään erikoisetkin tilanteet inspiraation lähteinä. Toimit ryhmähengen nostajana ja viet toimintaa vauhdilla eteenpäin. Olet useimmiten hyvällä tuulella.

Rakkaus

Nautit läheisten ihmisten seurasta enemmän kuin mistään muusta. Sinulle on itsestään selvää tehdä asioita toisen puolesta. Tunnet syvää yhteenkuuluvuutta sinulle tärkeiden ihmisten kanssa. Ilmaiset lämpimiä tunteitasi helposti ja usein. Suhtaudut lämmöllä ja myötätunnolla lähes kaikkiin ihmisiin. Pystyt tekemään huimia asioita, koska saat voimaa toisista.

Myötätunto

Pystyt samaistumaan hyvin toisen tunteisiin. Liikutut helposti, jos näet jonkun kärsivän. Riemastut, kun huomaat jonkun onnistuvan. Sinulle on tärkeää olla mukana toisten ihmisten tunnelmissa ja saada jakaa heidän kokemuksiaan. Ajattelet asioita toisten ihmisten näkökulmasta ja ymmärrät erilaisuutta. Et arvostele tai tuomitse toisia.

Ystävällisyys

Kiltteys on osa sinua. Ajattelet kaikkien parasta ja näytät sen teoillasi. Et puhu pahaa toisista vaan koetat kaikissa valoisat puolet. Valitset sanasi siten, ettet loukkaa ketään. Haluat ilahduttaa toisia monin tavoin. Autat toisia odottamatta vastapalvelusta. Tulet iloiseksi ihmisten kohtaamisesta ja haluat omalta osaltasi saada heidät viihtymään.

Sosiaalinen älykyys

Aistit herkästi, millä tuulella ihmiset ovat, ja pystyt lähestymään heitä luottamusta herättävällä tavalla. Osaat kuunnella ja rauhoittaa ilmapiirin ja toisaalta myös virittää innostuneen tunnelman. Sinulla on kyky saada toiset viihtymään. Tiedät, mistä narusta vetää, kun haluat ihmiset puolellesi. Et häkelly, vaikka joutuisit aivan vieraiden ihmisten keskele.

Anteeksiantavaisuus

Pystyt suhtautumaan lempeästi toisiin ihmisiin. Ymmärrät, että kaikki tekevät virheitä ja jokainen ansaitsee toisen mahdollisuuden. Et kana kaunaa. Olet valmis unohtamaan toisen vääryydet. Haet tilaisuutta sovinnolle ja otat herkästi ensimmäisen askeleen. Rauhallinen yhdessäolo on sinulle todella tärkeää. Pystyt kuvittelemaan, miltä sinusta tuntuisi, kun kiukkusi on kokonaan hävinnyt.

Ryhmätyötaidot

Olet parhaimmillasi saadessasi toimia toisten mukana. Kaikkien osallistuminen ja panoksen anto yhteiseen toimintaan on sinulle tärkeää. Osaat kannustaa muita. Löydät vahvuuksia kaikista ryhmäsi jäsenistä. Yhteisen mielipiteen kunnioittaminen on sinulle kunnia-asia. Teet asian mieluummin toisten kanssa kuin yksin, vaikka se olisi hitaampi tapa.

Reiluus

Sinulle on tärkeää, että kaikkia kohdellaan tasapuolisesti. Heikompien puolustaminen on osa sinua, ja oikeudenmukaisuus on tärkeä arvosi. Et tartu pikkuasioihin vaan joustat, jotta kaikilla olisi hyvä olla. Osaat antaa anteeksi. Et sorru liikaan tunteiluun, kun kyseessä on oikeuden toteutuminen. Et vedä kotiinpäin peleissä tai leikeissä.

Johtajuus

Otat luontaisesti vastuuta ryhmäsi toiminnasta ja huolehdit kaikkien osallistumisesta tehtäviin. Esität mieluusti ideasi julkisesti ja toimit esikuvana muille. Osaat nähdä, missä muut ovat hyviä, ja luot heille tilaisuuksia päästä näyttämään taitonsa. Huolehdit viimeisenä, että ryhmäsi työ on saatettu kunnialla loppuun.

Kauneuden ja erinomaisuuden arvostaminen

Näet kauneutta monissa asioissa, isoissa ja pienissä. Talvinen tähtitaivas, vaahto kaakakupin pinnalla tai puhelimen iloinen soittoaani kiinnittävät huomiosi. Ihaillet osaamista sen kaikissa muodoissaan. Hienosti leikattu tukka yhtä hyvin kuin tyylikkäästi ratkaistu matemaattinen yhtälö saavat sinut innostumaan.

Kiitollisuus

Pysähdyt usein miettimään, miten onnekas oletkaan. Osaat iloita pienistä sekoista. Ilmaiset lähimmillesi, miten rakkaita he ovat sinulle. Näet jotain hyvää myös kielteisissä kokemuksissa ja tunnet tyytyväisyyttä saadessasi joka päivä mahdollisuuden oppia uutta. Mukavuusalueesi on laaja: pystyt viihtymään melkein missä vain. Et pidä mitään itsestäänselvyytenä.

Toiveikkuus

Suhtaudut optimistisesti kaikkiin asioihin. Haluat aina nähdä tapahtumien valoisan puolen ja odotat parasta. Sattuipa mitä tahansa, et menetä uskoasi hyvään. Sinulla on vahva näkemys myönteisestä tulevaisuudesta ja asioita, joiden puolesta elää. Valat uskoa myös muihin ihmisiin. Pystyt näkemään merkityksellisyyttä ja valopilkkuja mustinakin hetkinä.

Huumorintaju

Nautit siitä, että saat muut nauramaan. Elämän hauskuuden ja arkipäivän komiikan näkeminen on sinulle luontaista. Hassuttelet mielelläsi. Pystyt keventämään kireyttä ja luomaan vapautuneen tunnelman ryhmääsi. Osaat ilmaista itseäsi hullunkurisin sanakääntein. Et murjota koskaan pitkään vaan näet jotain hilpeyttä kaikissa tilanteissa.

Hengellisyys

Sinulla on vakaa usko korkeampaan. Tunnet olevasi osa suurempaa suunnitelmaa ja tiedostat paikkasi siinä. Elämässäsi on tarkoitus, johon voit tukeutua. Maailmankaikkeus näyttäytyy sinulle mielekkäänä kokonaisuutena. Tunnet riemua ja lohtua tietäessäsi, että ylemmät voimat suojelevat sinua. Luotat tulevaisuuteen, koska sen on joku sinulle varannut.

Harkitsevaisuus

Olet tarkka ja järjestelmällinen toimiessasi. Mietit pitkään ennen kuin teet päätöksiä. Osaat tarkastella asioita niiden yksityiskohtia myöten. Et tee ratkaisuja tietämättä asioiden kaikkia puolia. Puntaroit plussat ja miinukset kaikissa tehtävissäsi. Nukut yön yli ennen kuin reagoit. Et syöksy toimintaan.

Vaatimattomuus

Et kohota itseäsi jalustalle vaan annat tekojesi puhua puolestaan. Et toimi ulkoisten palkkioiden toivossa. Olet kiitollinen menestyksestäsi. Annat muiden helposti loistaa. Kilpailun sijaan korostat yhdessä tekemistä. Vähättele helposti omia töitäsi. Et kehuskele saavutuksillasi vaan saatat laittaa kaiken vaikkapa onnen syyksi.

7 Tutkimustulokset ja niiden tulkinta

Tässä luvussa esittelen tutkielman tulokset tutkimuskysymyksittäin ja lopuksi yhteenvedossa. Tähän osioon olen poiminut poikien vastauksia molemmilta haastattelukerroilta tukemaan tuloksien todistettavuutta.

1. Tuntevatko tutkimukseen osallistuneet pojat omat luonteen vahvuutensa? Millaisia luonteen vahvuuksia haastateltavat pojat kertovat tunnistavansa itsessään?

Kaikki 2. vuosiluokan keväällä haastatteluihin osallistuneet pojat nimesivät, joitakin vahvuuksia, jotka ovat heille uusia. Muutosta oli kahden vuoden aikana tapahtunut, 4. vuosiluokan keväällä haastatteluihin osallistuneet pojat kertoivat luonteen vahvuuksien olevan suurimmaksi osaksi tuttuja ja niistä on puhuttu pääasiassa koulussa. Yksi haastateltavista pojista kertoi 4. vuosiluokan haastatteluissa, että luonteen vahvuudet ovat tuttuja, mutta eivät kaikki. EHT-tunneilla tarkoitetaan aineistossa elämänhallintataidot oppitunteja, jotka ovat koulun, jossa haastatteluun osallistuneet pojat opiskelevat, yksi tavoista toteuttaa luonteen vahvuuksien ja tunnetaitojen opetusta.

2017:

H: Katotaas vähän läpi. Onks joku semmonen uus?

P3: eij, ei.

H: Ei oo, kaikki on tuttuja?

P3: tai toi näkö on.

H: tää näkökulmanottokyky?

P3: sit toi arviointikyky.

H: Okei, arviointikyky on uus.

P3: sitten sisukkuus.

H: sisukkuus...

P3: ja vaatimattomuus

H: Vaatimattomuus...

P3: nii et ne on.

2019:

P8: joo, mä muistan melkeen kaikki. (oman opettajan nimi) on aina kertonu niitä. Sillon, ku mä olin vähän pienempi.

H: Nii (oman opettajan nimi) oli sillon ekalla, tokalla ja kolmannella teijän ope, nii (oman opettajan nimi) on puhunu niistä paljon.

P8: joo.

H: kiva käydä pelaamassa. No, sit me mennään itse asiaan eli puhutaan vahvuuksista. Onko vahvuudet sulle tuttuja?

P10: on.

H: joo, mistä ne on sulle tuttuja?

P10: me ollaan kohta kaikki nää neljä kouluvuotta käyty niitä koko ajan enemmän läpi.

H: joo, eli koulusta tuttuja. Tuleeko sulle jotain tilannetta mieleen, jossa niistä vahvuuksista ois puhuttu?

P10: no tosi usein EHT-tunnilla.

H: joo, millä tavalla te ootte EHT-tunnilla niistä puhunu?

P10: no et mitä hyöttyy niistä on, mitä haittaa ja miten niinku, jos on vaikka joku viha et miten sitä pystyy hillitä.

H: joo. No mennään nyt sit itse asiaan. Eli vahvuuksiin. Onks vahvuudet sulle tuttuja?

P7: Jotkut joo.

H: Joo, eli näyttääks nää vahvuuskortit, jotka sun edessä on niin tutuilta?

P7: öö, hmm...

H: onks nää tutun näkösiä kortteja?

P7: no pari mä tiedän mun kavereista, mut en itestäni hirveesti.

H: kavereista tiedät pari korttia mutta itestä et osaa sanoa?

P7: nii.

H: okei. No tota, onks vahvuuksista puhuttu koulussa?

P7: On.

H: Millasissa tilanteissa niistä on koulussa puhuttu?

P7: no, kerran tuli sellanen pari mihin piti laittaa omia vahvuuksia, ja mä sain vaan yhen laittettua, ku mä tiesin vaan yhen itsestäni.

Vaikka haastateltavat pojat kertovat luonteenvahvuuksien olevan tuttuja ja tuntevansa omat luonteenvahvuutensa 2. vuosiluokan ja 4. vuosiluokan haastatteluista käy ilmi, että luonteenvahvuuksien käsite laajemmassa mittakaavassa on edelleen kahden vuoden jälkeen monelle haastateltavalle pojalle vielä epäselvää. Viisi poikaa neljästätoista vastasi luonteenvahvuuksien olevan kyky tai kykyjä, jossa on hyvä. Mikä tavallaan pitää paikkaansa, sillä luonteenvahvuudet ovat jokaisen sisäisiä ominaisuuksia, joiden avulla jokainen toteuttaa hyveitä, joita jokaisessa ihmisessä on luonnostaan.

2017:

P5: No, ilman vahvuuksia, nii vaikka sinnikkyydestä nii ilman sinnikkyyttä nii kukaan, jos ei heti ekalla kerralla onnistuis, nii heti luovuttais, jos ei ois uteliaisuutta nii kaikki ois vaan ihan sama, ihan tylsää eikä ois silleen niinku uteliaita. Ja reiluudesta nii tässä niinku niin jos kaikki ei aina lainais niin ois aina reilui... ja kukaan ei ois niinku rohkea... ja niinku nii... onks tää innostus ja sinnikkyys sama?... Ei, uteliaisuus ja innostus... onks ne sama?... Ilman ryhmätaitoja kukaan ei pysyis kaverin kanssa tehdä mitään ja ilman luovuutta kukaan ei keksis mitään hauskoja asioita tai sillei... ihmeellisiä.

H: Hyvä. Näin. Tässä on sun ydinvahvuudet tai sun omat vahvuudet. Hyvä. No nyt ku sä katot nit sun omii vahvuuksii ja sitten näitä muitaki vahvuuksia, nii mitä nää vahvuudet niinku sun mielestä tarkoittaa?

P1: Noo. Et on...

H: mitä sulle tulee mieleen?

P1: On niinku hyvä siinä.

H: Hyvä siinä? Mmm-m. Mitäs muuta vahvuudet sun mielestä tarkoittaa? Ei oo väärä vastauksia. Nyt on ihan se, mitä sulla tulee mieleen.

P1: Ainaki itsesäätelystä tulee se mieleen, että jos muut niinku pelleilee, nii pystyy ole ettei mee mukaan.

H: Nii just. Et sä ite osaat sen taidon?

P1: Mmm-m.

H: Joo. Vahvuus tarkoittaa sitä?

P1: (nyökkäys).

H: Nii mitä nää vahvuudet sun mielestä tarkoittaa?

P3: mmmm, jotkut niistä voi tarkoittaa ystävällisyyttä, jotkut taas tarkoittaa niinku sit et tunnustaa sit toi sinnikkyys tarkoittaa et luovuta heti jos et onnistu.

2019:

H: no mitä vahvuudet sun mielestä P15 tarkoittaa?

P15: no semmosta et sä oot hyvä jossain jossain tietyssä asiassa.

H: no mitä vahvuudet sun mielestä tarkoittaa?

P10: no...

H: mitä sulla tulee mieleen vahvuuksista?

P10: no, semmosii niinku, miten sen nyt selittäis... sellasii asioista missä sä oot hyvä ja missä voi parantaa.

H: tuleeko muuta mieleen vahvuuksista?

P10: no, sitä on vaikee pukee sanoiksi.

H: nyt kun sä mietit niitä teijän EHT-tunteja, ja katot näitä vahvuuskortteja tai yli-päätään mietit vahvuuksia. Niin, mitä vahvuudet sun mielestä tarkoittaa? Nyt ei oo oikeeta vastausta vaan oikee vastaus on se, mitä sulla tulee mieleen.

P8: Vahvuudet tarkoittaa musta sitä et on kyky johonkin erilaiseen tuntemukseen, vaikka esimerkiksi, jos jollakulla on hätä, niin kun on myötätuntoinen, nii sitte tulee auttamaan.

H: eli vahvuus on silloin semmonen, joka on, joku joka voi auttaa jossakin tilanteessa, jos ymmärsin oikein?

P8: joo tavallaan.

H: tuleeko sulle muuta mieleen vahvuuksista?

P8: ei, tää on aika vaikee vastata.

Yksi neljäsluokkalaisista pojista osasi kuitenkin poikkeuksellisesti määritellä hienosti luontenvahvuudet myös laajemmassa merkityksessä.

H: no mitä ne vahvuudet sun mielestä tarkoittaa?

P11: no ne on vähän niinkun ihmisen sisällä. Että tota. jokaisella on omat vahvuudet, jotkun on ystävällisempiä ja joillakin on parempi harkitsevaisuus ja jotkut on kiitollisempia kun muut ja tällasia.

H: mut ne on jokaisen sisällä itsessään?

P11: juu.

Voidaan kuitenkin sanoa kaikkien poikien tuntevan vahvuuksien merkitys yksittäisinä vahvuuksina, sillä he osaavat hyvin kertoa, mitä yksittäiset vahvuudet tarkoittavat, kuinka kyseinen vahvuus ilmenee heissä sekä heidän toiminnassaan.

2017:

H: Mitäs se huumorintaju tarkoittaa?

P3: niinku et sä osaat nauraa itelles tai muille.

Okei. Sit sä sanoit jonkun muunki... Tota.... Itsesääätelykyky, mitä se tarkoittaa?

P3: itses....

H: sen sä bongasit tuolta.

P3: osaat niinku säädellä ittees.

H: Millä tavalla?

P3: niinku sillä tavalla, että nii, et jos alkaa vaikka ärsyttää, niin sä et lähe heti mukaan siihen mitä ei sais tehdä.

H: joo-o. No entäs rohkeus, miten se näkyy et se on sun vahvuus?

P6: No esim. mä meen puolustaa mun kavereita, jos joku käy niihin kii.

H: joo, miten se näkyy siinä puolustamisessa se rohkeus?

P6: no, jos se menee kauheen ilkeeks, nii sit mä meen siihen eteen puolustaa sitä.

H: joo, sä oot niin rohkee et sä uskallat mennä puolustaa kaveria.

H: joo, no entäs sinnikkyys. Miten se näkyy et se on just sun vahvuus?

P6: no aina, jos mä yritän jotain ja se menee pieleen, nii mä jaksan uudelleen yrittää.

H: Nii et sä jaksat uudelleen ja uudelleen yrittää, jos se menee pieleen.

P6: joo.

2019:

H: Miks sä valitsit juuri nämä sun vahvuuksiksi?

P4: no, nää on semmosia, mitkä tai mul on näitä vahvuuksia.

H: minkä takia sinnikkyys on sun vahvuus?

P4: no mä en silleen luovuta missään vaan ja mä vaan jatkan yrittämistä.

H: kerroppa mulle miksi huumorintaju on sinun vahvuutesi?

P11: no, mä oon huomannu, että tota niinkun, esimerkiks ,että mulla on aika hyvä huumorintaju, koska mä oon hyvä kertoo kaikkii vitsejä ja mä ymmärrän tosi paljon erilaisia vitsejä ja sitten mä niinkun pyrin löytämään kaikesta hauskan puolen kaikesta tylsästäkin.

H: löydät sitä huumoria aina joka tilanteesta. Miksi oppimisen ilo on sun vahvuus?

P11: mä tykkään käydä aika paljon koulussa, no tietty lomatkin on ihan kivoja, mutta koulussakin on kaikkia kivoja juttuja mitä voi tehdä.

H: mikä on koulussa erityisen kivaa?

P11: no tekninen työ on ihan parasta. Mä oon muutenkin vähän sellanen, että mä tykkään kaikista tällasista sähkökonehommista.

H: no sulla on nyt niin monta vahvuutta, ettei ihan kaikista käydä läpi, mutta miksi myötätunto on sun vahvuus?

P10: no jos niinku jollekin käy jotain pahaa, ni mä en tykkää siitä.

H: miks sä et tykkää siitä?

P10: no se jotenki niinku surullista ajatella, et jollain on pahaa, paha olla.

H: nyt sä pääset kertoo näistä sun vahvuuksista. Eli minkä takia sun vahvuus on anteeksiantavuus?

P8: no yleensä, jos mulla on jonkun kanssa ollu riitaa tai muuta, nii mä annan sen yleensä anteeksi kuitenkin.

P8: siihen tarvitaan vaan vähän aikaa, pikkasen.

Luonteenvahvuudet, jotka esiintyivät eniten haastateltavien poikien vastauksissa ja luonteenvahvuudet, joita pojat kertoivat tunnistavansa itsestään, olivat ystävällisyys, huumorintaju, luovuus, rohkeus, sisukkuus ja sinnikkyys. Pojat, jotka kertoivat omiin luonteenvahvuuksiin kuuluvan sekä sinnikkyuden että sisukkuuden, eivät kuitenkaan osanneet kertoa sinnikkyuden ja sisukkuuden erosta luonteenvahvuutena. He kokivat näiden olevan lähes sama. Melkein kaikki luonteenvahvuudet esiintyivät haastateltavien poikien vastauksissa, lukuun ottamatta sosiaalista älykkyyttä, hengellisyyttä ja kauneuden ja erinomaisuuden arvostamista. Nämä luonteenvahvuudet olivat myös niitä, joiden pojat kertoivat olevan heille uusia luonteenvahvuuksia tai he, eivät tiedä, mitä näillä luonteenvahvuuksilla tarkoitetaan.

2017:

H: Älä vielä, kato vaan läpi onks semmosia vahvuuksia, mistä et oo ennen kuullu tai et oo ennen nähny vahvuuskorttia.

P5: sanonks mä vaan vai näytänks mä?

H: No, sä voit ihan kummin vaan sä haluat. Kumpi on sulle helpompi.

P5: Voiks ottaa käteen?

H: No sä voit ottaa käteen.

(ottaa kortteja)

H: vaatimattomuus on sulle uusi... sisukkuus...

P5: en oo nähny...

H: harkitsevaisuutta et oo nähny... sosiaalinen älykkyyys... oppimisen ilo on sulle uusi... hengellisyys on uusi vahvuus... näkökulmanottokyky... kauneuden ja erinomaisuuden vahvuus on sulle uus vahvuus...

P5: ei oo muita.

H: ei oo muita uusia vahvuuksia. Ne oli sulle uusia vahvuuksia.

P5: joo.

2019:

H: Mitkäs täällä on sit semmosia uusia vahvuuksia?

P1: ehkä toi kauneuden ja erinomaisuuden arvostus.

H: Joo. Se on uus vahvuus. Okei. Onks muita uusia vahvuuksia?

P1: Ei kauheesti.

H: mikä on semmonen uusi sulle?

P15: emmä tiä, mä en oo nähty tätä ainakaan missään.

H: tämä? kauneuden ja erinomaisuuden arvostus?

P15: enkä tätä näkökulmanottokykyä.

H: joo, onks muita uusia?

P15: ei oo oikeen.

H: onks täällä uusia vahvuuksia, mitä et tunnista? Tiedäks sä, mitä nää kaikki kortit tarkoittaa? Mitkä on sellasia vähän omituisia?

P1: tää, hengellisyys se vähän mietityttää mitä se tarkoittaa.

Myötätunnon vahvuus toistui usean haastateltavan pojan vastauksissa 4. vuosiluokalla, mikä tuo esille positiivisen pedagogiikan toteutumista, sillä myötätunto ja myötätunnon opettaminen ja oppiminen on tärkeä osa positiivista pedagogiikkaa, joka näkyy siinä, että oppilaat opetetaan näkemään itsessä sekä muissa missä he ovat hyviä (Sandberg & Vuorinen 2015.)

H: tuleeks joku tilanne missä sä oisit käyttäny myötätuntoa?

P6: ku mun kavereita on kiusattu.

H: tuleeks sulle joku olo siitä sitten?

P6: paha olo.

H: joo, miksi myötätunto on sun vahvuus?

P15: no, mä en osaa kauheesti selittää sitä, mutta yleensä mä aina tiedän miltä toisesta tuntuu. Mun mielestä mä oon hyvä siinä, et mä tunnistan miltä toisesta tuntuu.

H: no sulla on nyt niin monta vahvuutta, ettei ihan kaikista käydä läpi mutta miksi myötätunto on sun vahvuus?

P10: no jos niinku jollekin käy jotain pahaa, ni mä en tykkää siitä.

H: miks sä et tykkää siitä?

P10: no se jotenki niinku surullista ajatella, et jollain on pahaa, paha olla.

H: minkä takia myötätunto on sun vahvuus?

P13: aika useesti, jos vaikka kaverii sattuu tai jos mä oon tehny sille jotain, nii tulee vähän semmonen olo, et mä en oikeen osaa selittää... vähän huono tunne.

H: No miksi sun vahvuus on myötätunto?

P8: no esimerkiks mulla tulee sellanen aika säälivä olo, muita tai, jos jota kuta sattuu. Mun tekis mieli niin auttaa.

H: autatko sä silloin?

P8: koitan auttaa niin hyvin, kun voin.

Seuraavaksi poiminat poikien 4. vuosiluokan haastatteluista, joista ilmenee, että sinnikkyiden ja sisukkuuden luontevahvuuksien ero oli pojille haastava määritellä.

H: minkä takia sinnikkyys on sun vahvuus?

P4: no mä en silleen luovuta missään vaan ja mä vaan jatkan yrittämistä.

H: entäs sisukkuus?

P4: se on aika sama asia ku sinnikkyys.

H: nyt sulla on sinnikkyys ja sisukkuus molemmat, osaisiks sä sanoo minkä takia sä valitsit ne molemmat?

P1: sinnikkyys on niinkun, että mä en yleensä lopeta tekemistä, että mä haluan tehdä sen loppuun, tai, jos mä nään jonkun kivan jutun, jonka mä haluaisin tehdä ja vaikka se ois pitkä, nii silti mä niinkun haluan tehdä sen, koska se on sitte kiva.

H: mites toi sisukkuus sitten?

P1: no se ois vähän sama, että jos mulla ois joku kesken, nii silti mä jatkan sitä ja esim. ku me oltiin mejän perheen kanssa interreilaamassa, nii sillon mä jaksoin vaa painaa, ku me menttiin koko ajan vaan kaikkialle.

H: mua kiinnostaa hirveesti, ku sä oot valinnu sinnikkyuden ja sisukkuuden, nii osaaks sä sanoa mitä eroa niillä on?

P1: hmm... empä oikeestaan.

Neljännän luokan haastatteluissa moni poika ilmaisi, että harjoituksen kautta jostakin luonteenvahvuudesta on tullut harjoituksen kautta hänen vahvuutensa.

*P8: sinnikkyys on tullu siitä, kun mä oon paljon uinu ja tehny kaikkea muuta sel-
lasta.*

H: onks se sinnikkyys mitä sä oot kehittäny sen uinnin kautta?

P8: joo.

H: millä tavalla sä oot arviointikykyä harjoitellu?

*P10: no silleen että ku mä olin pienenä hirvee hulivilihunsvotti, joka menee kaik-
kialle, mut sit ku mua sattui niin usein niin mä mietin et ei voi mennä näin ja sit
mä mietin että miten sitä voi harjoitella nii sit mä aloin joka kerta miettii ennen ku
mä teen että onks tää järkevää.*

2. Millä tavoin ja millaisissa tilanteissa pojat kertovat käyttävänsä omia luonteenvah-
vuuksia?

Pojat osasivat molemmissa haastatteluissa hyvin kertoa, kuinka yksittäisiä vahvuuksia voidaan käyttää ja minkälaisissa tilanteissa kyseisiä vahvuuksia voidaan käyttää näissä kyseisissä esimerkiksi nostetuissa tilanteissa. Muutamien luonteenvahvuuksien ja haas-
tateltujen poikien kohdalla oli havaittavissa epäselvyyttä, niin, että pojat kertoivat tunte-
vansa kyseisen luonteenvahvuuden, mutta heidän kertoessa kyseisestä luonteenvah-
vuudesta kävi ilmi, ettei luonteenvahvuus ole hänelle tuttu. Nämä olivat kuitenkin harvi-
naisia aineistossa. Pojat tunsivat kuitenkin luonteenvahvuuksien merkityksiä merkittä-
vissä määrin.

2017:

H: okei. Mitkä on sellasia tilanteita missä sä oot käyttäny vahvuuksia?

P6: sillon ku me ollaan tehty puutöitä.

H: koulussako?

P6: (myöntävä) hmm-m.

P6: sitten ku mä oon kaverin kanssa tehny jotain uusia puujuttuja.

*H: joo, miten se on niissä puutöissä näkyny se vahvuus. Mitä vahvuutta sä oot
sillon käyttäny ku sä oot tehny puutöitä?*

P6: sinnikkyyttä, oppimisen iloa ja...

*H: sinnikkyyttä ja oppimisen iloa. Miten se on niissä näkyny et sä oot käyttäny
sinnikkyyttä ja oppimisen iloa?*

P6: no ku mä haluun tehdä sitä. Sit ku se menee pieleen niin mä yritän uudestaan.

P5: no, mä oon käyttäny rehellisyyttä kerran ykkösellä, ku mä sanoin jotain ja sit (oman opettajan nimi) sano et P9 oo hiljaa ja sit mä sano et ei, ku se olin mä.

H: joo, et sä olit rehellinen ja tunnustit et se olit sinä.

P5: joo.

H: Nyt ku sä katot näitä vahvuuksia niin valitse viisi, jotka ovat sun omia vahvuuksia.

P7: onks tää piirtämiseen liittyvä?

H: noo, sä voit ihan itse ajatella onks se. Ihan miltä susta itestä tuntuu.

P7: noo, musta tuntuu, että tää on piirtämiseen liittyvä joten...

2019:

H: sä kerroit että sä oot itsesääätelyä käyttäny tunneilla, miten sä oot tunneilla käyttäny itsesääätelyä?

P15: mä pystyn ainaki keskittyy matikan tunneilla hyvin ja äikän tunneilla.

H: miten siinä tarvittiin itsesääätelyä et pystyit keskittymään tunneilla?

P15: no sillein, ettet sä vaan höpötä kavereiden kans, että mulle kävin näin tässä pelissä.

H: Miksi sun vahvuus on sinnikkyys?

P8: koska, jos mä alan jotain tekee, niin mä yleensä vien sen homman loppuun. Esimerkiks, se ku mä olin Espanjan vuorilla ja tuntu jo jaloissa aika pahalle, nii mä en kovin pysähdelly. Mä lopetin vasta huipulla.

H: mä vähän katoisin sun viime kerran vastauksia, jotka oli silloin pari vuotta sitten. Niin silloin sulle uusia vahvuuksia oli näkökulmanottokyky, sisukkuus ja harkitsevaisuus. Onks ne sulle tuttuja nyt?

P7: öö, no joo

H: onks ne sulle uusia?

P7: ei oo hirveen uusia.

H: tiedäks sä mitä ne tarkoittaa? Esim. näkökulmanottokyky?

P7: no se on silleen, että ottaa omassa kulmassaan semmosta juttua, josta muut ei saattaa tykkää.

H: onks nää kaikki vahvuudet sulle tuttuja, ku sä katot näitä vahvuuskortteja vai onko joku sulle uusi?

P12: ööö... no oon mä nää kaikki...

H: sä oot varmaan kaikki nähny mutta tiedäks sä mitä nää kaikki tarkoittaa?

P12: no suunnilleen.

H: okei, onks siel joku jota et tiiä mitä se tarkoittaa?

P12: no on tääl ehkä jotain... ehkä toiveikkuus... tai sit kauneu... okei kyl mä tiään mitä se tarkoittaa... no joo ei toi toiveikkuuskaan oo mikään kauheen vaikee selittää

H: osaaks sä selittää mitä se tarkoittaa?

P12: onks se jotenki silleen et toivoo jotain? silleen...

H: eli kaikki on tuttuja?

P12: no suunnilleen.

Pojat kertoivat molemmissa haastatteluissa tunnistaneensa luontevahvuuksien autta-
neen jonkun asian tekemisessä.

2017:

*H: No onko jonkun vahvuuden käyttäminen auttanu sua jonkun asian tekemi-
sessä?*

P5: joo.

H: Minkäs vahvuuden auttaminen on auttanu sua?

*P5: sinnikkyys, nii me eilen tehtiin perhosii ja se oli joku lintu tai niinku sillee ja
niin ekalla tai tokalla tai viidellä kerralla mä en, niinku onnistunut, nii mä lopuks
sain tehty ku mä en luovuttanu.*

2019:

*H: no onks jonkun vahvuuden käyttäminen auttanu sua jonkun asian tekemi-
sessä tai jonkun asian oppimisessa?*

P8: no uinnissa, sinnikkyys on ollu mulle aika hyvä ässä hihassa.

H: millä tavalla siinä uintiharrastuksessa se sinnikkyys on auttanu?

*P8: jos on vaikka, esimerkiksi mun uimaennätyksen tekeminen, ku piti uida kilo-
metri ja muuta nii sit mä en meinannu heti jaksaa mut mä vaan pinnistelin.*

H: loppuun asti.

*P8: joo, varmaan asiaan autto se, ku siin oli joku mummo, joka ui hitaasti mun
edessä ja sit ku mä lähin ohittaa nii sit se lähti uimaan täysillä.*

H: ai, sä pistit mummoonkin vauhtia?

P8: nojoo, ku mä yritin ohittaa sitä.

3. Miten minäkäsityksen ja itsetunnon tärkeys esiintyy poikien kertoessa omista luon-
teenvahvuuksistaan?

Minäkäsityksen ja itsetunnon tärkeyden esiintymistä aineistossa tutkittiin pyytämällä poi-
kia kuvailemaan itseään, millainen hän itse on omasta mielestään ja millaisissa asioissa
he ovat hyviä. Vastaukset olivat hyvin positiivisia molemmilla haastattelukerroilla kaik-
kien poikien kohdalla, jokaisen kertoessa useampia asioita, missä he ovat hyviä ja miksi.
Joidenkin haastatteluiden kohdalla tehtiin myös omaatuntoa kolkuttavia paljastuksia.

4.vuosiluokan haastatteluissa muutaman haastattelun kohdalla, näkyi, että oma koke-
mus siitä, että on jossakin asiassa hyvä, perustuu muiden antamaan positiiviseen pa-
lautteeseen, minkä jälkeen koettiin myös itse, että olen tässä asiassa hyvä myös omasta
mielestäni. Tämä on hyvä esimerkki positiivisen palautteen merkityksestä opetuksessa
ja kotona, sillä myönteinen palaute koulussa ja kotona kannustavat lasta yrittämään ja
muodostamaan todellista kuvaa omasta oppimisestaan, mikä samalla kohottaa lapsen
itsetuntoa (Sandberg & Vuorinen 2015.) Lapsen minuus kehittyy vuorovaikutuksessa
toisten kanssa ja hänelle kehittyy kuva omasta itsestä pitkälti muilta saadun palautteen
kautta, minkä vuoksi aito myönteinen palaute on tärkeää. Myönteiset tunnekokemukset,

oppimisen ilo ja uutta luova toiminta innostavat lasta oppimaan ja innostavat kehittämään omaa osaamista (POPS 2014, s. 17.) Esimerkkinä tästä ensimmäinen vastaus 4. vuosiluokan eli 2019 vastauksissa.

2017:

H: Millä tavalla sä kuvailisit itseäsi?

P3: mmm, tota. Fiksu ja sitte hauskana.

H: Fiksu ja hauska. Tuleeko muuta mieleen, millainen sä olet?

P3: ei.

H: Joo-o.

P3: eiku tulee.

H: Joo, kerro vaan.

P3: tyhmänä.

H: Tyhmä? Ai?

P3: ku mä lunttasasin kokeessa.

H: Aha, niin just et sä teit virheen niin sit sulle tuli vähän semmonen olo et teit vähän typerästi.

P3: Joo.

H: Tuleeks muita?

P3: Eijj.

H: No tota miks sä oot sun mielestä fiksu? Kerro vaa.

P3: No, kun mä oon niin hyvä matikassa.

H: sä oot hyvä matikassa, joo-o. Tuleeks muita mieleen?

H: ei.

H: Okei. Millasissa asioissa sä oot hyvä?

P3: mmm, juoksemisessa ja tossa trampalla pomppimisessa.

H: Okei. Tuleeks muita mieleen missä sä oot hyvä?

P3: leikkimisessä.

H: no tota, sit puhutaan vähän susta. Millä tavalla sä kuvailisit itseäsi, et millainen sinä olet?

P1: Noo. Ainakin mä olen rohkea.

H: joo.

P1: ja sitten mä oon sinnikäs.

H: mmm-m.

P1: ja mä oon aika sellanen päästäväinen, et mä, aina jos joku, jollain ei oo niinku leikkikaverii, niin sitte, jos se kysyy, et haluuks sä tulla mukaan tai mä kysyn et haluuks sä tulla mukaan, niin sitte me aina päästetään se.

H: eli sä otat toiset mukaan leikkeihin?

P1: (nyökkäys).

H: No totaa. Kerro vähän, et miks sä oot sun mielestä rohkea.

P1: Noo, siitä jos... kun me oltiin... Lontoossa yhdessä paikassa, niin jos mä niinku ekaks uskaltanu mennä siihen sellaseen pyörivään juttuun. Mä katoin et se niinku pyörii sellanen silta, mut sitenkään se ei pyöriny vaan mä rohkasin itteeni, et kyl mä pystyn.

H: eli olitteks te jossain huvipuistossa?

P1: eiku se oli sellanen usko tai älä.

H: aha, okei. Niin just.

H: sit sä rohkasit itseäs ja uskalsit mennä siihen.

P1: mm.

H: joo-o.

H: No millasissa asioissa sä olet hyvä sun mielestä?

P1: No ainaki futiksessa, juoksussa, sitten mä..olen pihatöissä, kotitöissä... ja kaikenlaisessa muussa.

H: okei, miten se näkyy et sä olet hyvä kotitöissä?

P1: No, mä teen aika paljon kotitöitä ja sillee.

H: Miks sä ajattelet et sä onnistuit just siinä?

P1: No, kaikki menee niinkun hyvin.

H: Kaikki meni hyvin niin sit sust tuntu et nyt mä onnistuin ja tein hyvin.

2019:

H: sit me puhutaan sinusta. Me päästiinkin jo vähän noiden vahvuuksien kautta puhumaan susta mutta puhutaan vähän lisää. Missä asioissa sä oot P8 hyvä?

P8: uimisessa tietenkin ja hmmm... tarinoiden kirjottamisessa, mua on kehattu.

H: Onks se myös sun oma mielipide?

P8: hmm, uinti on mun oma mielipide mut tarinoiden kirjoitus on musta kivaa, mut ehkä se ei oo mun oma mielipide, et mä oon hyvä siinä.

H: se susta kivaa ja sä oot saanu kehuja sitä tarinan kirjottamisesta, muta se ei oo osun oma mielipide et sä oisit hyvä siinä?

P8: tai no, ai se oli siitä kokemisesta. No, koen kyllä et oon kyl hyvä kirjottaja, ku saan arvostusta siitä, ku mä kirjoitan.

H: sit sä saat työntää vahvuuskortit sivuun. Seuraavaks me puhutaan susta. Millaisissa asioissa sä oot P14 hyvä?

P14: matikassa, puukäsityössä, pyrällä ajamisessa, no ei mulla enempää oikeen tuu.

H: miks sulla on sellanen tunne, et sä oot puukässässä hyvä?

P14: koska se on mun mielestä kivaa ja mä oon hyvä siinä.

H: näkyykö se jotenkin et sä oot hyvä siinä?

P14: kyl se silleen, vaik monesti niissä töissä, jota sä oot tehny nii sen laatu.

H: sä teet aina hyvää jälkeä?

P14: nii tai pyrin ainakin aina tekemään.

H: missä asioissa sä oot P7 hyvä?

P7: matikassa ja äikässä nykyään.

H: matikassa ja äikässä nykyään, miten se näkyy että sä oot hyvä matikassa ja äikässä?

P7: no koska mä osaan tehdä hyvin matikan laskuja ja sitte äikässä mä oon oppinu paremmin lukemaan, niin se on helpottanu mua todella paljon.

H: joo se että lukutaito on kehittyny ja matikassa oot kehittyny?

P7: niin.

Minäkäsityksen ja itsetunnon tärkeyden esiintymistä tutkittiin kysymällä pojilta onnistumisista. Tutkimuskysymysten runko oli muuttunut haastattelujen välillä hieman ja onnistumista kysyttiin erikseen pojilta vain 4. vuosiluokan haastatteluissa. Onnistumista kysyttiin 4. vuosiluokan haastatteluissa erikseen, koska haluttiin tutkia poikien oman toiminnan tunnistamista.

Tunnistaessa onnistumisia lapsi kiinnittää huomiota omaan toimintaansa. Samasta syystä seuraavassa osiossa pojilta kysyttiin vastakohtaisesti epäonnistumista. Pojat soittivat 4. vuosiluokan vastauksissa tunnistavansa onnistumisia ja kokevansa olevan taitavia monessa asiassa, mikä oli positiivinen tutkimustulos. Vastaukset osoittivat samalla myös paljon onnistumisien merkityksestä lapsen hyvinvoinnille, sillä useampi pojista kertoi onnistumisen tuntuvan todella hyvältä ja heistä välittyi myös vahva onnistumisen ilo.

2019:

H: mikä on semmonen asia missä sä onnistuit viimeksi?

P10: siel salibandyturnauksessa, ku me voitettiin viikonloppuna.

H: miks sä onnistuit siinä niin hyvin.

P10: no mä teen harvoin maaleja, ku mä oon puolustaja, mutta mä tein sillon kaks maalia ja ne oli ihan älyttömän hienoja.

H: miltä se tuntui ku sä teit maalin?

P10: ihan sika mageelta.

H: mikä on sellanen asia missä sä onnistuit viimeksi?

P12: viimeksi?... varmaan.. skeittaaminen.

H: skeittaaminen.

P12: just eilen.

H: miks sä onnistuit siinä niin hyvin?

P12: koska mä opin eilen uuden tempun... uudestaan ku mä en ollu nähny sitä kohtaa eilen mejän pihasta niin mä kokeilin siitä yhtä temppua niin se onnistu melkeen heti.

H: mikäs temppu se oli?

P12: öö rokkari.

H: miltä se tuntui ku sä onnistuit siinä rokkarissa?

P12: öö, tosi kivalta.

P13: mä oon aika hyvä potkii ja tekee kaikkia torjuntia.

H: mikä on semmonen asia missä sä onnistuit viimeksi?

P13: no mulla oli hetki sitten vyökoe ja mä onnistuin siinä ja mä sain uuden vyöarvon

H: onneks olkoon. Miks sä onnistuit siinä vyökokeessa?

P13: no mä pääsin siitä läpi ku mä yritin kovaa.

H: Miltä se tuntui?

P13: hyvältä.

Pojilta kysyttiin molemmilla haastattelukerroilla epäonnistumisista samasta syystä, kuin onnistumisista, heidän tuntiessa itseään ja omaa toimintaansa, he tunnistavat oman toimintansa onnistumisia ja epäonnistumisia. Kaikki vastaukset molemmilla haastattelukerroilla osoittivat uskoa itseensä ja selviämiseen vaikeuksista ja epäonnistumista, mikä osoitti positiivisesti vahvaa minäkäsitystä.

2017:

H: Mitkä on sulle sit sellasia haasteellisia asioita, jotka vaatii vielä harjoitusta?

P2: Potkulautatempu.

H: Onko muita vielä?

P2: Kyllä mä futiksessa haluan tulla vielä paremmaksi.

H: Entäs koulussa?

P2: Matikka.

H: Onko muita haasteellisia asioita koulussa?

P2: Eeei, varmaan.

H: Miten sä selviit, niistä matikan haasteellisista tilanteista?

P2: Käyn vaik juomassa.

H: Entäs sit ku on joku haasteellinen tehtävä, miten sä selviit siitä tilanteesta?

P2: Pyydän opelta apua.

H: Entäs haasteellisista potkulautatempuista?

P2: Jätän sen vaik tekemättä ja kokeilen toista, jos mä en osaa sitä.

H: Sä puhuit siitä, et sä haluaisit jalkapallossa kehittyä. Miks sä haluaisit just siinä jalkapallossa kehittyä?

P2: Koska siinä on kivaa olla hyvä.

H: Joo-o. No mitkä asiast on sulle haasteellisia? et vähän vielä pitää harjotella?

P6: no takaperinvoltti on vielä aika hankala.

H: joo-o. Tuleeks muuta vielä mieleen? Onks koulussa jotain sellasia hankalia juttuja?

P6: no harjotusvihko.

H: Harjotusvihko on vielä vähän hankala.

P6: myöntävä hmm..

H: Joo... Onks muita?

P6: eei...

H: ei oo muita. Harjotusvihko ja sitte se voltti.

P6: takaperin..

H: takaperinvoltti nii... No tota, mikse se harjotuskirja on sulle niin haasteellista?

P6: emmä tiä mut ei se oo niin haasteellista.

H: Okei, mut tuntuu et vähän kuitenkin tuntuu nii mikse se on haasteellista?

P6: ku siinä on niin paljon tehtäviä mitä mä en ymmärrä.

H: mikä siit tekee niin et sä et ymmärrä?

P6: emmä osaa selittää.

H: et osaa selittää. Okei. Onks se haasteellista, jos sä luet tehtävänannon, nii onks se haasteellista vai mikä siinä on haastavaa?

P6: no yleensä se tekeminen on haastavaa.

H: Miks se tekeminen on niin haasteellista?

P6: no ku jos sitä ei ymmärrä ja sit se on vaikeeta.

H: joo, niin se on sen takii haasteellista. No, miten sä selviit niistä haasteellisista tilanteista siinä harjotuskirjan tekemisessä?

P6: ihan, mä jään miettii vähän.

H: Auttaakse miettiminen sit?

P6: joo.

H: joo.

P6: tai sit mä pyydän apuu.

H: tai sit sä pyydät apuu. Noo, mikäs on sellanen missä sä haluaisit vielä kehittyä.

Oliks se takaperinvoltti ainoo missä sä haluaisit vielä kehittyä?

P6: ei tuu muita mieleen.

2019:

H: mikä on semmonen asia, jossa sä et oo onnistunu viimeksi? Onks joku semmonen asia, joka ois viimeks mennyt vähän pipariksi?

P12: no, mä en oo hirveesti sitä futista en oo harrastanu.

H: siinä on joku mennyt vähän pieleen vai?

P12: no, ku mä en oo nyt pitkään aikaan käyny, mut mun mielestä mä osaan sitä ihan hyvin.. tai emmä tiiä.. ei ehkä futiksessa. Emmä keksi mitään. mm... ehkä just skeittaaminen, ku mä oisin halunnu droppaa yhestä kohtaa mut sit mä en uskaltanukaan ja mä tiesin sen... mä oisin saanu dropattuu siitä mut sit ku mä oli viime hetkellä siinä droppaamassa et emmä droppaakaan koska jos mä dropaan niin mä lennän selälteen tohon kaiteeseen et...

H. no miltä se tuntu ku sä et uskaltanukaan?

P12: no silleen hyvältä ja silleen pahalta. Silleen hyvältä koska jos mä oisin tehny sen, niin mua ois voinu sattuu ja pahalta koska jos mä oisin tehny sen nii mä oisin voinu oppii sen.

H: no miten sä selvisit siitä epäonnistumisesta?

P12: no mietin et mä voisin sit joku toinen kerta sit kokeilla sitä että... että joo..

H: No mikä on sellanen asia missä et oo onnistunu viimeksi?

P8: no vitsi, mä en oo vielä onnistunu voittamaan vielä yhtään uimakisaa ja se on mun yks homma.

H: miltä se on tuntunu?

P8: no, se ei ollu kovin kivaa kattoo itteään listan alapäässä. Vaikka kroollikisoissa se meni vähän huonosti vai oliko se seläri, no.

h. Miltä se on tuntunu ku sä oot nähny sun oman nimen siellä listalla?

P8: ää... no, mä oon vaan ajatellu et kyl mä ehkä tuun vielä voittamaan eikä maailma yhestä häviöistä kaadu.

Myönteinen palaute on keskeinen osa positiivisen pedagogiikan toteutusta opetuksessa. Myönteisen palautteen saamisesta ja sen tärkeydestä kysyttiin pojilta haastatteluissa. Positiivisena ja yllättävänäkin tutkimustuloksena tuli, että jokainen pojista korosti vastauksessaan myönteisen ja positiivisen palautteen tärkeyttä. Pojat kertoivat saavansa positiivista palautetta niin koulussa, kotona kuin harrastuksissaan (Sandberg & Vuorinen 2015.)

Haastattelukysymyksissä myönteisestä ja positiivisesta palautteesta kysyttäessä, 2. vuosiluokalla pojilta kysyttiin ainoastaan millaista myönteistä tai positiivista palautetta he ovat saaneet. 4. vuosiluokalla haastattelukysymykset olivat laajempia ja pojilta kysyttiin myös miltä myönteisen ja positiivisen palautteen saaminen on tuntunut, ovatko he itse antaneet myönteistä tai positiivista palautetta sekä onko myönteisen ja positiivisen palautteen antaminen heidän mielestään tärkeää ja miksi. Monen pojan mielestä myönteisen ja positiivisen palautteen antaminen on tärkeää, koska se tuottaa saajalleen hyvän mielen. Ainoastaan yksi pojista vastasi, ettei myönteinen palaute ole hänen mielestään kovin tärkeää, vaikka hän myös kertoi myönteisen palautteen saamisen tuntuvan hyvältä ja tuovan hyvän mielen. Perusteluiksi hän vastasi, ettei sitä ehdi koko ajan antamaan, joka on hyvä esimerkki, minkä vuoksi positiivisessa pedagogiikassa on tärkeää, yhtenä asiana opettaa hyvän tunnistamista ja toisen ihmisen huomaamista hyvän teossa.

4.vuosiluokan vastauksissa pojat myös korostivat, että myönteinen ja positiivinen palaute on tärkeää, jotta toinen tietää olevansa hyvä tekemässään asiassa sekä positiivisen palautteen tärkeys negatiivisen palautteen rinnalla. Vastaukset osuvat hyvin positiivisen pedagogiikan siihen kuuluvan myönteisen ja positiivisen palautteen keskeiseen osaan, miksi myönteinen palaute on tärkeä osa positiivista pedagogiikkaa (Lappalainen & Sointu 2013.)

2017:

H: No. Nyt sitten. Öö. Ku sä saat myönteistä palautetta ja kehuja sun ystäviltä ja perheeltä ja (opettajan nimi), sun opettajalta ja varmaan koulun muiltaki lapsilta, ku vaan teijän luokassa ja opettajilta ja sukulaisilta. Ihan keneltä vaan ketkä on sun lähipiirissä.

P1: Nii.

H: Niin, mistä asioista ne kehuu sua?

P1: Noo.

H: ja antavat myönteistä palautetta?

P1: No, ainaki kokeista ja...

H: joo.

P1: sitte ne antaa niinku, että jos tulee jotku arvosanat, niin sitte ne sanoo, että hyvin meni.

H: Okei. Mites sit jso sä mietit vaik teijän kehusuihkuja EHT:ssä, niin mistä asioista sun luokkakaverit on kehunu sua?

P1: Noo, et mul on huumorintajua ja sitte mä oon ystävällinen ja kaikenlaista muuta.

H: joo. Nyt ku mietitään et kotona tai koulussa (oman luokanopettajan nimi) tai koulussa kavereilta tai muilta aikuisilta nii, ku sä oot saanu kehuja tai myönteistä palautetta nii, millasista asioista sua on kehattu?

P6: hmmm, mä en tiä hirveen monest mun yhest mä tiän.

H: Mistä sua on kehattu?

P6: ku mä oon mun kavereitten kaa kaupassa nii yks opettaja kehu ku mä sanoin sille ja ku mä olin kassalla nii sanoin kans sille.

H: Okei. Kuka oli siinä tilanteessa?

P6: minä ja P2.

H: Okei, kuka anto teille kehuja siinä?

P6: no, se oli (opettajan nimi), se uus opettaja.

H: Joo, niin (opettajan nimi) oli teijän kanssa samaan aikaan kaupassa ja kehu teitä.

P6: nii.

H: Okei. No entäs kaverit? Mitäs kaverit on sua kehunu?

P6: hmmm....

H: teil on ollu kehusuihkuja koulussa, nii mistä ne kaverit on sua kehunu? tai harrastuksissa, mistä ne on antanu sulle kehuja?

P6: hmmm, no on antanu ku mä olin kerran veska. Me voitettiin kerran ja mä olin veska.

H: Joo, mistäs ne kaverit anto sulle kehuja ku sä olit veska ja te voititte?

P6: ekaks sano... huus mulle hyvä ja hyvä P6 ja kaikkee sellasta.

H: Nii, ne sillä tavalla kehu sua.

2019:

H. no mistä asioista sun ystävät ja läheiset ja perhe kehuu sua?

P12: no, ainaki lumilautailu... futis, skeittaaminen... no, melkeen kaikki lajit, mitä mä tällä hetkellä harrastan.

H: miltä tuntuu saada kehuja?

P12: no tosi hyvältä, mut sit se on vähän ärsyttävää, ku ne koko ajan kehuu... silleen vähän liikaaki... mut ei se silleen haittaa mua nii.

H: ooks sä ite antanu kehuja muille ihmisille?

P12: oon, iskäille ja äidille.

H: millaisia kehuja sä oot antanu?

P12: no esim. iskäille, et joskus niinkun se ei ite tajuu, ku se vetää ain hyppyreist kolmesataakuuskymppisiä, niin sit mä aina sanon sille, et "vitsi noi on siistei et mäki haluisin oppii et vitsi ku mä en osaa" ja sit se sanoo ain jotain, et " noo, ei ne nyt oo kauheen hienoja."

H: onks sun mielestä sellanen positiivisen palautteen antaminen tärkeä asia?

P12: no on se tärkeä.

H: miks se on tärkeä?

P12: jos sä et ikinä antais mitään palautetta kenellekkään, niin vähän se ois silleen et ne luulis et ne on oikeesti huonoja siinä lajissa et kaikki tietää et se on huono siinä mut sit, jos kehuu niin sit tietää et on hyvä siinä lajissa, et kaikki muutki tietää sen.

H: onks sun ystävät, läheiset ja perhe kehunu sua jostain?

P14: on.

H: millasia kehuja sä oot saanu?

P14: no, P10 sano et mä oon hyvä kaveri ja keksin hyviä vitsejä.

H: Miltä se tuntu ku P10 kehu sua?

P14: hyvältä.

H: ooks sä itse antanu positiivista palautetta muille?

P14: joo.

H: millasta positiivista palautetta sä oot antanu?

P14: mä kehuin myös P10:ä ku se kehu mua.

H: Millä tavalla sä kehuit P10:ä?

P14: mä sanoin, et sekin on hyvä kaveri ja keksii hyvii vitsejä.

H: onks sun mielestä sellanen positiivisen palautteen antaminen tärkeä?

P14: on.

H: miks se on tärkeä?

P14: et ei aina anna vaan sitä huonoa palautetta, vaa osaa antaa myös sitä hyvää palautetta.

H: Kehuuko sun ystävät ja läheiset ja perhe sua jostain?

P10: no usein ku ne näkee jotain, tai jos ne kuullu jotain et mä oon onnistunu jossain nii kyl ne sit kehuu.

H: millasista asioista ne kehuu sua?

P10: kaikenlaisista onnistumisista.

H: miltä se tuntuu saada kehuja?

P10: tosi hyvältä.

H: ooks sä ite antanu kehuja tai positiivista palautetta muille?

P10: (nyökkää).

H: millasta positiivista palautetta tai kehuja sä oot antanu?

P10: no niinku jos joku asia on ollu jollekin vaikka vaikeeta, sit ku se on onnistunu siinä nii mä oon kehunu et hyvä sä opit tän, sä osaat.

H: Me puhuttiin siitä positiivisen palautteen antamisesta ja sä kerroit, että sä oot saanu positiivista palautetta ja sä oot itekin antanu sitä positiivista palautetta.

Onks se positiivisen palautteen antaminen sun mielestä tärkeää?

P10: on.

H: miks se on tärkeää?

P10: jos joku onnistuu jossakin ja kukaan ei kehu sitä siitä, nii se voi olla silleen et emmä onnistunukkaan, vaik se ois tehny sen oikein sit se alkaa tehdä sitä jotain väärin ku se luulee et se teki sen väärin ku kukaan ei kehu sitä siitä.

H: nii se, että tietää et on tehny sen oikein, nii se on sen takia tärkeätä se positiivisen palautteen antaminen.

P10: totta kai se tuntuu myös hyvältä, kivalta.

H: noo, saatko sä sun ystäviltä tai läheisiltä tai perheeltä kehuja?

P7: joo saan.

H: joo, mistä asioista ne kehuu sua?

P7: noo, mun perhe kehuu mua siitä ku mä oon nyt sinnikkäästi jaksanu lukee niitä kirjoja.

H: entäs mitä muita kehuja sä oot saanu?

P7: no siitä kun mä...

H: onks kavereilta tullu kehuja?

P7: joo et mä oon hyvä kaveri.

H: niin, siitä on tullu kehuja. Miltä se on tuntunu ku sua on kotona kehuttu siitä lukemisesta ja kaverit on kehunu sua et sä oot kiva kaveri?

P7: kivalta.

H: ooks sä antanu kehuja joillekin muille?

P7: oon.

H: millaisia kehuja sä oot antanu?

P7: vaik mun vanhemmille et ne parhaita vaikka kokkaajia.

H: sun vanhemmat on parhaita kokkaajia. Joo. Ooksä muille antanu kehuja?

P7: oon.

H: kenelle sä oot antanu?

P7: noo lähes kaikille mejän luokkalaisille, koska meillä oli sellanen juttu, jossa me kehutaan mejän luokkaisia?

H: onks teillä ollu kehusuihkuja?

P7: joo.

H: mitäs kehuja sä annoit kehusuihkussa?

P7: noo, että vaikka P12 et se on hyvä jalkapallossa ja hyvä kaveri.

H: Onks sun mielestä sellanen positiivinen palautteen antaminen tärkeätä?

P7: no ei nyt hirveen, mutta se tekee paremman mielen ku toisia voi lohduttaa.

H: nii, onks se kuitenkin sillä tavalla tärkeätä?

P7: joo.

H: miks sä sit tavallaan koet et se ei kuitenkaan oo tärkeätä?

P7: no koska sitä ei ehi tehdä joka päivä, sit on muitaki tärkeitä juttuja, joita pitää tehdä.

H: nii se ei oo se tärkein asia.

P7: nii.

2.vuosiluokalla pojilta kysyttiin koulussa viihtymisestä, sillä positiivisen pedagogiikan tulisi lisätä hyvinvointia ja viihtyvyyttä koulussa. Positiivisena ja iloisena yllättävänä tutkimustuloksena, kaikki haastatteluun osallistuneet pojat kertoivat viihtyvänsä hyvin koulussa ja tulevansa mielellään kouluun. He myös kertoivat viihtyvänsä omassa luokassaan, sillä oman luokan muut oppilaat koetaan mukaviksi. Vastaukset viestittivät hyvää ryhmä- ja yhteishenkeä. Tämä on merkityksellinen tutkimus tulos positiivisen pedagogiikan toimivuuden näkökulmasta, sillä positiivinen pedagogiikka painottaa sosiaalisten suhteiden ja yhteisöjen merkitystä oppimisessa. Näin oppimisen ja hyvinvoinnin tarkas

telu kiinnittyvät ennen kaikkea ihmisten väliseen toimintaan ja vuorovaikutukseen jaettuun käytänteisiin ja merkityksenantoa tukeviin työkaluihin (Kumpulainen ym. 2015, s. 227.)

Positiivinen pedagogiikka antaa opetus- ja kasvatustyön arkeen soveltuvia toimintatapoja, jotka vahvistavat lapsen myönteistä minäkuvausta, lisäävät lasten koulussa viihtymistä ja jaksamista sekä kehittävät koulun yhteisöllisyyttä, (Kumpulainen ym. 2015, s. 225.) kuten tämän tutkimuksen poikien haastatteluissa käy ilmi.

2017:

H: Hyvä. No miltä susta P1 tuntuu olla koulussa?

P1: No, kivalle ettei aina niinku olla pelkästään. Pulpetin ääressä ja tehä jotain samaa asiaa koko ajan.

Joo, et on...

P1: et on kirjoja vaan koko ajan.

Nii, että tehää monia eri asioita?

P1: Hmm.

H: Tuuks sä ihan hyvällä fiiliksellä kouluun?

P1: Hmm. (nyökkäys)

H: Joo. Et on aina kiva lähtee aamulla kouluun?

P1: Hmm-m (myöntävä).

H: Joo-o. No millanen... tota luokka sun mielestä teillä on?

P1: Noo. Hyvä, ystävällinen ja... huumorintajuinen.

H: Okei. Miks teillä on sun mielestä teidän luokka on hyvä ja ystävällinen ja huumorintajuinen?

P1: No, siellä on paljon... Mun kavereita ketkä on huumorintajuisia ja sitten meidän koko luokka on ystävällisiä.

H: Joo. Toisilleen?

P1: Joo. Vaik tulis joku uus ihminen meidän luokaan nii silti ollaan sillekin ystävällisiä.

H: Okei, no miltä susta tuntuu olla koulussa?

P6: kivalt.

H: kivalta. Onks muita miltä tuntuu?

P6: ei sillei.

H: ei oo. Miks susta tuntuu kivalta olla koulussa?

P6: on hauskaa leikkii kavereiden kanssa.

H: joo-o. Mitäs muuta? Miks tuntuu kivalta olla koulussa muuten, ku kavereitten kanssa leikkiminen?

P6: no, lelutunnit on kyl hauskoja.

H: joo-o. Mitäs muuta?

P6: hmm, kattoo leffaa.

H: Joo. eli leffan kattominen ja kaverit on kivoja...

P6: ja ruokailu on kivaa.

H: ja ruokailuki. Okei. Nyt ku miettii teidän luokkaa. Teit on 26 oppilasta teidän luokassa nii millanen luokka sun mielestä teil on?

P6: no aika hauska. Siel on aika hauskoja ja hyviä tyyppejä.

H: joo-o. Tuleeks muuta mieleen?

P6: no siel on sinnikkäitä tyyppejä ja huumorintajusia tyyppejä ja oota... kilttejä ja huumorintajuisia ja sinnikkäitä ja emmä muista enää.

H: joo, eli teijän luokalla on hauskoja, sinnikkäitä ja...
P6: ja huumorintajuisia.
H: ja huumorintajuisia tyyppejä.
H: joo. No miks teijän luokka on sellanen?

P6: emmä tiä. kyl mä tiän miks ne on kivoja mut...
H: miks ne on kivoja ne tyytit siel teijän luokalla?
P6: koska ne on kilttejä ja siksi ne on kivoja.
H: ne kilttejä nii ne on sen takii sust hyvii tyyppejä...
P6: ja auttaa jos ei osaa tehdä jotain.

Lisäyksenä tutkimushaastattelurunkoon ja viimeisenä osuutena 4.vuosiluokan haastatteluissa pojilta kysyttiin tulevaisuuteen suuntautumisesta. Tulevaisuuteen suuntautuminen lisättiin neljännen luokan haastatteluihin, sillä haluttiin saada kuvaa poikien toive-minäkuvan vaikutuksesta omaan minäkuvaan (Aro ym. 2014, s.10.)

Pojat osasivat kaikki heittäytyä ajatusleikkiin ja leikkiä ajatuksella omasta tulevaisuudesta. Joidenkin poikien kohdalla ajatusleikki ajoittui lähitulevaisuuteen, toiset lähtivät leikkimään pidemmänkin ajan tulevaisuuden ajatuksella. Positiivista kaikista vastauksissa oli, että jokaisella pojalla oli unelmia ja haaveita ja jokainen uskoi itseensä sekä mahdollisuuksiinsa saavuttaa unelmiaan, mikä kertoo heidän positiivisesta minäkäsityksestään. Monen heistä ajatukset omasta tulevaisuudesta olivat maanläheisiä ja realistisia. Muutamalla heistä oli myös hyvin kunnianhimoisia unelmia ja haaveita. Positiivista näissä vastauksissa oli, että he uskoivat saavuttavansa unelmansa. Suurimman osan vastauksissa esiintyi kuitenkin, unelma-ammatti, unelma omasta talosta ja monen vastauksissa esiintyi lemmikki. Seuraavassa muutamia otteita poikien mielikuvitusleikeistä ja unelmista.

2019:

H: no sit me leikitään vähän ajatusleikkiä. Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia tai haaveita sulla on?
P10: no aika...
H: haaveiletko sä jostain?
P10: no joo.
H: mistä sä haaveilet?
P10: siitä et mä pelaisin parikymppisenä Englannin valioliigassa.
H: miten sä ajattelit et susta tulis semmonen huippu jalkapallonpelaaja siellä Englannissa?
P10: treenaamalla kovaa ja paljon.
H: sit me leikitään vähän enemmän mielikuvitusleikkiä. Toivottavasti se onnistuu, vaikka tossa takana pelataankin pingistä. Voit laittaa silmät kiinni. Sit me menään ajassa hurjasti eteenpäin, niin paljon et sä oot aikuinen. Miltä sun elämä näyttää aikuisena, jos se voi olla ihan mitä tahansa?
P10: jalkapallolta.

H: Joo, miksi se näyttää jalkapallolta?

P10: koska jalkapallo on mun elämä. Ja mun elämäntapa.

H: millä tavalla se on sun elämäntapa, kun sä oot aikuinen?

P10: se on mun suuri innostuksen kohde.

H: joo. Teetkö sä jotain erityistä sen jalkapallon kanssa?

P10: pelaan ammatikseni sitä.

H: joo. Sä pelaat ammatiksesi jalkapalloa aikuisena. Missä sä pelaat sitä jalkapalloa?

P10: mmm... emmä tiä.

H: jossain kuitenkin. Mitä muuta sun elämässä on kuin se et sä oot ammattijalkapalloilija?

P10: kaverit.

H: kaverit. Joo. Ketä muita siellä sun tulevaisuudessa näkyy?

P10: ihmisiä, paljon ihmisiä.

H: joo. Missä niitä ihmisiä on paljon?

P10: Suomessa ja maailmassa ja mun ympärillä.

H: entä sun elämässä? Millä tavalla ne ihmiset liittyy sun elämään?

P10: mmm... kavereina, faneina, perheenä...

H: joo, ketä sun perheeseen kuuluu kun sä oot aikuinen?

P10: kaks lasta ja vaimo.

H: Joo. Missä sinä asut kun sä oot aikuinen?

P10: Oulussa.

H: Joo. Mitä muuta sun elämässä on? Mitä sä teet muuta?

P10: oon läheisten kanssa.

H: oot läheisten kanssa. Tuleeks sulle muuta mieleen sun tulevaisuudesta?

P10: ei.

H: Kiitos P10 haastattelusta.

H: sit me leikitään ajatusleikkiä. Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia tai haaveita sulla on?

P5: no mä haluaisin päästä jossain vaiheessa kesälomalla, kun se alkaa, mä haluaisin päästä jonnekin maahan, eri maahan tai jonnekin laivalle hetkeks aikaa. Tai et mä saisin oman pleikkarin, koska mä joudun jakaa saman pleikkarin mun pikkuveljen kaa, se on vähän ärsyttävää mun mielestä. Pitää koko ajan vuorotella peliaikaa.

H: entäs jos sä ajattelet vielä pidemmälle, niin millaisia haaveita sulla on niinkun aikuisuuden suhteen?

P5: no, mä haluaisin päästä aikuisena tiedemieheksi.

H: mikä siinä on semmonen et sä haaveilet siitä?

P5: no, mä haluaisin päästä keksimään eri asioita ja tutkimaan kaikkii kiinnostavii aiheita

H: miten sä aattelit saavuttaa sun tiedemiehen haaveen?

P5: no, yritän keksii jotain tosi hienoo esim. jonku teleportin tai lentävän auton jos niitä ei oo keksitty viel aikasemmin.

H: jos mennään vielä siihen aikuisuuteen niin millaiseksi sä kuvittelet sun elämän ku sä oot aikuinen?

P5: mä voisin kuvitella, et jos mä pääsen sinne tiedemieheks, mä saisin hyvin palkkaa, mä voisin asuu jossain, vaik omakotitalossa, sit mä aion osaa ainakin nyten et mä aion niinku ostaa aikuisena pari koiraa kuitenkin ku mä oon ihan pienestä asti asunu koirien kaa nii mä haluaisin ostaa omatki koirat sitte.

H: onks sulla monta koiraa sitte?

P5: kaks kolme tulee olee ainaki

H: ihan niinku teil nyt kotona?

P5: nii.

H: onko muuta semmosta mistä sä haaveilet?

P5: no ei mulla tällä hetkellä oo

H: kiitos P5 haastattelusta.

H: Sit me leikitään vähän ajatusleikkiä. Millasia tulevaisuuden haaveita, toiveita ja suunnitelmia sulla on?

P1: haaveita ja suunnitelmia on se sama että mä pääsisin Englannin liigaan pelaamaan futista ja sitten on kanssa ku syksyllä testataan ketkä pääsee FC Espooseen nii mä toivon kans siellä et menis hyvin ja mä pääsisin sinne.

H: Miten sä aattelit että sä saavutat nää futikseen liittyvät haaveet?

P1: että mä jatkan samalla mallilla treenausta ja pitää olla sinnikäs.

H: sit leikitään lisää mielikuvisleikkiä. Nyt me mennään ajassa tosi paljon eteenpäin niin paljon, että sä oot aikuinen, millaiseksi sä näät sun elämän millaista se on?

P1: oisin Englannissa pelaamassa Englannin liigaa.

H: mitä muuta siellä näkyy?

P1: että samat kaverisuhteet ois pysyny ja ois tullu ainakin lisää tutustuttua ihmisiin, uusiin ihmisiin.

H: Kiitos P1 haastattelusta.

H: sit me leikitää ajatusleikkiä. Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia tai haaveita sulla on?

P11: noo tulla diplomi-insinööriks vähän niinkun iskä tai mennä johonkin laskettelukeskukseen töihin, ku laskettelu on niin kivaa. Sitte niitä koodaushommia pysyy aina tekee kesällä.

H: miten sä aattelit että susta tulee diplomi-insinööri niinkun iskästä?

P11: noo, mä harjottelen paljon koodausta ja mä meen iskälle kesätöihin, ku mä osaan tarpeeks.

H: sit me leikitään vähän syvemmin ajatusleikkiä. Laitatko silmä kiinni. Mennään ajassa hurjasti eteenpäin, niin paljon että sä oot aikuinen. Millasena sä näät sun elämän?

P11: noo ihan kivana.

H: mitä siellä näkyy? Mitä sinä teet?

P11: noo kotona ja hoidan kissaa.

H: millainen koti sulla on?

P11: noo sellanen tiilitalo.

H: onko siellä muita kun sinä ja kissa.

P11: noo eipä oikeestaan.

H: teetkö sä tyksesi jotain?

P11: noo käyn iskällä tai niinkun oon iskän työpaikan yks omistajista ja käyn siellä töissä.

H: eli teetkö sä työksesi mitä?

P11: koodaan sen yhtä itseasiassa pariakin sovellusta, pitäis koodaa.

H: näkyykö jotain muuta siellä sun aikuisuudessa?

P11: noo, kaikenlaista uutta mutta esimerkiks mejän kissa on aika vanha. Meil on kaks kissaa. Maisa ja Mimmi.

H: kumman sä näät siellä sun aikuisuudessa?

P11: no Maisa siellä haluaa ruokaa.

H: kiitos P11.

7.1. Tutkimuksen tulosten yhteenveto

Vastauksena ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, tuntevatko tutkimukseen osallistuneet pojat omat luonteenvahvuutensa. Millaisia luonteenvahvuuksia haastateltavat pojat kertoivat tunnistavansa itsessään, voidaan sanoa tutkimuksen tulosten perusteella, että haastatteluihin osallistuneet pojat tuntevat omat luonteenvahvuutensa ja osaavat kertoa perustelujen ja esimerkkien kautta, miksi kyseiset luonteenvahvuudet ovat heidän omia vahvuuksiaan. Haastattelujen välillä, kahden vuoden aikana on tapahtunut muutosta poikien luonteenvahvuuksien tuntemisessa. Ensimmäisellä haastattelukerralla, 2. vuosiluokan keväällä kaikki haastatteluihin osallistuneet pojat nimesivät joitakin luonteenvahvuuksia, jotka ovat heille uusia tai tuntemattomia. Edistymistä tähän oli tapahtunut kahden vuoden aikana siten, että toisella haastattelukerralla 4. vuosiluokan keväällä vain yksi pojista mainitsi haastatteluissa, etteivät kaikki luonteenvahvuudet ole tuttuja. Suurimmalla osalle pojista 4. vuosiluokalla kaikki luonteenvahvuudet olivat omasta mielestä hyvinkin tuttuja. He mainitsivat, että vahvuuksista on pääasiassa puhuttu koulussa, EHT-tunneilla, eli elämänhallintataitojen tunneilla, joilla kyseisessä koulussa opetetaan luonteenvahvuuksia ja tunnetaitoja.

Vaikka haastateltavat pojat kertovat luonteenvahvuuksien olevan tuttuja ja tuntevansa omat luonteenvahvuutensa, molemmista haastatteluista käy ilmi, että luonteenvahvuuksien käsite laajemmassa merkityksessä on edelleen kahden vuoden jälkeen monelle haastateltavalle pojalle vielä epäselvää. Viisi poikaa neljästätoista vastasi luonteenvahvuuksien olevan kyky tai kykyjä, jossa olet hyvä. Mikä tavallaan pitää paikkaansa, sillä luonteenvahvuudet ovat jokaisen sisäisiä ominaisuuksia, joiden avulla jokainen toteuttaa hyveitä, joita jokaisessa ihmisessä on luonnostaan. Luonteenvahvuudet ovat Parkin, Petersonin & Seligmanin (2004, s.607-608) mukaan sukua sekä osittain päällekkäisiä muiden oppimiseen myönteisesti vaikuttavien kanssa. Pojista moni ilmaisi, mitä luonteenvahvuudet sinun mielestäsi tarkoittavat kysymyksen kohdalla, kysymyksen hankaluuden, joka käy ilmi myös heidän vastauksissaan. Kuitenkin yksi neljäsluokkalaisista pojista osasi kuitenkin poikkeuksellisesti määritellä hienosti luonteenvahvuudet myös laajemmassa merkityksessä.

Poikien haastatteluvastauksien perusteella voidaan kuitenkin sanoa heidän kaikkien tuntevan vahvuuksien merkitys yksittäisinä vahvuuksina, sillä he osaavat hyvin kertoa ja

antaa monenlaisia esimerkkejä, mitä yksittäiset vahvuudet tarkoittavat ja kuinka kyseinen vahvuus ilmenee heissä sekä heidän toiminnassaan.

Melkein kaikki luonteenvahvuudet esiintyivät haastateltavien poikien vastauksissa, lukuun ottamatta: sosiaalista älykkyyttä, hengellisyyttä ja kauneuden ja erinomaisuuden arvostamista, jotka olivat samoja luonteenvahvuuksia, joiden pojat kertoivat olevan heille uusia luonteenvahvuuksia tai he, eivät tiedä, mitä näillä luonteenvahvuuksilla tarkoitetaan. Kuitenkin eniten heidän vastauksissaan esiintyivät ystävällisyyden, huumorintajun, luovuuden, rohkeuden, sisukkuuden ja sinnikkyuden luonteenvahvuudet.

Kahden pojan omissa luonteenvahvuuksissa esiintyi sekä sinnikkyuden että sisukkuuden vahvuus. He eivät kuitenkaan osanneet kertoa, mitä eroa näillä kahdella luonteenvahvuudella on. Nämä pojat kertoivat erojen määrittelyn olevan hankalaa, sillä sinnikkyuden ja sisukkuuden vahvuudet ovat heidän mukaansa sama asia. Sisukkuuden luonteenvahvuus ei löydy Martin Seligmanin ja Christopher Petersonin VIA-vahvuusmittarin vahvuusluettelosta. Sen ovat lisänneet Huomaa Hyvä! -materiaalien vahvuusluetteloon Kaisa Vuorinen ja Lotta Uusitalo-Malmivaara. Sisukkuus soveltuu Uusitalo-Malmivaaran & Vuorisen (2016, s. 34) mukaan suomalaiseen ympäristöön.

Positiivinen tutkimustulos oli, että myötätunnon vahvuus toistui usean haastateltavan pojan vastauksissa neljännellä luokalla, myötätunnon tuodessa esille positiivisen pedagogiikan toteutumista. Myötätunto ja myötätunnon opettaminen ja oppiminen ovat Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan tärkeä osa positiivista pedagogiikkaa, joka näkyy siinä, että oppilaat opetetaan näkemään itsessä sekä muissa missä he ovat hyviä.

4.vuosiluokan haastatteluissa moni poika ilmasi, että harjoituksen kautta jostakin luonteenvahvuudesta on tullut harjoituksen kautta hänen vahvuutensa. Vahvuutta he olivat harjoitelleet, esimerkiksi omissa harrastuksissaan, arkipäivän tekemisessä ja oppitunneilla koulussa.

Tutkimuksen toiseen tutkimuskysymykseen, millä tavoin ja millaisissa tilanteissa pojat kertovat käyttävänsä omia luonteenvahvuuksiaan, tulokseksi saatiin, että pojat osasivat molemmissa haastatteluissa, sekä 2. vuosiluokan että 4. vuosiluokan haastatteluissa hyvin kertoa, kuinka yksittäisiä vahvuuksia voidaan käyttää ja minkälaisissa tilanteissa kyseisiä vahvuuksia voidaan käyttää esimerkiksi nostetuissa tilanteissa. Muutamien luonteenvahvuuksien ja poikien haastatteluissa oli havaittavissa epäselvyyttä. Pojat kertoivat

tuntevansa kyseisen luonteenvahvuuden, mutta heidän kertoessa kyseisestä luonteenvahvuudesta kävi kuitenkin ilmi, ettei luonteenvahvuus ole heille tuttu. Nämä olivat kuitenkin harvinaisia aineistossa. Pojat tunsivat luonteenvahvuuksien merkityksiä merkittävässä määrin. Siksi voidaan sanoa, kuten aikaisemmin totesin 1. tutkimuskysymyksen tutkimustulosten kohdalla mainitsin, haastateltavat pojat tuntevat luonteenvahvuuksia yksittäisinä vahvuuksina.

Pojat kertoivat käyttävänsä omia luonteenvahvuuksiaan monenlaisissa tilanteissa. He mainitsivat, esimerkiksi käyttävänsä luonteenvahvuuksia harrastuksissaan, oppitunneilla, välitunneilla, kaveritilanteissa ja pelien pelaamisessa.

Molemmista haastattelukertojen haastatteluissa, käy myös ilmi, että luonteenvahvuudet olivat auttaneet poikia monien asioiden tekemisessä. Esimerkiksi, sinnikkyiden kerrottiin auttaneen oppitunneilla keskittymisessä, rohkeuden harrastuskisoissa, ryhmätyötaidot olivat auttaneet ryhmätöiden tekemisessä muiden luokan oppilaiden kanssa ja huumorintaju oli auttanut kaverin mielen parantamisessa.

Viimeisenä tutkimuskysymyksenä tutkittiin, miten minäkäsityksen ja itsetunnon tärkeys esiintyy poikien kertoessa omista luonteenvahvuuksistaan. Tutkimustulokseksi tähän kysymykseen saatiin, että haastatteluihin osallistuneet pojat ajattelevat hyvin myönteisesti itsestään ja omasta osaamisestaan. He kaikki nimesivät molemmilla haastattelukerroilla useita asioita, joissa ovat hyviä ja kertoivat samalla, miksi ovat mielestään hyviä näissä asioissa. Useimmat asiat, joissa he kertoivat olevansa hyviä, liittyivät urheiluun ja harrastuksiin.

Vaikka kaikki pojat kertoivat molemmissa haastatteluissa useita asioita, joissa ovat hyviä, on 4.vuosiluokan haastatteluissa muutaman haastattelun kohdalla on huomattavissa, että oma ajatus ”olen tässä asiassa hyvä”, perustuu muiden antamaan positiiviseen palautteeseen. Mielestäni nämä haastatteluvastaukset ovat hyviä esimerkkejä siitä, miksi positiivisen palautteen antaminen opetuksessa ja kotona on merkityksellistä. Molemmissa tutkimushaastatteluissa kysyttiin myönteisen ja positiivisen palautteen antamisen merkityksestä pojille. Minäkäsityksen ja itsetunnon tärkeyden esiintymistä tutkittiin kysymällä pojilta onnistumisista ja epäonnistumisista. Tutkimuskysymysten runkoa oli muutettu haastattelujen välillä hieman. Onnistumista kysyttiin erikseen pojilta 4.vuosiluokan haastatteluissa. 2.vuosiluokalla pojilta kysyttiin ainoastaan millaista myönteistä tai positiivista palautetta he ovat saaneet. Onnistumista kysyttiin erikseen 4. vuosiluokan

haastatteluissa, koska haluttiin saada tutkimustuloksia poikien oman toiminnan tunnistamiseen liittyen. Positiivisena tutkimustuloksena 4.vuosiluokan vastauksista nousi, että pojat kertoivat tunnistavansa onnistumisia ja kokevansa olevan taitavia monessa asiassa. Vastaukset osoittivat samalla myös paljon onnistumisien merkityksestä lapsen hyvinvoinnille, sillä useampi pojista kertoi onnistumisen tuntuvan todella hyvältä ja heistä välittyi myös vahva onnistumisen ilo. Aro ym. 2014, s.10, Sandbergin & Vuorisen (2015) sekä Ahon (1996, s. 9) mukaan minäkäsitys tarkoittaa ihmisen omaa tuntemusta omasta itsestään, joka syntyy vähitellen lapsen oppiessa tarkkailemaan itseään. Tarkastellessaan itseään, lapsi käy läpi millaiset ovat taitoni, kykyni, tunteeni, vahvuuteni, heikkouteni, asenteeni ja ulkonäköni. Tuloksista voisi ajatella poikien omaavan hyvän itsetunnon, heidän osatessa tunnistaa useita asioita, joissa he ovat hyviä ja miksi, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kuinka käyttää niitä erilaisissa tilanteissa apuna. Pojat osasivat myös tunnistaa epäonnistumisia ja kertoa kuinka selvinä niistä.

Myönteiseen ja positiiviseen palautteenantamiseen liittyen pojilta kysyttiin haastatteluissa myös, miltä myönteisen ja positiivisen palautteen saaminen on tuntunut, ovatko he itse antaneet myönteistä tai positiivista palautetta sekä onko myönteisen ja positiivisen palautteen antaminen heidän mielestään tärkeää ja miksi. Moni poika kertoi 4. vuosiluokan haastatteluissa, että hänen mielestään myönteisen ja positiivisen palautteen antaminen on tärkeää, sen tuottaessa saajalleen hyvän mielen. Ainoastaan yksi pojista kertoi haastattelussaan, ettei myönteinen palaute ole hänen mukaansa kovin tärkeää. Hän kuitenkin kertoi haastattelun jatkuessa, että myönteisen palautteen saaminen tuntuu hyvältä ja tuo hyvän mielen. Perusteluiksi, miksi hän ei koe positiivisen palautteen olevan tärkeää, ettei sitä ehdi koko ajan antamaan, mikä on mielestäni hyvä esimerkki positiivisen pedagogiikan tärkeydestä, sillä positiivisen pedagogiikan yksi tavoitteita on opettaa hyvän tunnistamista ja toisen ihmisen huomaamista hyvän teossa.

4.vuosiluokan vastauksissa pojat kertoivat kysyttäessä jatkokysymyksenä, miksi positiivisen ja myönteisen palautteenantaminen on heidän mielestään tärkeää, että toinen tietää olevansa hyvä tekemässään asiassa. Vastaukset liittyvät mielestäni hyvin siihen, miksi myönteinen palaute on tärkeä osa positiivista pedagogiikkaa.

Myönteinen palaute on Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan keskeinen osa positiivisen pedagogiikan toteutusta opetuksessa. Myönteisen palautteen saamisesta ja sen tärkeydestä kysyttiin pojilta haastatteluissa.

Positiivista ja yllättävääkin tutkimustuloksissa oli, että jokainen pojista korosti vastauksessaan myönteisen ja positiivisen palautteen antamisen tärkeyttä. Pojat kertoivat saavansa positiivista palautetta niin koulussa, kotona kuin harrastuksissaan. Myönteinen palaute koulussa ja kotona kannustavat Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan lasta yrittämään ja muodostamaan todellista kuvaa omasta oppimisestaan, mikä samalla kohottaa lapsen itsetuntoa. Lapset mieltävät Sandbergin & Vuorisen (2015) mukaan oman osaamisensa sekä omat tuen tarpeensa pääasiassa koulussa opittavien oppiaineiden kautta, minkä vuoksi olisi tärkeää, että lapsia ohjattaisiin jo varhaisessa vaiheessa lopputuloksen sijasta arvioimaan omaa toimintaansa ja osaamistaan. Tällöin huomion tulisi kohdentua yrittämiseen, hyvien valintojen tekemiseen ja positiivisen sisäisen puheen kehittymiseen.

Koulussa viihtymisestä pojilta kysyttiin 2. vuosiluokalla, sillä positiivisen pedagogiikan yksi tavoitteista on lisätä hyvinvointia ja viihtyvyyttä koulussa. Positiiviseksi ja iloisen yllättäväksi tutkimustulokseksi koulussa viihtymiseen liittyen saatiin, että kaikki pojat viihtyvät hyvin koulussa ja kertoivat tulevansa mielellään kouluun. He kertoivat myös viihtyvänsä omassa luokassaan, kokevansa oman luokkansa muiden oppilaiden olevan mukavia ja heidän sanoin hyviä tyyppejä. Vastaukset viestittivät mielestäni, että luokassa vallitsee hyvä ryhmä- ja yhteishenki. Tämä on mielestäni merkityksellinen tutkimustulos positiivisen pedagogiikan toimivuuden näkökulmasta, positiivisen pedagogiikan painottaessa sosiaalisten suhteiden ja yhteisöjen merkitystä oppimisessa. Näin mielestäni oppimisen ja hyvinvoinnin tarkastelu kiinnittyvät ennen kaikkea ihmisten väliseen toimintaan ja vuorovaikutuksessa jaettuihin käytänteisiin ja merkityksenantoa tukeviin työkaluihin. Tutkimustulos linkittyy Kumpulaisen ym. (2015, s.227) kirjoittamaan. Heidän mukaansa tärkeimpänä oppimisessa ja kehityksessä pidetään, minkälaisiin sosiaalisiin yhteisöihin yksilö kuuluu ja kuinka hän pystyy toiminaan näissä yhteisöissä. Osallisuuden ja osallistumisen käsitteet ovat näin Kumpulaisen ym. (2015, s.225) mukaan keskeisessä asemassa. Kumpulainen ym. (2015) toteavat myös, että positiivinen pedagogiikka antaa opetus- ja kasvatustyön arkeen soveltuvia toimintatapoja, jotka vahvistavat lapsen myönteistä minäkuvaa, lisäävät lasten koulussa viihtymistä ja jaksamista sekä kehittävät koulun yhteisöllisyyttä, mikä käy ilmi tässä tutkimuksessa poikien haastatteluvastauksista.

Turvallisessa oppimisympäristössä jokainen lapsi uskaltaa oppia, ja sille on Ojalan väitöksen (2017, s. 15) mukaan perusedellytys, että luokassa vallitsee myönteinen tunne-tila, jonka opettaja luo luokkaansa omalla olemuksellaan ja toiminnallaan. Kouluvihty

vyys on tärkeää lapsen hyvinvoinnin näkökulmasta, sillä koulun merkitystä lapsen kehitykselle ja kasvulle sekä mielenterveyden edistäjänä ei voida vähätellä. Pulkkinen puolestaan (2002, s. 210-211) näkee koulun oppilasta suojaavana tekijänä. Koulu voi hänen mukaansa toimia suojaavana tekijänä tukemalla lapsen omien voimavarojen kehitystä.

Tunnistaessa onnistumisia, lapsi kiinnittää huomiota omaan toimintaansa. Tämän vuoksi, pojilta kysyttiin myös vastakohtaisesti, millaisia epäonnistumisia he ovat kohdanneet ja kuinka he ovat selvinneet niistä. Pojilta kysyttiin molemmilla haastattelukerroilla epäonnistumisista samasta syystä kuin onnistumisista. Heidän tuntiessa itseään ja omaa toimintaansa, he tunnistavat oman toimintansa onnistumisia ja epäonnistumisia. Minäkäsitystä ja itsetuntoa tutkinut Ahon (1996, s. 10) mukaan, vahva lapsi tuntee hyvin itsensä ja tiedostaa sekä hyväksyy heikkoutensa ja ajattelee itsestään positiivisesti. Ollessaan tällä tavoin vahva itsetunnotaan, Ahon (1996) mukaan lapsen käyttäytyminen ja ajattelu ovat optimistista ja positiivista. Lapsi on myös hänen mukaansa tulevaisuuteen suuntautunut ja haasteita vastaanottava. Näin ollen vahva itsetunto ja realistisen positiivinen minäkäsitys ovat Ahon (1996) mukaan samaa tarkoittavia asioita. Epäonnistumiset ovat näin yhtä tärkeitä minäkäsityksen ja itsetunnon vahvistumisen kannalta, sillä lapsella ollen vahva itsetunto hän ei lannistu epäonnistumisista, vaan jaksaa yrittää uudelleen. Vahva luonne näkyy kyvyssä uskoa omaan selviytymiseensä epäonnistumista. Kaikki vastaukset molemmilla haastattelukerroilla osoittivat uskoa itseensä ja selviämiseen vaikeuksista ja epäonnistumista, mikä osoitti positiivisesti vahvaa minäkäsitystä.

Lisäyksenä tutkimushaastattelurunkoon ja viimeisenä osuutena 4. vuosiluokan haastatteluissa pojilta kysyttiin tulevaisuuteen suuntautumisesta. Tulevaisuuteen suuntautuminen lisättiin näihin haastatteluiden haastattelurunkoon kysymykseksi, sillä haluttiin saada kuvaa poikien toiveminäkuvan vaikutuksesta omaan minäkuvaan. Teoriaosassa mainitsin jo aikaisemmin, että Aron ym. (2014, s. 10) mukaan oman kehityksensä myötä lapsi alkaa itse huomaamaan ja laittamaan itselleen merkille sisäisiä ominaisuuksiaan ja hänen oma käsityksensä itsestään alkaa muotoutua eri elämän alueilla erilaisiksi, tällä tavoin hänelle muodostuu useita erilaisia käsityksiä itsestään. Samalla heidän mukaansa tapahtuu, että lapsi alkaa vähitellen erottaa todellisen minänsä omasta toiveminäkuvasta, joita hän pystyy myös vertailemaa keskenään. Hirvonen (2013, s. 569) on samaa mieltä Aron ym. (2014) kanssa. Hänen mukaansa, lapsen ollessa hyvin itsensä tunteva ja itsetunnotaan vahva, hänen käyttäytymisensä on optimistista ja positiivista sekä tulevaisuuteen suuntaavaa ja hän ottaa mielellään haasteita vastaan.

Pojat osasivat kaikki heittäytyä ajatusleikkiin ja leikkiä ajatuksella omasta tulevaisuudesta. Joidenkin poikien kohdalla ajatusleikki ajoittui lähitulevaisuuteen, toiset lähtivät leikkimään pidemmänkin ajan tulevaisuuden ajatuksella. Positiivista kaikista vastauksissa oli, että jokaisella pojalla oli unelmia ja haaveita ja jokainen uskoi itseensä sekä mahdollisuuksiinsa saavuttaa unelmiaan, mikä kertoo heidän positiivisesta suhteesta toiveminäkuvaan. Monen heistä ajatukset omasta tulevaisuudesta olivat maanläheisiä ja realistisia. Muutamalla heistä oli myös hyvin kunnianhimoisia unelmia ja haaveita. Nämä pojat yllättivät positiivisesti tutkijan, lähtemällä hyvin vapaasti ja rohkeasti ajatusleikkiin mukaan ja uskalsivat kertoa rohkeimmista unelmistaan, uskoen myös täysin omaan kykynsä saavuttaa näitä unelmia. Suurimman osan vastauksissa esiintyi, unelma-ammatti, unelma omasta talosta ja monen vastauksissa esiintyi lemmikki, jotka ovat mielestäni hyvin perinteisiä lasten ajatuksia unelmiin liittyen.

8 Luotettavuus

Tässä luvussa kuvataan keinoja, joiden avulla tutkimuksen luotettavuutta pyrittiin parantamaan.

Tutkimuksen ajan on Aarnoksen (2018) mukaan tärkeää pitää mielessä tutkimuksen luotettavuus. Lapsia haastateltaessa on hänen mukaansa tärkeää koko tutkimuksen ajan lapsiystävällisyydestä. Lapsiystävällisyydestä huolehdin tutkimuksen toteutuksessa haastattelukysymyksien muotoilussa, muotoilemalla kysymykset lapsille ymmärrettävään muotoon ja toteuttamalla tutkimushaastattelut osana poikien koulupäivää, yhdessä luokanopettajan kanssa sopien koulupäivistä ja oppitunneista, joiden aikana pojat osallistuivat haastatteluihin. Haastatteluilla ei näin häirinnyt oppilaiden koulunkäyntiä (Aarnos 2018.)

Tutkimuksen luotettavuudesta huolehdin myös olemalla mahdollisimman avoin tutkimuksen toteutuksesta niin haastateltaville, kuin tutkimusta kirjoittaessani. Avoimuus ja riittävä tiedon jakaminen tuovat Tuomen & Sarajärven (2018) mukaan tutkimuksen ymmärtämiselle selkeyttä ja ymmärrettävyyttä.

Toimimalla avoimesti pidin samalla huolen myös tutkimuksen eettisyydestä, kertomalla jokaiselle haastatteluun osallistuneelle pojalle tutkimuksen toteutuksesta ja tavoitteista sekä kysymällä halukkuudesta osallistua haastatteluihin. Näin varmistin myös tutkimuksen avoimuuden, poikien vapaaehtoisuudella osallistua tutkimushaastatteluihin.

Ennen haastattelujen aloittamista lähetin poikien koteihin Wilma-järjestelmän kautta viesti sekä suostumuskirjeen, joissa molemmissa kerroin huoltajille tutkimuksesta ja sen toteutuksesta, jotta huoltajat varmasti olivat tietoisia tutkimuksen luonteesta ja tavoitteesta. Vielä ennen haastatteluiden aloittamista, kerroin jokaisen haastattelun alussa jokaiselle haastateltavalle pojalle mahdollisimman selkeästi mistä haastattelussa on kyse, mitä haastattelussa tutkin ja minkä vuoksi haastattelun toteutan, jotta jokainen haastatteluun osallistunut lapsi tiesi varmasti mihin on halunnut osallistua. Näin pyrin varmistamaan tutkimuksen eettisyyden (Alasuutari 2009, s. 148).

Eettisyydestä huolehdin koko tutkimuksen ajan suojelemalla tutkimukseen osallistuneiden poikien identiteettiä sekä heidän haastatteluvastauksissa esiintyneen luokanopettajan identiteettiä. Tutkimustuloksissa ei myöskään esiinny tästä syystä seikkoja, joista heidät voisi tunnistaa. Tutkimukseni kuvauksissa kerron pojista ja heidän vastauksissaan esiintyneestä luokanopettajasta yleisellä tasolla. En myöskään tuo heistä tutkimuksessa esille asioita, joista heidät voisi tunnistaa. Tutkimuksen valmistumisen jälkeen huolehdin edelleen tutkimuksen eettisyydestä, huolehtimalla poikien haastattelujen nauhoitusten hävittämisestä perusteellisesti (Ryen 2004.)

Tutkijana minulle tutkimukseen osallistuneet pojat olivat entuudestaan tuttuja, sillä olen työskennellyt heidän luokanopettajansa sijaisena ja heidän luokassaan useaan otteeseen. Huomasin haastatteluissa, että tämä loi haastatteluihin luottamuksen ilmapiirin molemmilla haastattelukerroilla haastatteluihin osallistuneille pojille, ja he uskalsivat haastatteluissa kertoa avoimesti ajatuksistaan. Haastattelujen luottamuksellinen ilmapiiri näkyy, esimerkiksi siinä, että molemmilla haastattelukerroilla haastatteluihin osallistuneet pojat vastasivat hyvin harvaan kysymykseen vastukseksi; *emmä muista* tai *emmä tiedä*, jotka ovat Alasuutarin (2009, s. 151) mukaan vastauksia, jotka kertovat lapsen välttelystä vastata kysymykseen. Poikien haastattelujen pituudet olivat melko vaihtelevia. Lyhyin tutkimushaastattelu oli 17 minuuttia 38 sekuntia ja pisin haastattelu oli kestoaltaan 44 minuuttia 26 sekuntia. Haastatteluista kertyi analysoitavaa aineistoa molemmista haastattelukerroista yhteensä 113 sivua. Tutkijana minusta tuntui, että aineistoa oli runsaasti (Hirsjärvi & Hurme 2009, s.135.)

Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esille lasten, tässä tutkimuksessa poikien näkökulma esille tutkittavaan ilmiöön, positiivisen pedagogiikan ja luonteenvahvuuksien tutkimukseen. Tämän vuoksi pyrin tutkijana toimimaan mahdollisimman neutraalissa roolissa haastatteluissa ja tutkimuksen analyysin toteutuksessa. Samalla varmistettiin tutkimustulosten luotettavuus.

Tulosten luotettavuuden takaamiseksi teemoittelin ja järjestelin haastattelukysymykset teemojen mukaan sujuvaksi kokonaisuudeksi yhdessä ohjaajani kanssa (Hirsjärvi & Hurme 2009, s. 184). Nauhoitin kaikki tutkimushaastattelut puhelimellani ja purin haastattelunauhat kirjalliseen muotoon litteroimalla haastattelut heti kaikkien poikien haastattelujen jälkeen molemmilla haastattelukerroilla. Aineiston analyysimenetelmänä käytin teemoittelua. Analyysin teemoittelun aloitin luokittelemalla ja jakamalla aineiston neljään eri luokkaan, joita olivat: luonteenvahvuudet, minäkäsitys, tulevaisuuteen suuntaaminen sekä kouluviihtyvyys. Nämä luokat värikoodasin aineistoon eri värein. Aineiston teemoittelun tekemistä helpotti mielestäni, että olin rakentanut haastattelun puolistrukturoitu haastattelurungon yhdessä ohjaajani kanssa teemojen mukaan. Teemoittelun mukaisesti haastatteluista lähdin analysoidessani poimimaan toistuvia piirteitä, jotka esiintyvät haastatteluissa. Piirteet poimin Hirsjärven & Hurmeen (2009, s. 173) kehotusten mukaisesti listaamalla ja kirjoittamalla ylös niitä piirteitä, jotka nousivat aineistosta esiin usean pojan haastattelun kohdalla sekä niitä, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin.

Tutkimushaastattelurunkoa en testannut ennen haastattelujen toteutusta. Näin haastattelurungon toimivuudesta olisin saanut varmuuden tai mahdollisia muutoksia olisin voinut tehdä vielä ennen haastattelujen aloitusta. Haastattelurungon katsoimme kuitenkin yhdessä ohjaajan kanssa olevan toimiva ja hyvin jäsennelty. Mielestäni myös haastattelurungon ollessa kuitenkin puolistrukturoitu, se antoi minulle haastattelijana mahdollisuuden esittää lisäkysymyksiä tarpeen vaatiessa (Hirsjärvi & Hurme 2009.)

Haastatteluissa Lotta Uusitalo-Malmivaaran ja Kaisa Vuorisen Huomaa Hyvä! – materiaaleihin kuuluvia toimintakortteja (2017), joissa havainnollistetaan luonteenvahvuuksia. Huomaa Hyvä! -toimintakortteja käytin luonteenvahvuuksia koskevissa kysymyksissä molemmilla haastattelukerroilla haastattelujen tukena, sillä kyseiset toimintakortit olivat haastatteluihin osallistuneille pojille ennestään tuttuja ja poikien ollessa vasta alakouluikäisiä, nähtiin tärkeäksi tukea haastattelukysymyksiä kuvallisin keinoin. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta keskeistä on, että haastatteluissa käytetty havainnollistava materiaali pohjautuu aikaisempaan tutkimukseen, näin Huomaa Hyvä! -materiaaleihin kuuluvat toimintakortit tarjosivat haastatteluissa haastatteluihin osallistuneille pojille tarkan ja laajan kosketuksen luonteenvahvuuksiin.

Tutkimuksen toteuttamisessa haasteita minulle tuotti, että kahden vuoden aikana, joka haastattelukertojen välillä oli aikaa kulunut, eivät ensimmäisen haastattelukerran haastatteluista kolmen pojan haastattelunauhat olleet enää tallessa, minkä vuoksi niitä ei

voitu analysoida tutkimuksessa. Ensimmäiseen haastatteluun osallistuneista pojista yksi oli ehtinyt kahden vuoden aikana vaihtamaan koulua, minkä vuoksi häntä ei voitu haastatella toisella haastattelukerralla. Tutkimuksessa haluttiin kuitenkin hyödyntää kerätty aineisto, siksi aineistoa päätettiin kerätä lisää tutkimuksen laadun takaamiseksi. Tutkimuksesta tuli samalla pitkittäistutkimus, joka toi mielenkiintoa tutkimukseen lisää, antamalla tilaisuuden vertailla muutosta kahden vuoden välillä. Ongelma kääntyi näin mielestäni mielenkiitoiseksi näkökulmaksi tutkimukseeni, joita pro graduissa harvemmin on, ainakaan niin, että aineistona on tutkijan itse keräämä aineisto (Hirsjärvi & Hurme 2009.)

9 Pohdinta

Ennen tutkimuksen aloittamista pohtiessani tutkimukseni aihetta, tutkin millaisia pro graduja positiivisesta pedagogiikasta on tehty Suomen eri yliopistoissa. Valtaosa on tutkinut pro graduissaan positiivista pedagogiikkaa opettajien näkökulmasta. Mielestäni on tärkeää, että opettajat kokevat positiivisen pedagogiikan mieleiseksi työtavaksi toteuttaa omaa työtään, mutta keskeisempää on mielestäni tietää, onko positiivinen pedagogiikka toimiva tapa toteuttaa opetusta. Tätä näkökulmaa halusin lähteä tutkimaan omalla tutkimuksellani ja onnistuin tutkimukseni toteutuksessa mielestäni hyvin, saadessani selkeitä tutkimustuloksia.

Lapsia tutkittaessa on aina omat haasteensa. Tehdessäni tutkimushaastatteluita eniten olin huolissani, etten millään tavalla omalla toiminnallani tai käytökselläni ohjaa lasten vastauksia. Korkman (2018) sanoo, että lapset ovat hyvin herkkiä muuttamaan vastauksiaan ollakseen mieliksi aikuiselle ja herkkiä johdattelulle. Korkman nostaa esille, että ikä, konteksti ja varmuus omasta muistista vaikuttavat haastateltavana olevan lapsen johdateltavuuteen. Tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden takaamiseksi muotoilin haastattelukysymykset mahdollisimman neutraaleiksi, jotta ei niiden puolesta tapahtuisi ohjaavuutta lapsia kohtaan ja sitä kautta heidän vastauksiinsa. Alkujännityksestä huolimatta, onnistuin tässä mielestäni hyvin. Suhtauduin avoimesti haastatteluiden vastauksiin ja joidenkin haastatteluiden kohdalla poikien vastaukset yllättivät minut haastattelijana useamman kerran avoimuudellaan, rohkeudellaan, keskustelutaidoillaan sekä hyvin perustelluilla vastauksillaan. Näin voi käydä Eila Aarnoksen (2018) mukaan.

Haastattelijana olin pojille ennestään tuttu opettajan sijaisuuksieni kautta. Tällä voisi ajatella olevan vaikutusta poikien vastauksiin ja olla samalla tutkimuksen eettisyydelle ja

luottamukselle vahingollista. Aarnos (2018) toteaa, että haastatteluja varten lasten tulisi saada tottua tutkijaan ennen haastattelujen toteutusta. Ollessani haastateltaville pojille ennestään tuttu aikuinen, luotin siihen, että poikien avoimuuteen vaikuttaa positiivisesti haastattelijan tunteminen. Olin kuitenkin positiivisesti yllättynyt heidän todellisesta rohkeudesta kertoa itsestään ja omista ajatuksistaan. Erityisesti olin positiivisesti yllättynyt myötätunnon nousemisesta selkeästi poikien vastauksista.

Analyysimenetelmää pohdin jo haastatteluja toteuttaessani ja tein itselleni muutamia muistiinpanoja jokaisen haastattelun jälkeen, joihin palasin lähtiessäni purkamaan aineistoa litteroinnin jälkeen. Tuomen & Sarajärven (2018) mielestä laadullisen tutkimuksen toteutuksessa on myöhäistä aloittaa analyysin ajattelu vasta aineiston keräämisen jälkeen. Omaa ennakkointiani edesauttoi tutkimuksen toteuttaminen pitkittäistutkimuksena, tehdessäni aineiston purkua kahdessa osassa. Pitkittäistutkimuksessa saadaan Siitosen & Niemelän (2012) mukaan haastatteluihin osallistuneiden lasten kehityksestä reaaliaikaista kuvaa. Poikien luonteenvahvuuksien ja minäkäsityksen kehityksestä pyrin antamaan mahdollisimman avoimen ja laajan kuvan, kuvaamalla selkeästi heidän vastauksiaan ja poimimalla tutkimukseen haastatteluvastauksia, jotka antavat selkeän kuvauksen haastatteluissa esiintyneistä vastauksista.

Haastattelussa esiintyneitä vastauksia tarkasteltaessa, tutkijana itselleni tulee onnellinen olo, että sain esille näin selkeitä tutkimustuloksia omalla tutkimustyöllään. Poikien vahvuuksien tuntemus saatiin haastattelurungon tutkimuskysymyksillä hyvin esille sekä minäkäsityksen ja itsetunnon vahvuus. Nämä eivät olleet tutkimusta laatiessa minulle tutkijana itsestäänselvyyksiä.

Pitkittäistutkimuksen ensimmäisen osa haastattelurunkoa muodostaessani opiskelin vielä Itä-Suomen yliopistossa. Silloinen ohjaajani ei ollut vakuuttunut tutkimukseni aiheesta ja näkökulmista, tutkimukseni pohjautuen Vuorisen ja Uusitalo-Malmivaaran Huomaa Hyvä! -materiaaleihin, jotka puolestaan perustuvat amerikkalaisten Martin Seligmanin ja Christopher Petersonin VIA-vahvuustaulukkoon. Itä-Suomen yliopiston pro gradu ohjaajani olisi halunnut, että olisin lähtenyt tukimaan vahvuuksia KTA- arviointi tutkimuksen teoreettisena näkökulmana. Itä-Suomen yliopistossa vahvuuksia ovat tutkinneet paljon Lappalainen ja Sointu KTA eli käyttäytymisen ja tunteiden vahvuuksien arvioinnin näkökulmasta. KTA vahvuuksien arviointi mittaa vahvuuksia Uusitalo-Malmivaaran (2015) mukaan kontekstisidonnaisesti eri elämänalueilla. Koska valitsemani tutkimuksen teoreettinen näkökulma ei herättänyt Itä-Suomen yliopiston pro gradun ohjaajassani mielenkiitoa, tein tutkimuksen ensimmäisen haastattelurungon itsenäisesti ilman

ohjausta. Tämän vuoksi olen erittäin tyytyväinen omaan onnistumiseeni, saatuani jo ensimmäisellä haastattelukerralla esiin selkeitä tutkimustuloksia.

Ymmärrän, että yliopiston lehtorit ja tutkijat mielellään suosivat omassa yliopistossa esiintyviä tutkimuksellisia ilmiöitä ja menetelmiä, mutta samalla ohjaajani suhtautuminen ohjasi minut haastavaan tilanteeseen, jäädessäni täysin yksin tutkimukseni muodostamisen ja toteuttamisen kanssa. Olin edellä mainituista syistä olin aluksi hyvin epävarma tutkimukseni onnistumisesta. Oma epävarmuutta lisäsi, että minäkäsitys ja itsetunto olivat Itä-Suomen yliopiston ohjaajani mukaan haastavia ja aiheita pro gradun kirjoittajalle haastateltavia aiheita tutkia. Aloittaessani pro gradun kirjoittamista Helsingin yliopistossa hakeuduin ohjaajani mielipiteen vuoksi tarkoituksella Patrik Scheinin ohjaukseen, hänen ollessa perehtynyt omassa väitöskirjassaan minäkäsitykseen ja itsetuntoon. Halusin, tällä kuitenkin mahdollisesti eniten itselleni vahvistusta, että pystyn tutkimaan onnistuneesti haastavaakin aihetta, niin halutessani. Ylitin itseni myös tässä suhteessa tämän tutkimuksen toteuttamisella.

Helsingin yliopistossa tutkimuksen toteuttamisen haasteita ei ollut enää ohjaajan puolesta, päinvastoin sen tekeminen oli huomattavasti sujuvampaa. Pitkittäistutkimuksen toista osaa ja haastattelukertoja varten muokkasimme ohjaajani kanssa ensimmäisellä haastattelukerralla käyttämäni haastattelurunkoa hieman. Runkoon ei tehty suuria muutoksia. Kysymysten muodot hieman muuttuivat ja rungon loppuun lisättiin kysymykset oman tulevaisuuden ajatteluun liittyen. Rungosta samalla poistuivat kysymykset koulussa viihtymisestä. Näin katsottiin kysymysten tuovan enemmän esille minäkäsitystä ja itsetuntoa.

Vaikka haastattelurungon kysymykset saivat selkeästi esille tutkimustuloksia ja selkeitä vastuksia tutkimuskysymyksiin, haastavaksi kysymykseksi osoittautui, erityisesti 2. vuosiluokalla toteutetuissa haastatteluissa kysymys, mitä vahvuudet sinun mielestäsi tarkoittavat. Pohtiessani näin jälkeenpäin, miten olisin voinut kysymyksen muotoilla toisella tavalla, pojille ymmärrettävämällä tavalla, en osaa vastata, kuinka olisin voinut muotoilla kysymyksen toisella tavoin. Aarnoksen (2018) mukaan haastattelijan tulisi sovittaa tutkimus kysymykset lapsen kokemusmaailmaan sopiviksi. Tässä en ilmeisesti onnistunut tämän kysymyksen muotoilun kohdalla. Onneksi haastatteluissa, kuten Tuomi & Sarajärvi (2018) toteavat, on mahdollisuus toistaa kysymys, selventää ilmausten sanamuotoa sekä oikaista väärinkäsityksiä. Kysymyksen selvennystä tein erityisesti tämän kysymyksen kohdalla muutaman pojan kanssa heitä haastatellessani ja sain sen myötä kaikilta pojilta vastauksen tähän haastattelukysymykseen.

Pojille haastavaksi kysymykseksi 4. vuosiluokan haastatteluissa osoittautui myös kysymys sinnikkyuden ja sisukkuuden erosta luonteenvahvuutena. Muutama heistä nimesi haastatteluissa molemmat luonteenvahvuudet omiksi vahvuuksikseen. Kukaan heistä, jotka olivat nimenneet molemmat omiksi vahvuuksikseen, eivät osanneet vastata kysymykseen näiden luonteenvahvuuksien eroista. Hankaluudesta vastata kysymykseen en ole yllättynyt, vaikka pojat osasivat kertoa, mitä yksittäiset vahvuudet tarkoittavat. Kysymys on haastava myös monelle opettajalle tai aikuiselle.

Tutkimukseni rakennetta tarkastellessani, tiedostan, että tutkimuksessani suurin osa lähdemateriaalista on suomen kielistä. Koska tutkin positiivisen pedagogiikan toimivuutta suomalaisissa kouluissa ja tarkastelen teoriaosassani, kuinka positiivinen pedagogiikka näkyy suomalaisen koulutusjärjestelmän perusopetuksen opetussuunnitelmissa ja suomalaisten poikien OECD:n Pisa 2018 tuloksissa, mielestäni suomalainen lähdeaineisto on teoriaosassani perusteltua.

Teoriaosan toimiessa analyysini tietopohjana, siirryin teorian kirjoittamisen jälkeen analyysivaiheen tekemiseen. Analyysivaiheen tekeminen oli mielestäni vaikein osa koko tutkimuksen toteutuksessa. Oli haastavaa miettiä, millä menetelmällä ja tavoin toteutan analyysin, sillä tutkimusmateriaalia oli kertynyt paljon, yhteensä 23 haastattelua, joista kertyi 113 sivua litteroitua aineistoa. Aluksi mielessäni olivat Atlas.ti ja Gavagai-ohjelmat, mutta päädyin toteuttamaan analyysin itse käsin, sillä olin omasta mielestäni hyvin sisällä aineistossa ja siksi koin aineiston käsittelemisen ja analyysin tekemisen käsin helpoimmaksi tavaksi. Aineiston laajuus hieman hidasti analyysin toteutusta, mutta kun lopulta keksin, kuinka jäsennän ja jaan aineiston teemoihin, oli aineiston analyysi pian valmis. Tiedän tutkimukseni olevan laaja näkökulmainen monella tapaa, niin aineiston, sen teorian kuin tutkimusnäkökulman kautta. Laajuuden tarjoamasta haastavuudesta huolimatta, selviydyin toteutuksesta omasta mielestäni hyvin.

Tuloksissa mielestäni oli mielenkiintoista ja positiivisesti yllättävää, kuinka hyvin pojat osasivat perustella ja antaa esimerkkejä omista vahvuuksistaan, kuinka vahvuudet näkyvät heidän toiminnassaan ja millaisissa tilanteissa vahvuuksia voidaan käyttää. Henkilökohtaisesti olen positiivisesti yllättynyt, että myötätunnon vahvuus nousi monen pojan vastauksissa selkeästi esille. Myötätuntoa tutkinut Pessi ja Martela (2017) nostavat esille useita syitä, miksi myötätunto on tärkeä luonteenvahvuus ihmisellä. Myötätunto saa ihmisen voimaan paremmin, sillä on myönteisiä vaikutuksia ihmisten kokemiin positiivisiin tunteisiin sekä elämäntyytyväisyyteen, merkityksellisyyteen sekä läsnäoloon tilanteissa.

Myötätunto myös Pessin ja Martelan (2017) mukaan vähentää sairausoireita, lisää kognitiivisia kykyjä ja nokkeluutta.

Poikien vastauksia ja tutkimustuloksia pohdittaessani, keräsin mielestäni erittäin mielenkiintoisen aineiston tutkittavakseni, minkä vuoksi tutkimusta olisi mielestäni erittäin mielenkiintoista jatkaa myöhemmässä vaiheessa, esimerkiksi vertailemalla luokkaa, jossa on samalla lailla opetuksessa käytetty vahvasti positiivista pedagogiikkaa sekä luokkaa, jossa positiivista pedagogiikkaa ei ole käytetty laisinkaan. Tutkimuksessa voitaisiin esimerkiksi tutkia, millainen minäkäsitys ja itsetunto näiden kahden luokan oppilailla on ja näkykö niissä eroja. Millaisia eroja oppimistuloksissa on nähtävissä ja onko eroja nähtävissä näiden kahden luokan oppilaiden välillä.

Tämän tutkimuksen tutkimustuloksia tarkasteltaessa, olen vahvasti sitä mieltä, että positiivisen pedagogiikan voitaisiin tukea poikien oppimista ja sen kehittymistä. Tutkimukseen osallistuneet pojat viihtyivät hyvin koulussa ja he kokivat oman koululuokkansa ryhmähengen hyväksi ja viihtyisäksi. He uskoivat vahvasti itseensä ja omiin kykyihinsä saavuttaa omia tavoitteitaan ja unelmiaan. He olivat kokeneet niin onnistumisia kuin epäonnistumisia, mutta erityistä oli, että he tiesivät kuinka selviytyä epäonnistumisista vahvuuksien avulla. Luonteenvahvuuksia he käyttivät oman oppimisensa tukena sekä harrastuksissa kehittymiseen. Nämä tulokset antavat mielestäni kuvan positiivisen pedagogiikan toimivuudesta poikien oppimisen tukena.

Tähän tutkimuksen loppuun haluaisin vielä poimia haastatteluvastauksen 2. vuosiluokan kevään haastatteluista, jossa yksi pojista kertoo, miksi kiitollisuus on hänen luonteenvahvuutensa. Pojan vastaus ilmentää mielestäni selkeällä tavalla, positiivisen pedagogiikan vaikutuksen koulussa viihtymiseen ja lapsen minäkäsitykseen sekä itsetuntoon, jotka ovat havaittavissa molempien haastattelujen kaikkien poikien haastatteluista.

H: Miksi kiitollisuus on sun vahvuus?

P7: no mä oon aika kiitollinen mejän luokalle, ku mä oon ollu täällä koulussa, nii mä oon ykkösestä asti saanu enemmän kavereita ja saanu hyvää opetusta.

Lähteet

- Aarnos, E. 2018. Kouluun lapsia tutkimaan: Havainnointi, haastattelu ja dokumentointi. Teoksessa Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-Kustannus. E-kirja.
- Aho, S. 1996. Lapsen minäkäsitys ja itsetunto. Helsinki: Edita.
- Alasuutari, M. 2009. Mikä rakentaa vuorovaikutusta lapsen haastattelussa? Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Aro, T., Järviluoma, E., Mäntylä, M., Mäntynen, H., Määttä, S. & Paananen, M. 2014. Kummi 11. Arviointi-, opetus- ja kuntoutusmateriaaleja. Oppilaan minäkuva ja luottamus omiin kykyihin. Eura: Niilo Mäki Instituutti.
- Fredrickson, B. 2001. The Role of Positive Emotions in Positive Psychology. The Broaden-and Build Theory of Positive Emotions. *American Psychologist*, 56 (3), 218-226.
- Green, L. 2008. Lead with Your Heart: Sell Happiness and You and Your Business Will Flourish. E-kirja.
- Harinen, P. & Halme, J. 2012. Hyvä, paha koulu. Kouluhyvinvointia hakemassa. Suomen UNICEF: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 56.
- Harter, S. 1999. The construction of the self. A developmental perspective. New York: The Guilford Press.
- Heckman, J. J. & Rubinstein, Y. 2001. The Importance of Noncognitive Skills: Lessons from the GED Testing Program. *The American Economic Review*, 91 (2), 145–149.
- Heckman, J.J. & Kautz, T. 2013. Fostering and Measuring Skills: Interventions That Improve Character and Cognition. National Bureau of economic research, nro: 19656.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirvonen, R. 2013. Näkökulmia motivaation ja itsesäätelyn merkitykseen oppimisessa. *Kasvatus* 5/2013. 569–572.
- Keltikangas-Järvinen, L. 1994. Hyvä itsetunto. EU-alue: WSOY.

- Keyes, C. L. M. & Lopez, S. J. 2002. Toward a science of mental health: Positive directions in diagnosis and interventions. Teoksessa *Handbook of positive psychology*. Oxford University Press. New York.
- Korkman, J. 2018. Lasten haastattelu sosiaalisen ja kognitiivisen kehityksen näkökulmasta. Teoksessa Hyvärinen, S. & Pösö, T. (toim.) *Lasten haastattelu lastensuojelussa*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Korpinen, E., Jokiaho, E. & Tikkanen, P. 2003. Miten esi- ja alkuopetusikäiset lapset arvioivat itseään ja oppimistaan? *Kasvatus* 34 (1), 66–78.
- Kumpulainen, K., Mikkola, A., Hilppö, J. & Lipponen, L. 2014. Positiivisen pedagogiikan jäljillä. Teoksessa Uusitalo-Malmivaara, L. (toim.) *Positiivisen psykologian voima*. Juva: PS-Kustannus.
- Lappalainen, K. & Sointu, E. 2013. Vahvuuksia tunnistamalla käyttäytymisen ja tunteiden hallintaa koulussa. Itä-Suomen kehittämisverkosto. ISKE-hanke.
- Leskisenoja, E. 2016. Vuosikoulua, vuosi iloa. PERMA-teoriaan pohjautuvat luokkakäytänteet kouluiloin edistäjinä. Väitöskirja. Lapin yliopisto. <https://pdfs.semanticscholar.org/0918/c0f8c5a88398ca82653ebf5faf5fe263fb7b.pdf>
- Leskisenoja, E. 2017. Positiivisen pedagogiikan työkalupakki. Juva: PS-Kustannus.
- Martela, F. 2014. Onnellisuuksien psykologia. Teoksessa (Uusitalo-Malmivaara, L. (toim.) *Positiivisen psykologian voima*. Juva: PS-Kustannus.
- Masten, A. S. & Reed, M-G. J. 2002. Resilience In Development. Teoksessa *Handbook of positive psychology*. Oxford University Press. New York.
- Natale, K. 2007. Parents' casual attributions concerning their children's academic achievement. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. <https://pdfs.semanticscholar.org/404d/15a15a11f084b2ce730ea05089327cedbafa.pdf>
- Ojala, T. 2017. Kun perusopetuksen oppilaat oireilevat psyykkisesti. Opettajien kokemuksia. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/53185/978-951-39-6952-3_vaitos_17032017.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Ojanen, M. 2014. Positiivisen psykologian kritiikki. Teoksessa (toim. Uusitalo-Malmivaara, L.) *Positiivisen psykologian voima*. Juva: PS-Kustannus.

- Paatsila, E. 2017. Luonteenvahvuudet aineenopettajan työkaluina. Teoksessa Vuorinen, K. & Uusitalo-Malmivaara, L. (toim.) *Huomaa Hyvä! Vahvuusvariksen Bongausopas*. Juva: PS-Kustannus.
- Park, N., Peterson, C. & Seligman, M. E. P. 2004. *Journal of Social and Psychology*, vol. 23, No. 5, pp. 603–619.
- Perusopetuslaki 628/1998 (22§) Luettu: 12.1.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>
- Pessi, A.B. & Martela, F. 2017. Myötätuntoisia ihmisiä ja työelämää etsimässä. Teoksessa Pessi, A.B., Martela, F. & Paakkanen, A. (toim.) *Myötätunnon mullistava voima*. Juva: PS-Kustannus.
- Peterson, C. & Seligman, M.E. P. 2004. *Character strengths and virtues: a handbook and classification*. Washington, DC: New York: American Psychological Association; Oxford University Press 2004.
- Piaget, J. 1988. *Lapsi maailmansa rakentajana. Kuusi esseetä lapsen kehityksestä*. Juva: WSOY.
- PISA 2018. Ensituloksia. Suomi parhaiden joukossa. 2019. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161922/Pisa18-ensituloksia.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- POPS (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Helsinki: Opetushallitus.
- Pulkkinen, L. 2002. *Mukavaa yhdessä. Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys*. PS-kustannus. Keuruu.
- Ryen, A. (2004). *Ethical issues*. Teoksessa G. Gobo, J. Gubrium, C. Seale & D.
- Sahlberg, P. 2015. *Suomalaisen koulun menestystarina. Ja mitä muut voivat siitä oppia*. Helsinki: Into Kustannus Oy.
- Sandberg, E. & Vuorinen, K. 2015. Kohti vahvuusperustaista opetusta positiivisen pedagogiikan keinoin. *ADHD-liiton jäsenlehti* 1/2015. 12–14.
- Seligman, M. E. P. 2002. *Positive Psychology, Positive Prevention, and Positive Therapy*. Teoksessa *Handbook of positive psychology*. Oxford University Press. New York.

- Seligman, M. E.P. & Csikszentmihalyi, M. 2000, *American Psychologist*, 55 (1), 5–14.
- Seligman, M. E. P., Ernst, R. M. Gillham, J., Reivich, K. & Linkins, M. 2009. Positive education: positive psychology and classroom interventions. *Oxford Review Education*. Vol. 35, No 3, pp. 293–311.
- Seligman, M. E. P., Railton, P., Baumeister, R. F. & Sripada, C. 2013. Perspectives on Psychological Science. *Perspectives on Psychological Science* 8 (2) 119 –141.
- Selvitys 5–12-vuotiaiden lasten mielenterveyshäiriöiden hoito- ja kuntoutuspalvelu-järjestelmästä Suomessa. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2017. Viitattu 16.9.2019
https://www.ju-kari.fi/bitstream/handle/10024/135839/THL_RAPO_14_2017_korj.web.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Siitonen, K. & Niemelä, J. 2011. Mitä pitkittäistutkimus paljastaa edistyneiden suomenoppijoiden kielitaidosta? *Lähivörtlusi* 01, Vol.21, pp.242-279. Luettu: 2.5.2020.
- Suomen mielenterveysseuran verkkosivut. Viitattu: 16.9.2019.
<https://mieli.fi/fi/mielenterveysseuran-liittohallitus-lasten-ja-nuorten-mielenterveyspalvelut-eiv%C3%A4t-ole-suomessa>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi. E-kirja.
- Uusitalo-Malmivaara, L. 2011. Global and School-Related Happiness in Finnish Children. *J Happiness Study* (2012) 13: 601–619. Springer Science Business Media B.V. 2011.
- Uusitalo-Malmivaara, L. 2014. VIA-vahvuusmittari lasten ja nuorten luonteenvahvuuksien kartoitukseen. *NMI-bulletin*, 2014, Vol. 24, No. 1. Viitattu: 5.5. 2020.
https://bulletin.nmi.fi/wp-content/uploads/2016/02/Uusitalo_Malmivaara-ym.pdf
- Uusitalo-Malmivaara, L. 2015. Hyveet ja luonteenvahvuudet. Teoksessa Uusitalo-Malmivaara, L. (toim.) *Positiivisen psykologian voima*. Juva: PS-Kustannus.
- Uusitalo-Malmivaara, L. 2016. Puutekeskeisyydestä vahvuuskeskeiseen opetukseen. Teoksessa Cantell, H. & Kallioniemi, A. (toim.) *Kansankynttilä keinulaudalla. Miten tulevaisuudessa opitaan ja opetetaan?* Juva: PS-kustannus.

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. 2017. Vahva luonne on myötätuntoinen. Teoksessa Pessi, A. B., Martela, F. & Paakkanen, M. (toim.) PS-kustannus. Myötätunnon mullistava voima. CoPassion tutkimushanke. Helsingin yliopisto.

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. 2016. Huomaa Hyvä! -toimintakortit. Juva: PS-Kustannus.

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. 2016. Huomaa Hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa. Juva: PS-Kustannus.

Vuorinen, K., Erikivi, A. & Uusitalo-Malmivaara, L. 2018. A character strength intervention in 11 inclusive Finnish classrooms to promote social participation of students with special educational needs. *Journal of research educational needs*, 19 (1), 45–57.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Viitattu: 12.1.2020. <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>

Liitteet

LIITE 1

Pro gradu Haastattelurunko 2017

Haastateltava:

1. Lämmittely: mitä kivoja asioita sinulle on tapahtunut tällä viikolla?
2. Lämmittely: Onko muita kivoja asioita tapahtunut tällä viikolla?
3. Lämmittely: Mikä on ollut erityisen kivaa?
- Minäkäsitys
4. Miten kuvailisit et millainen minä olen? Jos sinun pitäisi kertoa itsestäsi niin miten kertoisit?
5. Millaisissa asioissa olet hyvä? Miksi?
6. Millaisissa asioissa onnistuit viimeksi? Mikä on sellainen asia missä olet onnistunut viimeksi?
7. Missä asioissa haluaisit vielä onnistua? Miksi?
8. Mietittäessä mistä kaikesta olet saanut positiivista palautetta niin mistä sinua on keuhuttu koulussa, kotona. Mistä kaikesta sinua on keuhuttu?
9. Jos saisit valita mitä saisit tehdä, niin mitä tekisit kaikista mieluiten? Miksi?
10. Mikä on sellaista tekemistä, että unohdat ihan ajantajun kokonaan ja keskityt vain sen asian tekemiseen? Miksi?
11. Mitkä asiat ovat sinulle haasteellisia asioita? Miksi?
12. Mitkä ovat sellaisia, jotka vaativat vielä harjoitusta?
13. Miten selviät haasteellisesta tilanteesta?
14. Millaisissa asioissa haluaisit vielä kehittyä?
15. Miltä sinusta tuntuu olla koulussa? Miksi tuntuu kivalta olla koulussa?
16. Kun mietit teidän luokkaa, nii millainen toi teidän luokka on sinun mielestäsi?
17. Kun edelleen mietit teidän luokkaa, niin millainen olet teidän ryhmässä?
18. Kun mietit sinun ystäviä, koulussa tai harrastuksissa tai pihalla nii millainen ystävä olet?
19. Jos näkisit et koulupäivän aikana tai koulun jälkeen tai jossain näkisit et jotain toista kiusataan, niin miten toimit siinä tilanteessa?
20. Sitten puhutaan vahvuuksista. Ensin oli kysymykset, jotka koskivat sinua ja nyt me puhumme vahvuuksista. Mitkä näistä korteista on sinulle tuttuja?
21. Mitkä täällä ovat uusia vahvuuksia?
22. Mitkä ovat sinun viisi omaa vahvuutta, jotka kuvaavat sinua tai ovat sinun vahvuuksiasi?
23. Nyt kun, katsot sinun omia vahvuuksia ja sitten näitä muitakin vahvuuksia, niin mitä vahvuudet sinun mielestäsi tarkoittavat?
24. Jos saisit valita vielä sinun omia vahvuuksia, niin mitkä vahvuudet valitsisit?
25. Millä tavalla nämä ovat sinun vahvuuksiasi?
26. Millaisissa tilanteissa olet käyttänyt näitä sinun vahvuuksiasi?
27. Missä vahvuudet ovat auttaneet sinua? Jonkun asian tekemisessä tai jonkun asian oppimisessa?
28. Onko muissa vahvuuksissa sellaisia tilanteita, että ne on auttanut sinua jonkun asian tekemisessä tai jonkun asian oppimisessa?
29. Kun katsot kaikkia vahvuuksia, mitä vahvuutta haluaisit vielä harjoitella?
30. Mitä vahvuutta olet harjoitellut? Millä tavalla?

Kiitos!

LIITE 2

Lämmittelykysymys 1: Mikä kivoja asioita lähipäivinä on tapahtunut?

Lämmittelykysymys 2: Mikä näistä on ollut erityisen kivaa?

VAHVUUDET

3. Puhutaan hetki vahvuuksista. Ovatko vahvuudet sinulle koulusta tuttuja?
4. Mitä vahvuudet sinun mielestäsi tarkoittavat?
5. Mitä erilaisia vahvuuksia tunnistat itsessäsi? Saat valita näistä vahvuuskorteista. (pöydästä omat vahvuudet kortteina)
6. Nyt kun olet löytänyt omat vahvuudet, niin mitä osaat kertoa omista vahvuuksista? (apuna vahvuuskortit)
-> Miksi ne ovat sinun vahvuuksia?
7. Millaisissa tilanteissa olet käyttänyt näitä sinun vahvuuksiasi?
8. Mitä vahvuutta olet käyttänyt tänään? Saat valita kaikista vahvuuskorteista.
-> Millaisessa tilanteessa käytit vahvuutta?
9. Onko jonkin vahvuuden käyttäminen auttanut jonkin asian tekemisessä tai oppimisessä? (apuna vahvuuskortit)
-> missä asiassa on auttanut ja miten?
10. Mitä vahvuutta haluaisit vielä harjoitella? (apuna vahvuuskortit)
11. Miksi haluaisit harjoitella juuri tätä vahvuutta? (apuna vahvuuskortit)
12. Oletko harjoitellut jotakin vahvuutta, josta on tullut sitten sinun vahvuutesi? Onko jokin vahvuus kehittynyt ajan myötä? (apuna vahvuuskortit)
-> Miten?
13. Etsitkö uusia tapoja käyttää, miten ja tai missä voisit käyttää vahvuuksiasi? (apuna vahvuuskortit)

MINÄKUVA

14. Missä asiassa olet hyvä?
- Jatkokysymys: Miten se on näkynyt, että olet hyvä (jalkapallossa?)
15. Mikä on sellainen asia, jossa onnistuit viimeksi?
-> Miksi onnistuit siinä?
-> Miltä se tuntui, kun onnistuit siinä?
16. Missä asiassa/asioissa haluaisit vielä onnistua?
-> Miksi haluaisit onnistua juuri siinä asiassa/niissä asioissa?
17. Mikä on sellainen asia, jossa et ole onnistunut viime aikoina?
18. Miltä se tuntui, kun ei onnistunut?
19. Miten selvisit epäonnistumisesta?
20. Kehuvatko ystäväsi tai läheisesi (perheesi?) sinua?
-> mistä he sinua kehuvat?
-> miltä kehujen saaminen tuntuu?
21. Oletko antanut muille myönteistä palautetta?
-> Millaista palautetta?
22. Onko myönteisen palautteen antaminen sinusta tärkeää?
-> Miksi?
23. Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia tai haaveita (vai toiveita?) sinulla on?
24. Onko sinulla ajatuksia tai suunnitelmia, miten voisit saavuttaa haaveesi?
25. Leikitään mielikuvitusleikkiä. Millaisena näet elämäsi ollessasi aikuinen?
Mitä silloin teet?

Kiitos haastattelusta!